

Tegyük le a „szocioökonómiai szemüvegünket”, és vegyük észre, hogy a szegény ember nem más, mint mi magunk – szegényként.

Rajen Makhijan

SZEGÉNYYSÉG

BEVEZETÉS A SZOCIOLÓGIÁBA

WJLF

PECZE MARIANN

fogalmak

Szegénység:

Nézőpontok sokfélesége az értelmezésben

Az egyenlőtlenségi skálán a rosszabb helyzetet jelöli

- Az élet fenntartásához szükséges anyagi javak hiányával írható le. Szegénységnek nevezhető az a szituáció, amely során az egyén nem rendelkezik olyan erőforrásokkal, amelyek segítségével a társadalom által decensnek elfogadott életszínvonalat magának biztosítani tudja. (Szociológia szótár (1998:517))
- Emberek, családok, embercsoportok az alapszükségletek kielégíthetősége tekintetében tényleges hiányt szenvednek, vagy a társadalom többségéhez képest hátrányban vannak.
- *szegénynek kell tekinteni egy személyt, egy családot, illetve egy embercsoportot abban az esetben, ha a rendelkezésükre álló erőforrások (anyagi, kulturális, társadalmi) oly mértékben korlátozottak, hogy kizárják őket a minimálisan megkövetelhető életformából abban az országban ahol élnek. (Európa Tanács, 1984)*

Abszolút szegénység:

létminimum alatt élés (hosszú távon: biológiai követk.)

Relatív szegénység:

---

az egyén/család elmarad az adott társ. átlagos viszonyaitól (pl.: az átlagjövedelem 40, 50 vagy 60 %-a alatt, vagy végzettség, számítógép ellátottság...) (hosszú távon: pszichikai, morális, szocio-kult.egyensúly felb.)

Mélyszegénység: éhezés; tartós és átmeneti szegénység

Depriváció (hátrányos helyzet)

valamitől való megfosztottság, ami nem csak materiális hiányra (anyagi javak) vonatkozhat – baráti kör, szülői szeretet hiánya (lsd: objektív relatív depriváció(Townsend, Ferge)

csak akkor beszélünk deprivációról, ha tárgya közösségileg minimálisan elérendőnek tekintett, normálisan megszokott és elvárt. (pl: ivóvíz, cipő – olajsejknél a BMW is!)

Többszörösen hátrányos helyzet

egynél több hátrány jelentkezik (pl.: alacsony jöv, rossz eg.i állapot...) a hátrányok halmozódása nehezíti a kilépést!

Szegénység okai

- Alacsony képzettség, iskolázatlanság
- Egészségi állapot (rokkantság, tartós betegség)
- Területi-infrastrukturális hátrányok
- Mobilitási készség hiánya
- Etnikai hovatartozás
- Alacsony network - kapcsolati tőke hiánya
- Eltartottak magas száma
- Munka jellege, munkakörülmények
- Váratlan események (válás, haláleset, tartós fogyasztási cikkek tönkremenése...)

Szegénységi csoportok

1. Hagyományos szegénység

Iskolázatlanság, területi kül., nagycsaládosok...

2. „új szegénység”

munkanélk., gyerekek, fogyatékkal élők, hajléktalanok

3. Demográfiai szegénység

korábban: idősek, most gyerekek

4. Etnikai jellegű szegénység

roma népesség (létmin. alatt 87 %)

5. Elszegényedő középosztálybeliek

Szegénységi küszöbök típusai

1. Abszolút szegénységi küszöbök

2. Relatív szegénységi küszöbök

Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata , AROPE

3. Szubjektív szegénység

Társadalmi és kulturális szegénység - a társadalom nagy többségéhez képest szegény - saját jövedelmi helyzet önmagára vonatkozó értékelése

Kapteyn: "Véleménye szerint mekkora az a minimális jövedelem, amelyre az Önéhez hasonló háztartásoknak szükségük van ahhoz, hogy ki tudjanak jönni a pénzükből a hónap végéig?" (a válasz a háztartás nagyságától és összjövedelmétől függ)

Leydeni kérdés: "Kérem, hogy próbálja meg az alábbi szintekhez meghatározni a szükséges összegeket. Mennyi nettó havi jövedelemre van szüksége a mai feltételek között ahhoz, hogy nagyon rossz szinten megéljen, hogy rossz szinten megéljen, hogy nem-megfelelő szinten, hogy elfogadható szinten, jól, illetve nagyon jól éljen." (hasznossági függvények alkalmazása)

Hazai adatforrások, módszerek

Háztartásjövedelem-felvétel

Háztartáspanel-felvétel (MHP)

Háztartási költségvetési felvétel (HKF)

1. Háztartásjövedelem-felvétel (KSH)

1963-1987 között ötévente

Bázis: a háztartások 0,5 százalékos reprezentatív mintája

Az előző év összes jövedelmének és a fogyasztásának az összeírása

1 főre jutó havi jövedelem számítása:

$$\frac{\text{összes jövedelem}}{\text{házt.tagok száma}} \quad / \quad 12$$

2. Háztartáspanel-felvétel (MHP)

A BKE és a Tárki közös kutatásaként, több évben a KSH részvételével folytatott vizsgálat 1991-ben 2600 háztartást magában foglaló indulómintáját panelszerűen követte 1997-ig (ugyanazon háztartások megkeresése) – a kérdezett háztartások tagjainak munkapiaci pozíciójával, jövedelmeivel, lakáskörülményeivel, életeseményeivel illetve véleményeivel kapcsolatban.

Tárki Háztartás Monitor (1998-tól)

Ez a vizsgálat az MHP módszertanát követte évente, 2003-tól kétevente 2000 háztartásban – központjában a munkaerőpiac és a jövedelmek témái állnak, de e mellett a fogyasztás, a vagyon, a megtakarítás, a gazdasági várakozások, attitűdök, a társas kapcsolatok, a politikai pártválasztás és a vallási hovatartozás. (legutóbbi 2016 letölthető:

http://old.tarki.hu/hu/research/hm/2016/monitor2016_kotet.pdf)

Néhány megállapítás a Háztartás Monitor 2014-es összefoglalójából

Jól nézünk ki (...?!)

Háztartások helyzete a válság után

TÁRKI MONITOR JELENTÉSEK 2014

SZERKESZTETTE:
SIVÓS PÉTER – TÓTH ISTVÁN ENDRE

Magyarországon a népesség 16,6%-a, 1,6–1,7 millió ember élt olyan háztartásban, melynek ekvivalens nettó jövedelme nem haladta meg a havi 78 ezer forintot. A hazai szegénységi ráta éppen az EU-átlaggal megegyező volt.

A szegénység valószínűsége 2014-ben

- a legfeljebb általános iskolát végzett háztartásfővel élők (44%),
- az egyszülős (31%) és
- a sokgyermekes (50%) családok tagjai,
- a romák (69%),
- az inaktív vagy munkanélküli háztartásfővel élők (62%), valamint
- az olyan háztartásokban élők körében volt a legmagasabb, amelyekben csak a háztartásfő foglalkoztatott, más nem.

Száz szegénységben élő személy közül **harmincnégy gyermek vagy fiatal, tizenhárom pedig nyugdíjas korú.**

A szegénységben élők egyharmada olyan háztartásban él, ahol a **háztartásfő inaktív** vagy munkanélküli, egyharmada viszont olyanban, ahol a háztartásfő foglalkoztatott, de más háztartástag nem.

Száz szegény közül mindössze öt fővárosi, a többi nagyjából egyenlően oszlik meg városok és községek között.

Néhány megállapítás a Háztartás Monitor 2014-es összefoglalójából

Háttérinformáció
Nem tananyag

2012 és 2014 között jelentősen **megemelkedett** a szegénység valószínűsége:

- a sokgyermekes családok,
- a 65 év felettek,
- az egykeresős családok, valamint
- a női háztartásfővel élők körében.

Ezzel szemben **csökkent**:

- az olyan gyermekes háztartásokban, amelyekben a szülők mellett (is) más felnőtt is él és
- az egygyermekes párok alkotta háztartásokban élők, továbbá
- a gyermekek és fiatalok, valamint
- romák szegénysége.

Néhány megállapítás a Háztartás Monitor 2014-es összefoglalójából

Háttérinformáció
Nem tananyag

A három indikátor:(AROE indikátorok)

1. jövedelmi szegénység,
2. súlyos anyagi depriváció,
3. nagyon alacsony munkaintenzitás

által érintett népesség arányaiban történt változások eredményeként jelentősen csökkent a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők aránya:

2009-ben és 2012-ben is a népesség nagyjából kétötöde, 42-43%-a, 2014-ben már csak 35%-uk.

A csökkenés mindenekelőtt **a viszonylag alacsony szegénységi kockázatú csoportokat érintette:** az érettségizett vagy diplomás háztartásfővel élőket, a fővárosiakat, az egy- és kétgyermekeseket, valamint a magas munkaintenzitású háztartások tagjait. Ezzel szemben az alacsony iskolázottságúak, a községekben élők, a sokgyermekesek, az alacsony vagy nagyon alacsony munkaintenzitásúak körében az egyébként magas deprivációs ráta nem csökkent.

Néhány megállapítás a Háztartás Monitor 2014-es összefoglalójából

Háttérinformáció
Nem tananyag

A nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők arányának 2012 és 2014 között megfigyelt jelentős csökkenése:

jellemzően a magas szegénységi kockázatú csoportokban történt:

alacsony iskolázottságúak,

városokban és községekben élők,

sokgyermekes és

az olyan gyermekes családokban, amelyekben a szülőkön kívül más felnőtt (is) él.

A legjelentősebb, mintegy 20 százalékpontos csökkenést a romák között figyelhettük meg.

(Ha valaki közmunkás lesz, javulás történik a munkaintenzitásban, ám a pótlólagos jövedelem nem elegendő a szegénységből való kikerülésre.)

TÁRKI Háztartás Monitor 2015-ös adatfelvétel

A magyarországi
népesség 37%-a volt
anyagilag deprivált

a lakosság közel
egynegyede (23%-a)
pedig anyagilag súlyosan
deprivált

A TÁRKI adatai szerint az anyagi depriváció előfordulásának csökkenése 2012 és 2014 között elsősorban az alsó középosztályt és a középosztályt érintette (azokat tehát, akiknél a jövedelmi szegénység kockázata egyébként nem nagyon nagy, de a válság időszakában komolyabb pénzügyi nehézségekkel szembesültek), míg az alacsonyabb jövedelműek körében csak később, 2014 és 2015 között volt csökkenés megfigyelhető.

Háztartási költségvetési felvétel (HKF)

Ezt a felvételt a KSH 1993-ig kétévente, azóta évente végzi, a háztartások fogyasztási szokásai feltérképezésének céljával. (reprezentatív, 10 ezer házt.)

Alapvető feladata: részletes információk biztosítása a társadalom különböző csoportjainak, rétegeinek kiadási, fogyasztási színvonaláról, szerkezetéről és ezek időbeni változásairól.

Ezek megbízható értékeléséhez háttér-információk gyűjtése: jövedelem, lakáskörülmények, tartós fogyasztási cikkekkel való ellátottság, stb.).

Évi két felkeresés; kiadási-fogyasztási napló vezetése

A HKF-ről

Háttérinformáció
Nem tananyag

☞ A HKF történetéről

- ☞ A Statisztikai Hivatalban már 1927-1931 között is végeztek ilyen adatgyűjtést
- ☞ 1949 óta van háztartási naplón alapuló, folyamatos lakossági felvétel, 1974-ig éves naplóvezetés, kvóta minta
- ☞ 1975-től véletlen területi minta, kéthavi naplóvezetés, 1983-1991 felvétel kétévenként, 1992-től újra évenként, de csak egyhavi naplóvezetés

☞ A felvétel módszere

- ☞ A felvétel alapsokaságát a Magyarországon magánháztartásban élő magyar állampolgárok összessége adja.
- ☞ Az adatgyűjtés nem terjed ki:
  - az ún. intézeti háztartásban élőkre, kivéve a kollégiumokban, diákotthonokban ideiglenesen lakókat,
  - a tartósan külföldön élő magyar állampolgárokat,
  - a Magyarországon élő külföldi állampolgárokat.

Az adatfelvétel menete

A háztartások adatszolgáltatásba való részvételének szervezése kérdezőbiztosok útján történik.

Az adatgyűjtés, a kikérdezés menete

A háztartási költségvetési felvétel több szakaszból áll:

– a mintában résztvevő háztartások mindegyike az év egy – számára kijelölt – hónapjában *háztartási naplót* vezet, amelybe naponta részletesen feljegyzi bevételeit és kiadásait.

Tehát havonta a mintába bekerültek 1/12-ét, 970 háztartást kér fel az összeíró közreműködésre.

E háztartásokat az összeíró megkérdezi a hónap elején lakáskörülményeikről, a háztartás főbb jellemzőiről: háztartások létszáma, az egyes személyek kora, iskolai végzettsége, gazdasági aktivitása, stb. és ezeket bejegyzi az un. *Általános háztartási jellemzők* c. kódfüzetbe.

Kérdést tesz fel ezenkívül arra, hogy megítélésük szerint egy hasonló háztartásnak mekkora havi összegre lenne szüksége különböző szintű megélhetéshez (5 szint)

Bővebb módszertani leírás:
http://adatbank.mtaki.hu/files/hkf_alapleiras.pdf

A havi adatok feldolgozásával nem fejeződik be az adott évi háztartási költségvetési felvétel, hanem a háztartásokat a referencia évet követő év első negyedévében újból felkeresik az **Éves kikérdezés** végrehajtása céljából.

Ennek keretében történik:

- Az egész év során elforduló ritkábban jelentkező nagyobb összegű kiadások (tartós fogyasztási cikkek, háztartási energia, gépkocsi üzemeltetés, üdülés, stb.) számbavétele.
- Ekkor kerül sor a mezgazdasági éves bevételek és ráfordítások tételes lekérdezésére is.
- Ezen kívül az éves jövedelmi adatok jövedelemforrásonkénti tételes megismerésére (lehetőleg a jövedelmi bizonylatok felhasználásával).

(forrás: <http://www.bke.hu/~stat/tantargy/gazdstat/HKF.pdf>)

Létminimum
– társadalmi minimum

Létminimum-számítás

A szegénységi küszöb (ami alatt szegénynek tekintünk egyéneket/háztartásokat) meghatározásának lehetséges módja

Fogalma: A létminimum olyan forintösszeg, amely biztosítja a magánháztartásokban élők számára a folyamatos életvitellel kapcsolatos igen szerény – konvencionálisan alapvetőnek minősülő – szükségletek kielégítését.

Alap: élelmiszer-fogyasztás értékének meghatározása

A kosár mennyiségeit a **2014.** év átlagáraival szorozva a kosár pénzben kifejezett értéke **havi 23 954 forint**, ennyi volt 2014-ben egy aktív korú felnőtt élelmiszer-normatívája (2006: havi 16 017 Ft 2008: 19 356 Ft)

(a szociálpolitika által elismert szegénységhatár a nyugdíjminimum)

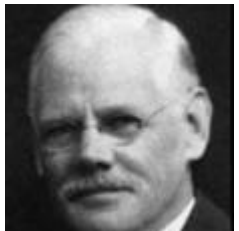

Az **élelmiszer-fogyasztás normatív értékének számításakor** azokat az élelmiszer mennyiségeket veszik figyelembe, amelyeket az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet adott meg. Ezeket az élelmiszer-mennyiségeket tartalmazza a létminimum-számítás élelmiszerkosara, mintegy 100 konkrét terméket felölelve.

A létminimum élelmiszerkosarának tartalma közepes fizikai igénybevétel esetén fedezi a vonatkozó egészségügyi és táplálkozástudományi követelménynek megfelelő teljes tápanyag-, vitamin- és ásványianyag-szükségletet. Aktív korú személynél a normatív élelmiszer-mennyiség többek között napi 81 g fehérjét (ezen belül 32 g állati fehérjét), 83 g zsírt 356 g szénhidrátot, 800 mg kalciumot, 3500 mg káliumot, 13 mg vasat, 60 mg C vitamint tartalmaz.

Seeborn Rowntree

A szegénységmérés úttörőjének tekintik. Ő a szegénység mércéjét számszerűsíthető formában határozta meg. Az ő nevéhez fűződik a létminimum tételes meghatározásának módszere, azoknak a javaknak és szolgáltatásoknak a számbavétele, amelyek a létfenntartáshoz, a minimálisan elismert emberi szükségletek kielégítéséhez szükségesek. Ezt a szükségletalapú, fogyasztói kosárral meghatározott szegénységi mérőszámot nevezzük abszolút típusú szegénységmérési módszernek. E szerint a társadalomban azok az egyének, illetve családok tekinthetők szegénynek, akiknek a jövedelme nem teszi lehetővé a létminimumként elismert szükségletek kielégítését.

A létminimum-számítás aktív korú felnőltre vonatkozó normatív élelmiszerkosara, 2014

Az élelmiszerek főbb csoportjai	Mennyiség/hó, kg	Érték, forint/hó ^{a)}
Hús, hal és készítményeik	3,4	4 667
Tojás (161 darab/év)	0,5	483
Tej (2,8 és 1,5%-os), liter	7,9	1 964
Sajt, egyéb tejtermékek	2,4	2 219
Zsiradékok	1,4	1 126
Cereáliák	9,0	3 437
Cukor, kakaó, méz	1,2	500
Burgonya	4,0	603
Friss és tartósított zöldség	11,6	4 561
Friss és tartósított gyümölcs	6,5	2 301
Szárashüvelyes	0,4	233
Fűszerek stb.	-	1 105
Kávé, tea, üdítők	-	755
Mindösszesen	-	23 954

a) 2014. évi átlagos fogyasztói áron számolva.

**A létminimum számításánál használatos mintaétrend
(Országos Élelmiszer- és Táplálástudományi Intézet)**

Élelmiszerkosár a nyári – őszi időszakra

	1	2	3	4	5	6	7
R:	tejeskávé óvári sajt margarin félbarna kenyér uborka	citromos tea lecsó félbarna kenyér	kakaó zalai felvágott margarin zsemle zöldpaprika	tejeskávé körözött graham kenyér	tej házi müzlikeverék	tejeskávé diós búrkifli	tejeskávé párizsi vajkrém félbarna kenyér zöldpaprika
T:	őszibarack	Sárgadinnye	sárgabarack	szilva	főtt kukorica	sárgadinnye	görögdinnye
E:	karfiolleves rántott patisszon petrezselymes burgonya fejes saláta félbarna kenyér	sóskafeves piritott zsemlekockával grill csirkecomb párolt rizs	paradicsom-leves rakott zöldbab félbarna kenyér	daragaluska leves pulyka-brassói szárazbab-főzelék graham kenyér	frankfurti leves félbarna kenyér császár-morzsa sárgabarack lekvár	tojásleves töltött cukkini kapor-mártással félbarna kenyér	burgonya-leves szójás vagdalt- pogácsa paradicsomos káposzta főzelék félbarna kenyér vanília fagyalt
V:	sült virsli zöldborsó- főzelék félbarna kenyér	aludttej margarin piritott félbarna kenyér Sárgadinnye	sajtos metélt almalé	citromos tea kenőmájas graham kenyér kovászos uborka	citromos tea tavaszi felvágott margarin félbarna kenyér paradicsom	paprikás burgonya főző-kolbással félbarna kenyér fejes saláta limonádé	tejfölös túró félbarna kenyér retek gyümölcsle

	8	9	10	11	12	13	14
R:	kakaó kifli	citromos tea főtt virsli mustár félbarna kenyér	tejeskávé fonott kalács	narancslé kapos túrókrém graham kenyér zöldpaprika	citromos tea hagymás tojásrántotta félbarna kenyér paradicsom	tej burgonyás pogácsa	tejeskávé kockasajt barna kenyér retek
T:	alma	Őszibarack	sárgabarack	málna	görögdinnye	körte	sárgadinnye
E:	lencseleves félbarna kenyér mákos guba	meggye leves bazzalikomos csirkemáj petrezselymes rizs Uborkasaláta	lebbenceleves sertéspörkölt tökfőzelék félbarna kenyér szilvás lepény	fejtett bableves milánói makaróni	zöldborsó leves mustáros halfilé burgonyapüre kovászos uborka	zöldségleves töltött paprika félbarna kenyér	csirkehúsleves főtt csirkehús sóska mártás főtt burgonya meggyes pite
V:	szalámis melegszendvics paradicsom limonádé	citromos tea joghurtos nyári vitaminsaláta félbarna kenyér	tojásos gomba fejes saláta félbarna kenyér	kefir baromfi párizsi zsemle	puliszka tejjel margarinnal	citromos tea májkrém félbarna kenyér uborka	káposztás kocka limonádé

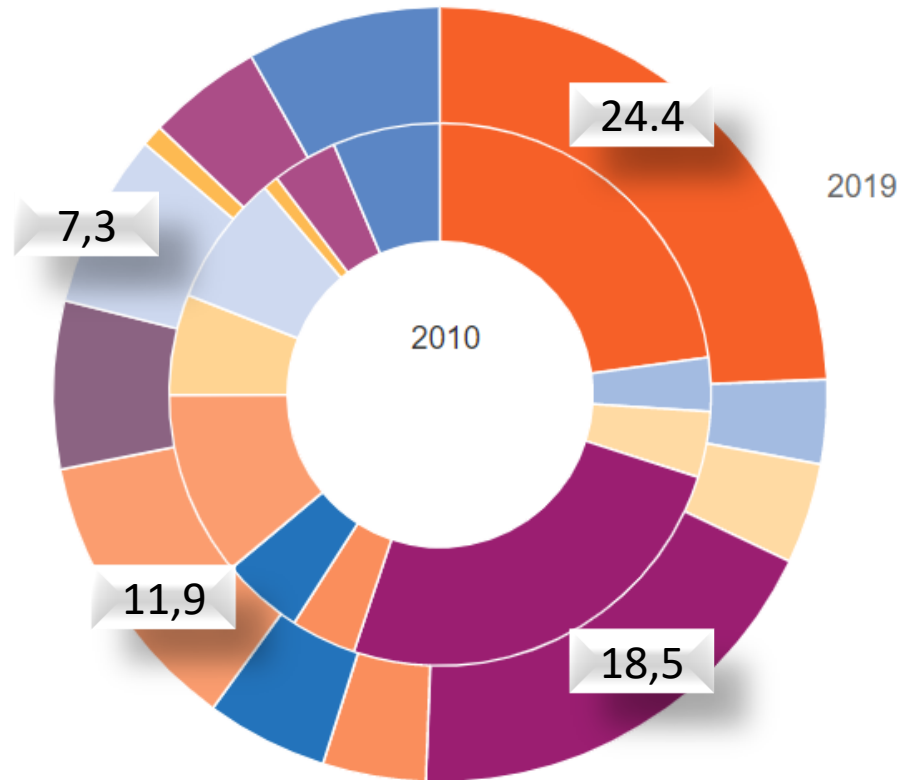
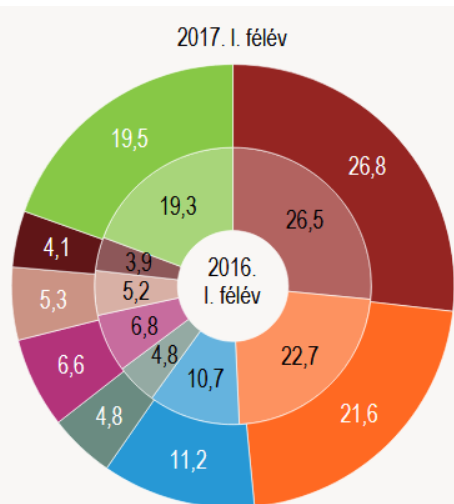
A létminimum számításánál használatos mintaétrend
(Országos Élelmiszer- és Táplálástudományi Intézet)

Élelmiszerkosár a téli – tavaszi időszakra

	15	16	17	18	19	20	21
R:	tej dzsem margarin félbarna kenyér	citromos tea párizsi margarin barna kenyér Retek	tejeskávé vajkrém félbarna kenyér	citromos tea kockasajt kifli	kakaó sárgarépás margarin félbarna kenyér	citromos tea olajos szardínia félbarna kenyér	citromos tea sonkás melegszendvics
T:	narancs	Alma	alma	banán	gyümölcsjoghurt	narancs	alma
E:	almaleves csirkemáj rizottó fejeskáposzta saláta	tarhonyaleves rakott kel félbarna kenyér mákos kevert sütemény	szárazbab leves félbarna kenyér rizsfelfűjt	zöldborsóleves vagdaltszelet csirkehúsból párolt káposzta főtt burgonya	zöldségleves bolognai spagetti alma	rizsleves sült virsli lencsefőzelék félbarna kenyér	csontleves rántott csirkecomb burgonyapüre céklsaláta
V:	gránátos kocka csemege uborka	karamell libazsiros kenyér Póréhagyma	tükörtojás parajfőzelék félbarna kenyér gyümölcslé	joghurt májkrem félbarna kenyér	rakott burgonya kolbászal savanyú káposzta	kefir zalai felvágott margarin félbarna kenyér	almás sajtkrém félbarna kenyér

	22	23	24	25	26	27	28
R:	joghurt müzli	citromos tea sajt margarin félbarna kenyér Póréhagyma	tej méz margarin félbarna kenyér	citromos tea császárszalonna félbarna kenyér savanyúkáposzta	tejeskávé margarin kifli	citromos tea főtt tojás margarin félbarna kenyér lilahagyma	kakaó briós
T:	alma	Narancs	alma	alma	gyümölcsjoghurt	banánturmix	alma
E:	karalábéleves zöldséges halfilé petrezselymes rizs	burgonyaleves székelykáposzta félbarna kenyér almás linzer	daragaluska leves főtt sonka sárgaborsó főzelék félbarna kenyér lekváros palacsinta	zöldborsó leves rakott karfiol szójjával sajtos pogácsa	palócleves mákos nudli alma	gombaleves bácskai rizseshús ecetes paprika	paradicsomleves almás csirkemell piritott burgonya fejeskáposzta saláta
V:	fűszeres túrós sztrapaeska gyümölcslé	kefir párizsi vajkrém félbarna kenyér	burgonyás vitaminsaláta barna kenyér	tejberizs körte kompót	kenőmájas félbarna kenyér fekete retek gyümölcslé	sült krinolin finomfőzelék félbarna kenyér	citromos tea körözött félbarna kenyér

A háztartások egy főre jutó havi kiadásainak megoszlása (%)

- Élelmiszerek és alkoholmentes italok
- Szeszes italok, dohányárúk
- Ruházat és lábbeli
- Lakásfenntartás és háztartási energia
- Lakberendezés, háztartásvitel
- Egészségügy
- Közlekedés
- Hírközlés
- Kultúra, szórakozás
- Oktatás
- Vendéglátás, szálláshely-szolgáltatás
- Egyéb termékek és szolgáltatások

- Élelmiszerek és alkoholmentes italok
- Közlekedés
- Hírközlés
- Vendéglátás, szálláshely-szolgáltatás
- Lakásfenntartás, háztartási energia
- Egészségügy
- Kultúra, szórakozás
- Egyéb termékek és szolgáltatások

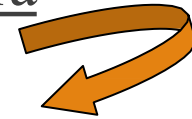
Létminimum-számítás 2.

Magyarországon először: 1968-ban számítják (titkos!)

1982-1989: KSH

1990-től nem az egész népességre számítják háztartástípusokra differenciált számítás

Ekvivalencia-skála, fogyasztási egységek meghatározása

„A számítás lényege, hogy a háztartás első felnőtt személyét egy fogyasztási egységnek tekintve a háztartás többi személye egynél kisebb egységet képvisel, hiszen a háztartásnak számos olyan kiadása van, ami nem függ a háztartástagok számától, vagy ha van is összefüggés, az nem lineáris.

Fogyasztási szükségletének megfelelően az aktív korúnál valamivel kisebb egységet képvisel a kisgyermek és az idős személy. Mindezek alapján a háztartás nagysága – a fogyasztás szemszögéből – jellemezhető a fogyasztási egységek számával.” (KSH)

„A számítás lényege, hogy a háztartás első felnőtt személyét egy fogyasztási egységnek tekintve a háztartás többi személye egynél kisebb egységet képvisel, hiszen a háztartásnak számos olyan kiadása van, ami nem függ a háztartástagok számától, vagy ha van is összefüggés, az nem lineáris. Fogyasztási szükségletének megfelelően az aktív korúnál valamivel kisebb egységet képvisel a kisgyermek és az idős személy. Mindezek alapján a háztartás nagysága – a fogyasztás szemszögéből – jellemezhető a fogyasztási egységek számával.”

A KSH létminimum-számításának fogyasztási egység-kulcsszámai (ekvivalenciaskála)

Aktív korúak háztartásai esetében		Nyugdíjaskorúak háztartásai esetében	
Első felnőtt családtag	1,00	Első felnőtt családtag	0,90
További felnőtt családtag	0,75	További személy	0,65
Első (0–14 éves) gyermek	0,65		
Második (0–14 éves) gyermek	0,50		
Harmadik és minden további (0–14 éves) gyermek	0,40		

Forrás: Létminimum, 2008 KSH, Budapest, 2009

E kulcsszámokat alkalmazva az egy aktív korú személyből álló háztartás 1,00, az egy aktív korú személyből és egy gyermektől álló 1,65, a két aktív korú személyből és két gyermektől álló négyszemélyes háztartás 2,90 fogyasztási egységnek felel meg ($1,00 + 0,65 = 1,65$; illetve $1,00 + 0,75 + 0,65 + 0,50 = 2,90$).

Létminimumértékek a különböző háztartástípusokban, 2014

Háztartástípusok	Egy háztartásra		Egy főre		Létminimum/ élelmiszer- arány	Fogyasztási egységek száma
	számított havi érték, forint					
	összesen	ebből: élelmiszer	összesen	ebből: élelmiszer		
Aktív korúak háztartásai						
1 felnőtt	87 351	23 954	87 351	23 954	3,65	1
1 felnőtt 1 gyermekkel	144 129	42 590	72 065	21 295	3,38	1,65
1 felnőtt 2 gyermekkel	187 805	61 226	62 602	20 409	3,07	2,15
2 felnőtt	152 864	47 908	76 432	23 954	3,19	1,75
2 felnőtt 1 gyermekkel	209 642	66 544	69 881	22 181	3,15	2,4
2 felnőtt 2 gyermekkel	253 318	85 180	63 329	21 295	2,97	2,9
2 felnőtt 3 gyermekkel	288 258	103 817	57 652	20 763	2,78	3,3
2 felnőtt 4 gyermekkel	323 199	122 453	53 866	20 409	2,64	3,7
3 felnőtt	218 378	71 862	72 793	23 954	3,04	2,5
3 felnőtt 1 gyermekkel	275 156	90 498	68 789	22 625	3,04	3,15
3 felnőtt 2 gyermekkel	318 831	109 134	63 766	21 827	2,92	3,65
3 felnőtt 3 gyermekkel	353 772	127 771	58 962	21 295	2,77	4,05
3 felnőtt 4 gyermekkel	388 712	146 407	55 530	20 915	2,66	4,45
Nyugdíjas korúak háztartásai						
1 személy	78 616	21 127	78 616	21 127	3,72	0,9
2 személy	135 394	42 255	67 697	21 127	3,20	1,55
3 személy	192 172	63 382	64 057	21 127	3,03	2,2

A tízmillió alá becsúszott magyar lakosságból nagyjából 4-4,2 millió ember (1,4 millió háztartás) élt a KSH által számított létminimum alatt 2013-ban.

Ebből a Tárki adatai szerint 2013-ban **3,2 millió** ember élt **mélyszegénységben**.

2014-ben a létminimum **egy fogyasztási egységre** számított átlagos értéke **havonta 87 351 forint** volt. (Élelmiszerre: 23 954 Ft)

A háztartástípusonkénti létminimumértékeket a fogyasztási egységek háztartástípusonkénti száma és az egy fogyasztási egységre számított átlagos érték szorzata adja. A tipikusnak tekinthető, **két aktív korú személyből és két gyermekből álló háztartás létminimumértéke** $2,90 \times 87\,351$ forint = **253 318 forint**nak felelt meg. E háztartásban az egy főre jutó átlagos létminimumérték 63 329 forint volt.

Módszertant vált a statisztikai hivatal, mert az eddigi rendszer nem volt alkalmas rá, hogy reális képet adjon a szegénységben élőkről és a leszakadókról – közölte a KSH.

Azt még nem tudni, hogy mi lesz az új módszer(a KSH 2016 novemberére ígerte az új módszer bemutatását a friss szegénységi adatok ismertetésével egy időben.

Létminimum 2018 (Policy Agenda)

---

az egy felnőttből álló háztartás létminimumértéke
nettó 94 820 forint

Egy nyugdíjas esetében 85 338 forint ez
az összeg

Két felnőtt és két gyerek esetében
háztartásonként nettó 274 978 forint volt 2018-ban

Néhány létminimumérték 2014

Háztartástípus	Egy főre számított létminimum (Ft/hónap)
Aktív korúak	
1 felnőtt	87 351
1 felnőtt + 1 gyermek	72 065
2 felnőtt + 1 gyermek	69 881
2 felnőtt + 2 gyermek	63 329
2 felnőtt + 4 gyermek	53 866
Nyugdíjasok	
1 személy	78 616
2 személy	67 697

A létminimum régebben betöltött hiánypótló szerepe az AROPE mutató bevezetésével megszűnt. A létminimumot, mint fogalmat és mutatót az Európai Statisztikai Rendszer nem használja.

Jövedelmi decilisek

Jövedelmi decilisek

Jövedelmi egyenlőtlenség mérésére szolgál

A megkérdezetteket az egy főre jutó (nettó) jövedelem alapján sorba rendezzük, majd kiszámítjuk, hogy az összes összeírt jövedelemből (amit 10 egyenlő részre bontottunk) mennyi esik az alsó tizedbe, a második, harmadik... tizedbe.

a felvétel népességének nettó jövedelem alapján sorba rendezett tizedei.

A decilisek a minimumtól a maximumig sorbarendezt adatsor egytizedét jelentik.

Az első decilis-csoport az első tized (pl.: az összes háztartás azon 11%-a, amelyik a legkevesebb jövedelemmel rendelkezik).

Az utolsó decilis pl.: a háztartások azon tizede, amelyik a legmagasabb jövedelemmel rendelkezik.

Az egy főre jutó háztartási jövedelmek alapján számított legfelső és legalsó decilis aránya 1992-2016

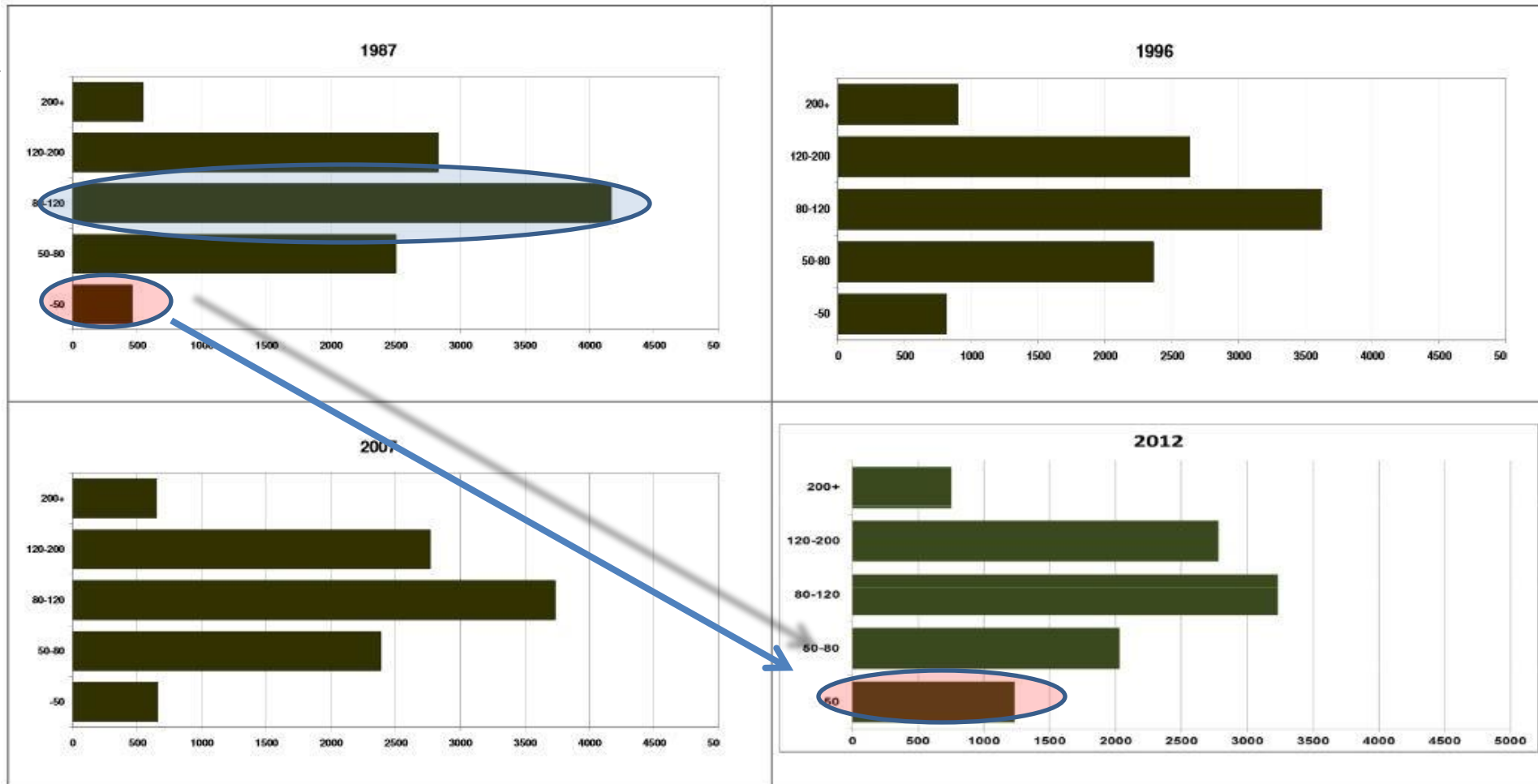
	1992	1996	2000	2003	2004	2007	2009	2010	2016
Felső decilis/alsó decilis aránya	7,44	7,04	7,52	8,43	7,5	6,8	7,2	4,3	5,4

A két szélső decilis jövedelmi aránya:

A tizedik decilisbe és az első decilisbe tartozók átlagjövedelmének egymáshoz viszonyított aránya.

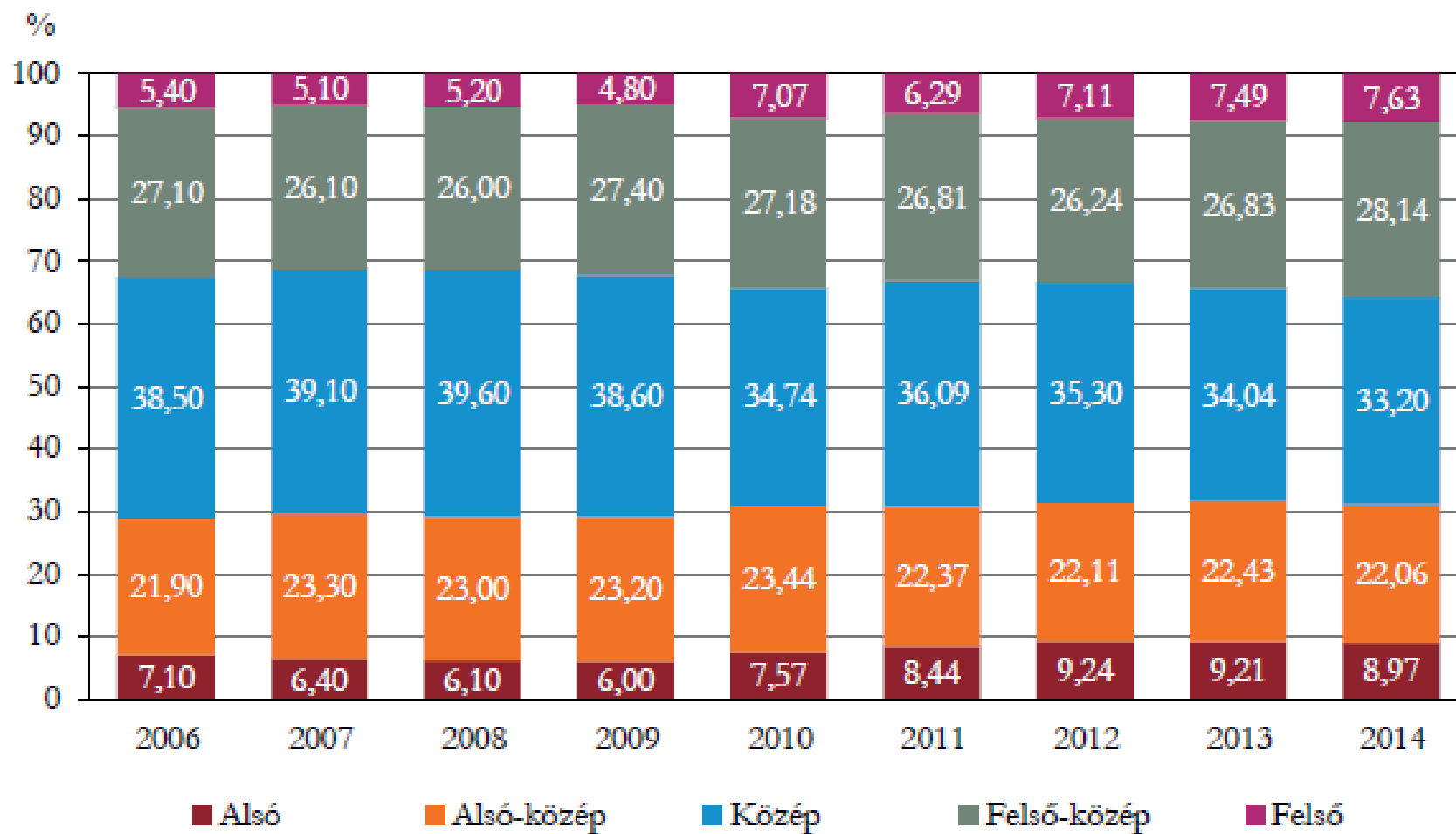
Minél nagyobb ez a szám, annál egyenlőtlenebb a társadalom.

A népesség megoszlása egyes (az ekvivalens mediánjövedelem százalékában meghatározott) jövedelmi csoportokban, 1987, 1996, 2007 és 2012 években

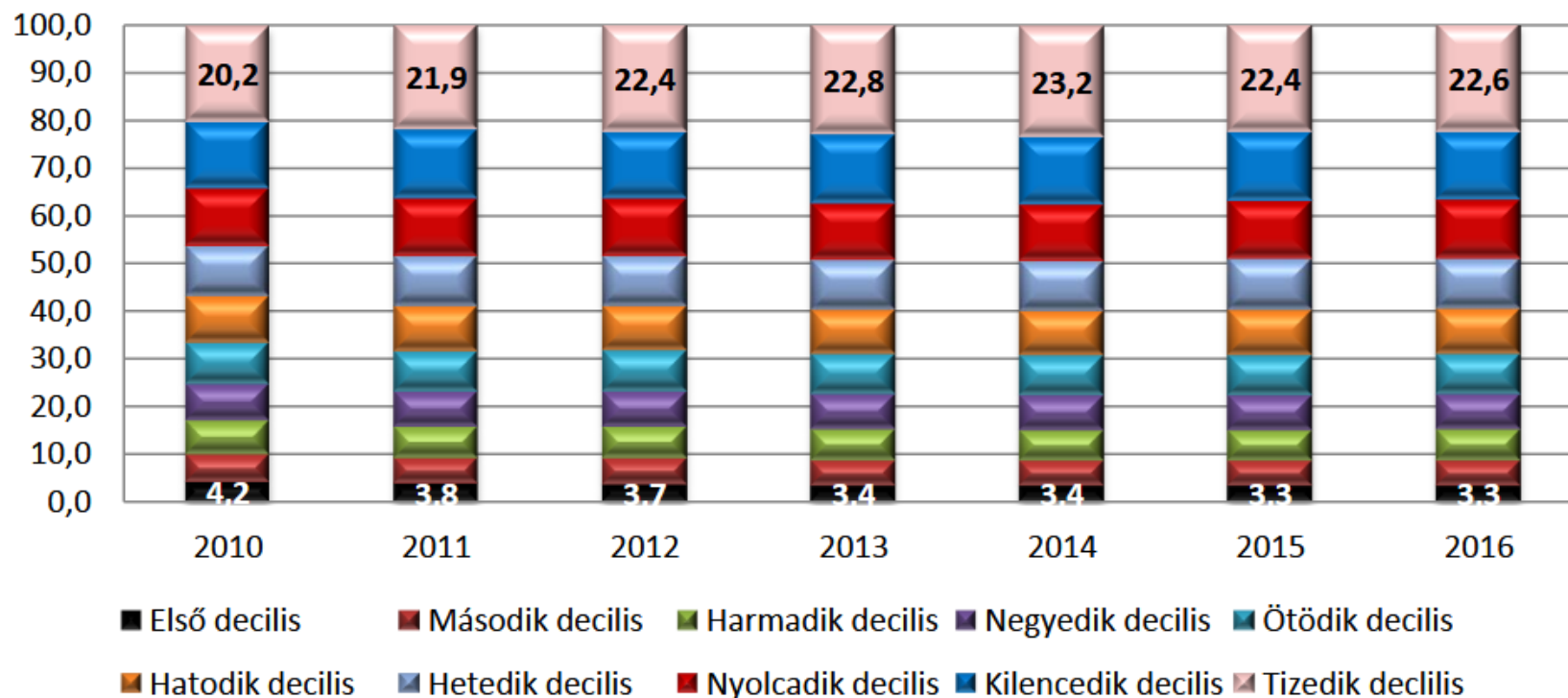
Forrás: Szívós-Tóth (szerk.)(2013): Egyenlőtlenség és polarizálódás a magyar társadalomban TÁRKI Monitor Jelentések 2012, Bp., 16. old.

A különböző jövedelmi rétegek aránya a népességben belül

Forrás: KSH Háztartások életszínvonala 2014

Decilisek részesedése az összes jövedelemből, 2010 - 2016 (százalék)

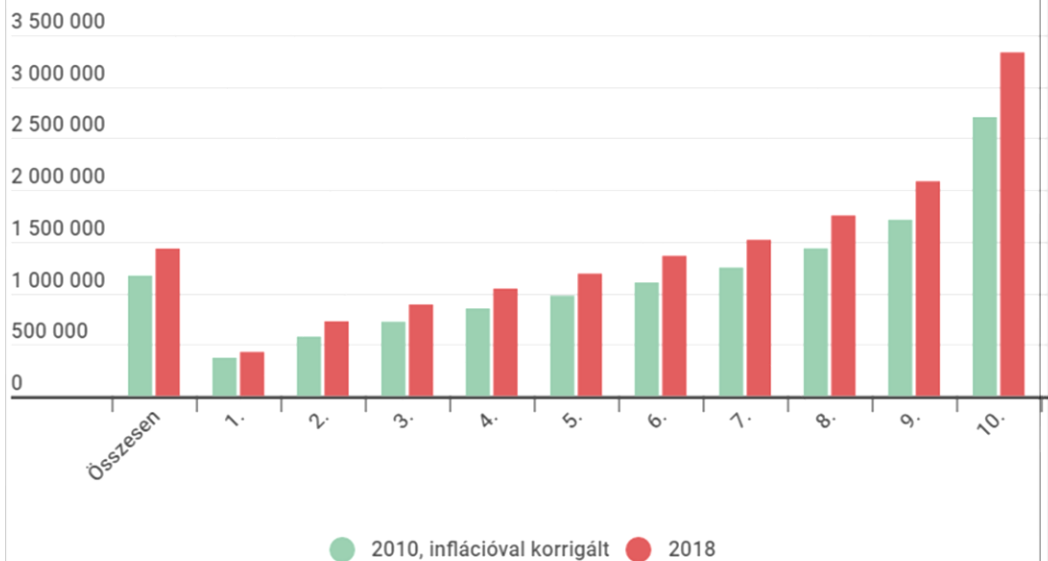
Míg 2010-ben a legmagasabb jövedelmet elérő tizednek Magyarországon a jövedelmek 20,2%-a jutott, addig 2016-ra már 22,6%-a. Az ő gyarapodásuk a szegényebbek kárára valósult meg.

A 2-5. tized (közel 4 millió fő) súlya az összes jövedelemből a 2006-os 25,8%-ról 2010-re 29,2%-ra emelkedett, majd folyamatos csökkenéssel 27,7%-ra esett vissza, vagyis 2010 után ők is a vesztesek közé kerültek.

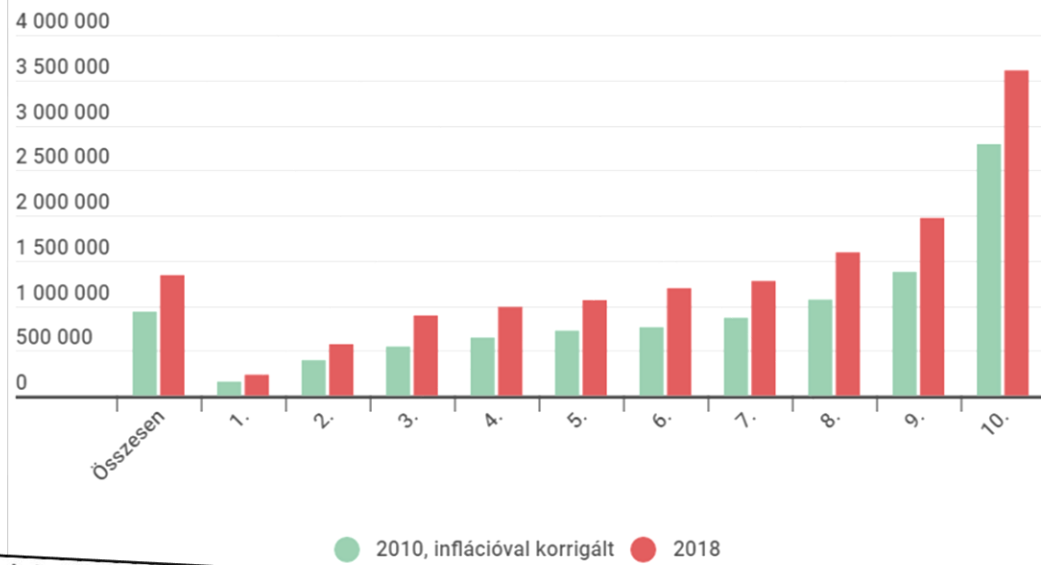
Forrás: Eurostat

A középosztálynak tekinthető, vagy legalábbis annak tekintett hatodik, hetedik és nyolcadik decilisnek (közel 3 millió fő) enyhe ingadozás mellett ugyan, de alapvetően stagnált a részesedése.

Az egy főre jutó éves nettó jövedelem mértéke 2010-ben és 2018-ban

Az egy főre jutó éves munkajövedelem mértéke 2010-ben és 2018-ban

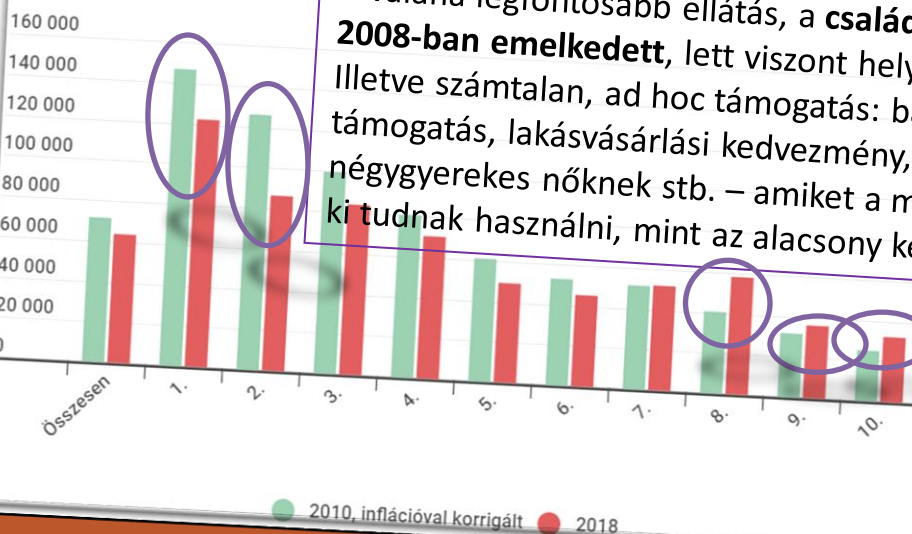

Az egy főre jutó éves szociális ellátások összege 2010-ben és 2018-ban nyugdíjak nélkül

Nyugdíjak nélkül országos átlagban az **egy főre jutó éves szociális ellátások** reálértéke (az inflációt is figyelembe véve) 22 ezer forinttal, 21 százalékkal voltak alacsonyabbak 2018-ban, mint nyolc évvel korábban.

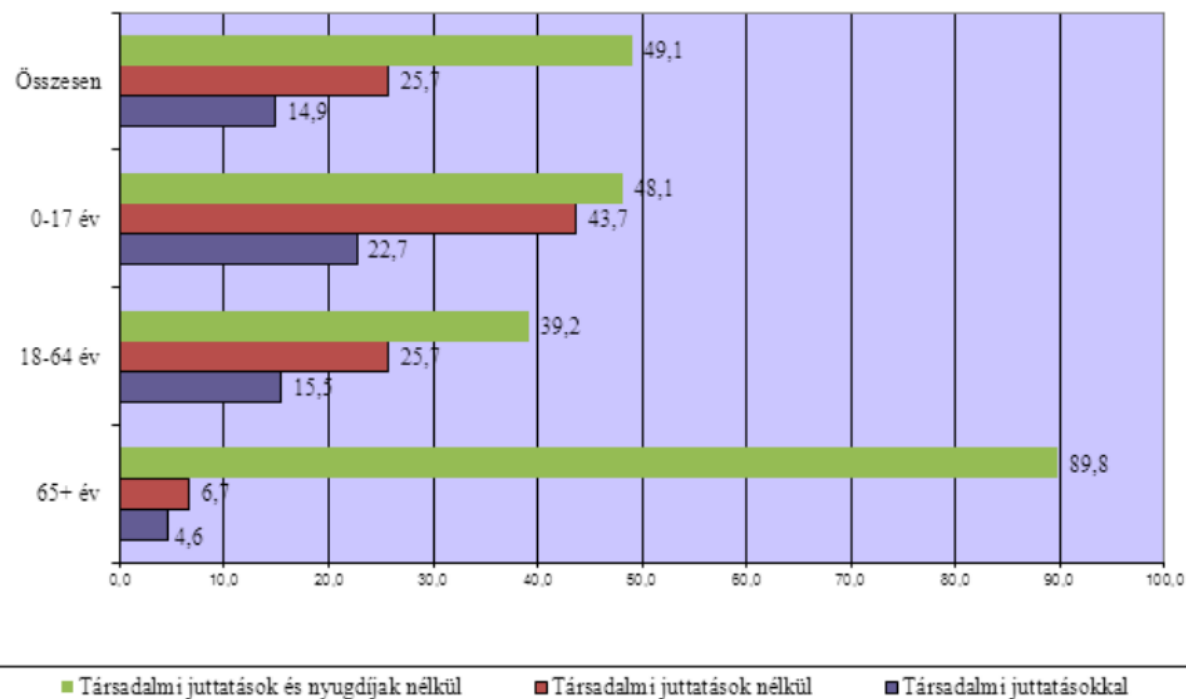
A családdal, gyermekkel kapcsolatos éves ellátások egy főre jutó összege 2010-ben és 2018-ban

A valaha legfontosabb ellátás, a **családi pótlék** összege **utoljára 2008-ban emelkedett**, lett viszont helyette családi adókedvezmény. Illetve számtalan, ad hoc támogatás: babaváró hitel, autóvásárlási támogatás, lakásvásárlási kedvezmény, szja-mentesség a négygyerekes nőknek stb. – amiket a magasabb keresetűek jobban ki tudnak használni, mint az alacsony keresetűek.

A jövedelmi szegénységi arány társadalmi juttatásokkal és azok nélkül korcsoportonként, 2014

Adatforrás: Háztartási Költségvetési és Életkörülmények Adatfelvétel (KSH, lakossági) 2015 (2014 referenciaév)

A LEGALSÓ ÉS A LEGFELSŐ TIZED ÁTLAGOS BRUTTÓ JÖVEDELME KÖZÖTT KÖZEL TÍZSZERES VOLT A KÜLÖNBSÉG 2016-BAN. EZT AZ ADÓZÁS SEM TUDTA MÉRSÉKELNI ÉRDEMBEN: A NETTÓ JÖVEDELMEK KÖZÖTT IS 9,5-SZERES KÜLÖNBSÉG VOLT.

Az egy főre jutó éves bruttó jövedelmek megoszlása az egyes jövedelmi tizedekben a jövedelem típusa szerint, 2016

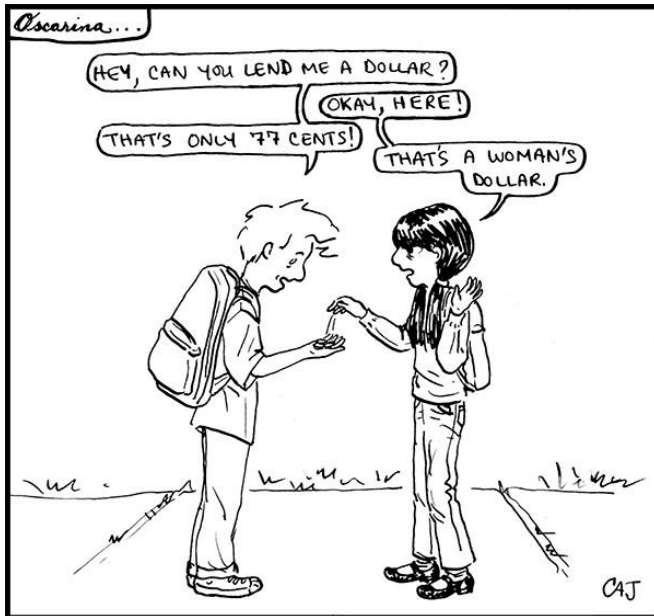
Ezer forint

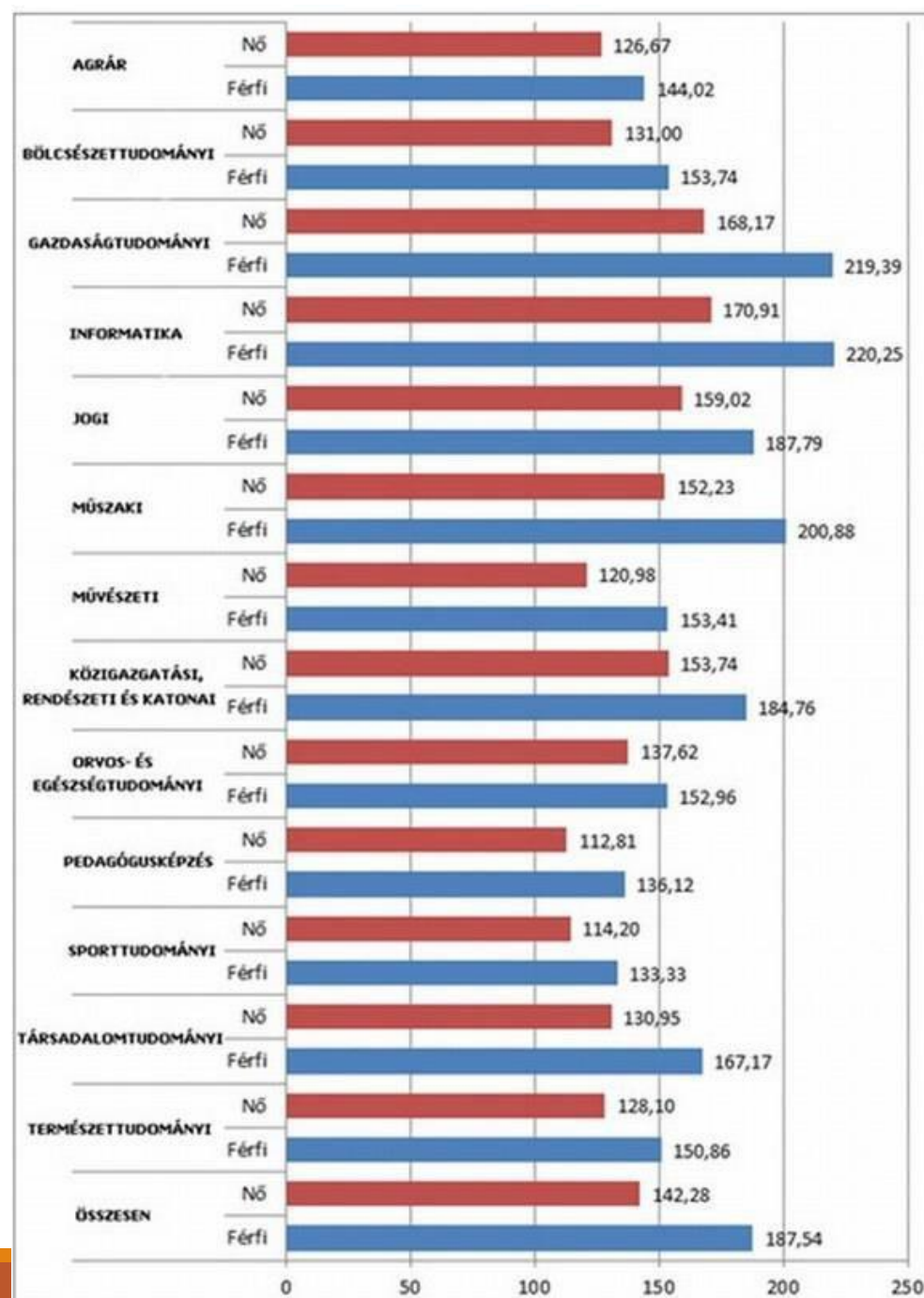
2016-ban a **legalsó jövedelmi decilisbe** tartozó háztartások egy főre jutó átlagos éves bruttó jövedelme (**1,6%-os éves növekedés** mellett) 372 ezer forintot tett ki, nettó jövedelmük pedig **336 ezer forint** volt.

A **legfelső (tizedik) decilisben** az éves átlagos egy főre jutó bruttó jövedelem 3 millió 666 ezer forintot tett ki, **az országos átlag 2,4-szeresét**, az **egy főre jutó éves átlagos nettó jövedelem** pedig **2 millió 873 ezer forint volt, 4,7%-kal meghaladta az előző évit.**

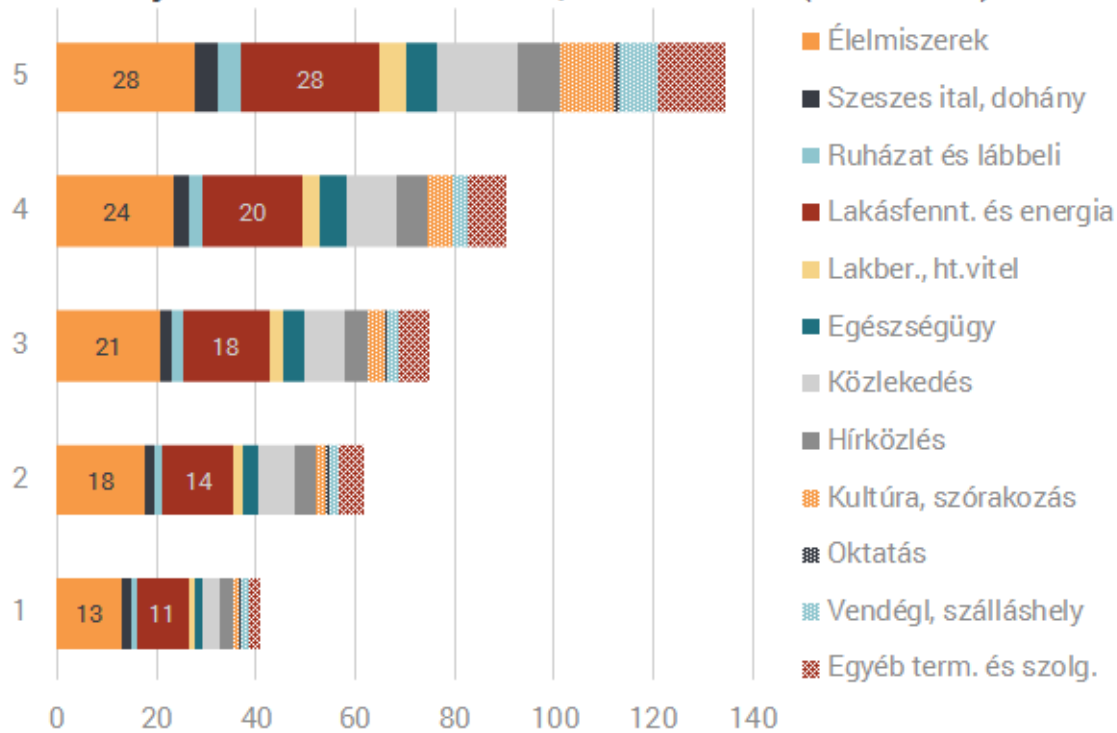
Friss diplomás nők és férfiak keresete 2012

Egy főre jutó havi fogyasztási kiadás 72 214 forint.
 A legalsó jövedelmi ötödben (a legszegényebb 20% esetében):
41 ezer forint, a legfelső jövedelmi ötödben a **134 ezer forintot**
 is meghaladta.

Egészségre, közlekedésre, **oktatásra 4-5-ször annyit költenek** a magas jövedelműek, **kultúrájánál** pedig majdnem **kilencszeres a szorzó.**

A háztartások egy főre jutó havi fogyasztási kiadása jövedelmi ötödek szerint, 2015. I. fél év (ezer forint)

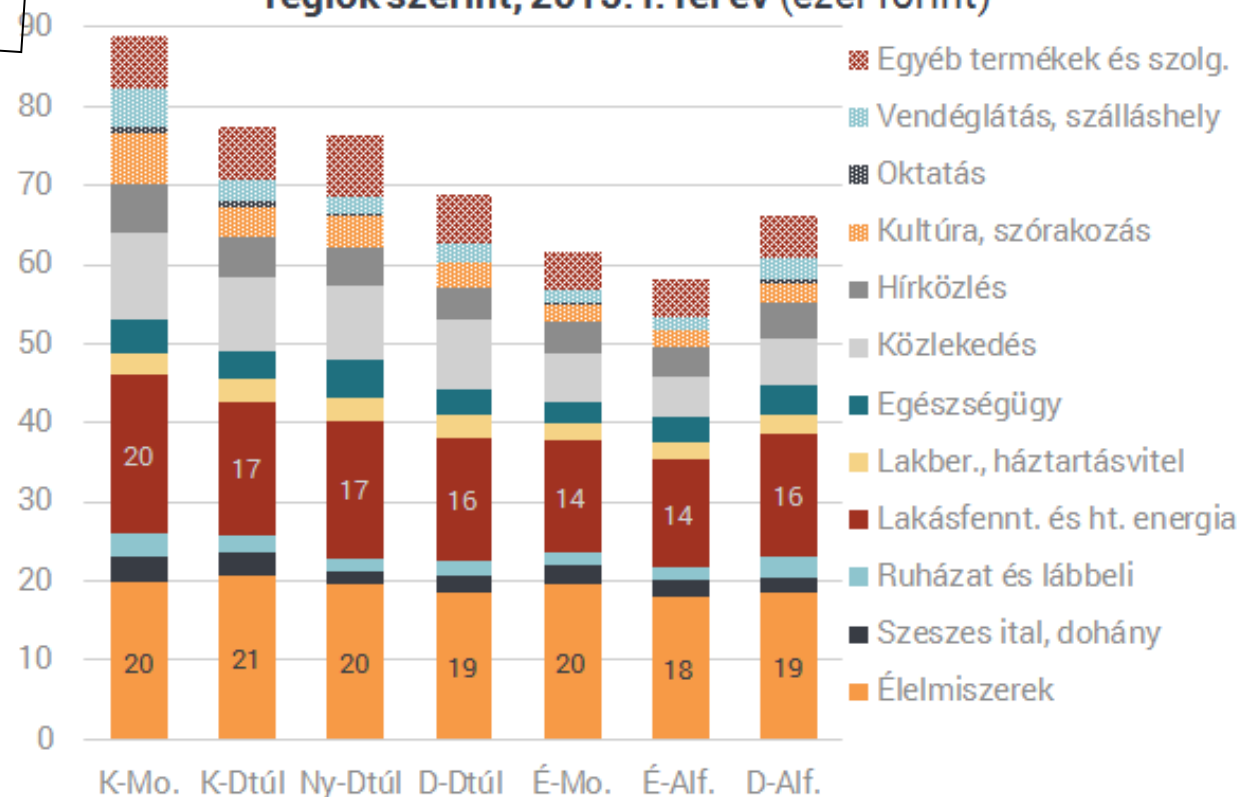

Forrás: KSH, Portfolio

Egy forint - három forint (2015)

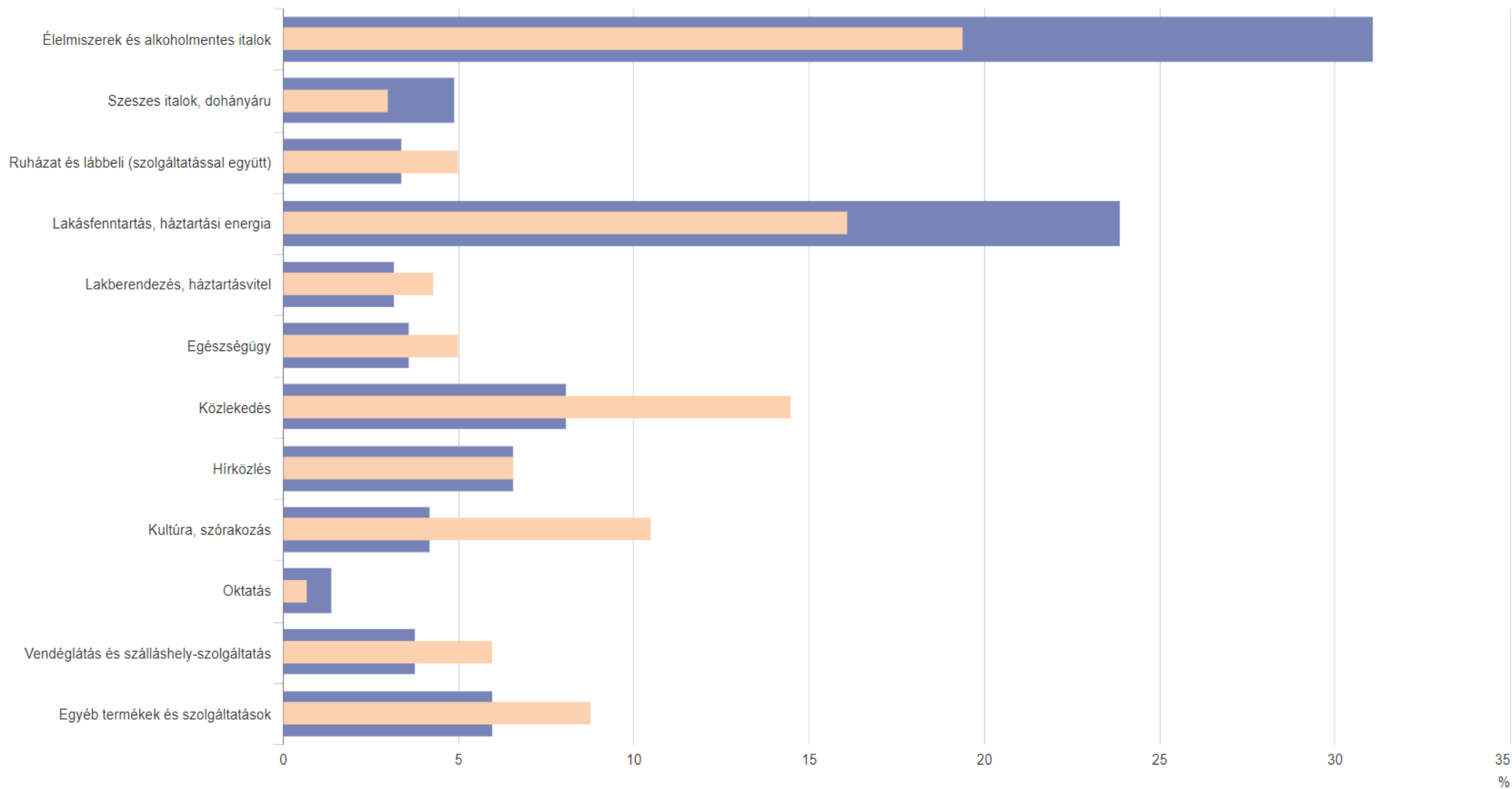
Észak-Alföld mellett (65%) **Észak-Magyarországon** (69%) a legnagyobb a lemaradás a közép-magyarországi régió fogyasztási kiadásaihoz képest.

A háztartások egy főre jutó havi fogyasztási kiadása régiók szerint, 2015. I. fél év (ezer forint)

Forrás: KSH, Portfolio

A háztartások fogyasztási kiadásainak megoszlása az egy főre jutó jövedelem alapján képzett két szélső csoportban, 2018

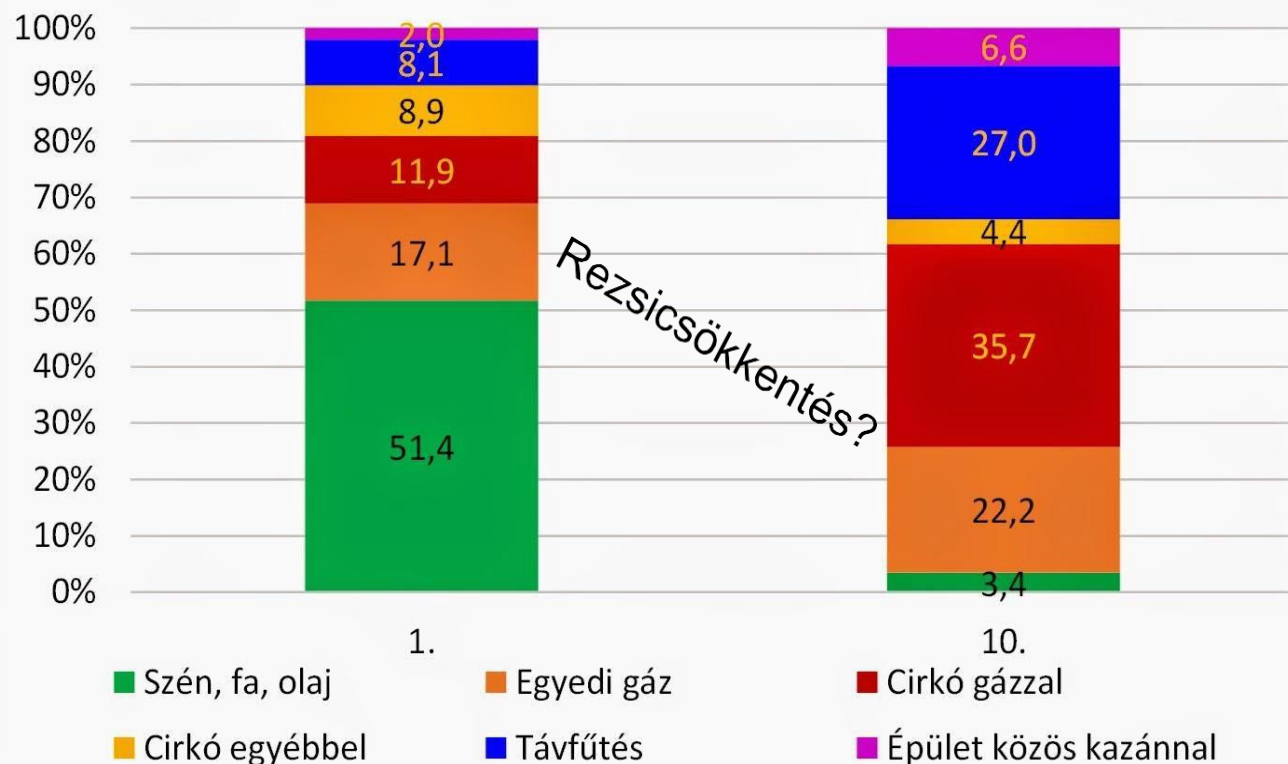

● Alsó jövedelmi tizedhez tartozó háztartásokban

● Felső jövedelmi tizedhez tartozó háztartásokban

Háztartások fűtéstípusok szerinti megoszlása a legszegényebb (1.) és a leggazdagabb (10.) jövedelmi tizedben, 2013

Forrás: KSH

öregségi nyugdíjasok

2020-ban 28 500 forint marad az öregségi nyugdíjminimum, az általános nyugdíjemelés 2,8 százalék lett. Ez azt jelenti, hogy januártól 3800 forinttal, körülbelül havi 138 ezer forintra nőtt az átlagnyugdíj.

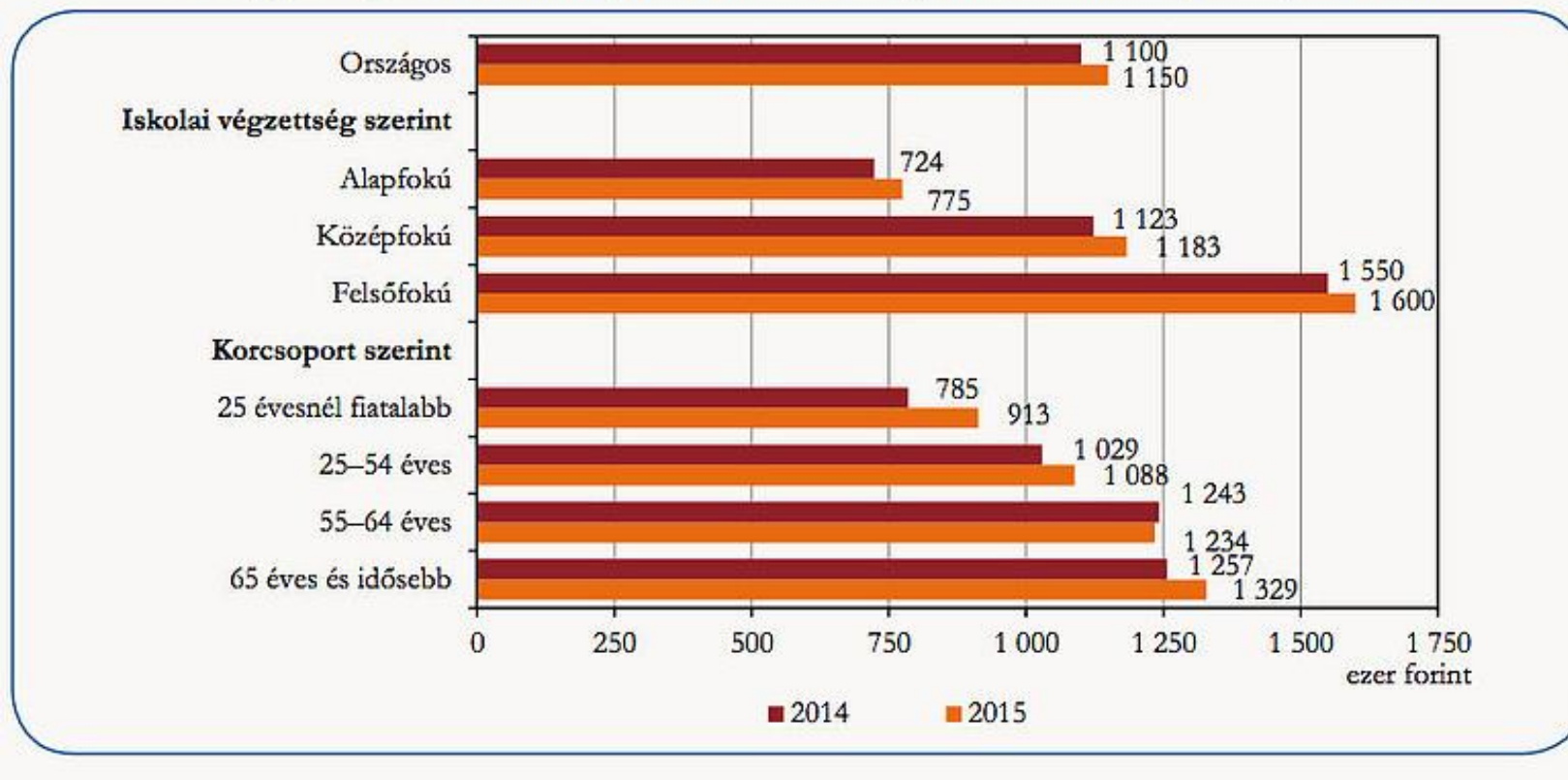
Az öregségi nyugdíjasok 1,4 százaléka - azaz több mint 28 ezren - kevesebb mint 40 ezer forintot kaptak minden hónapban.

Az érintettek 16,4 százaléka - 333 ezren - 80-100 ezer forintos nyugdíjat kaptak havonta.

Közel 20 százaléknak, vagyis lényegében minden ötödik nyugdíjasnak havi 100-120 ezer forint érkezett.

A nyugdíjasok kétmillió táborából több mint 36 ezren kaptak több mint 300 ezer forintos nyugdíjat, arányuk 1,8 százalékos.

Az egy főre jutó éves nettó jövedelmek korcsoport és iskolai végzettség szerint

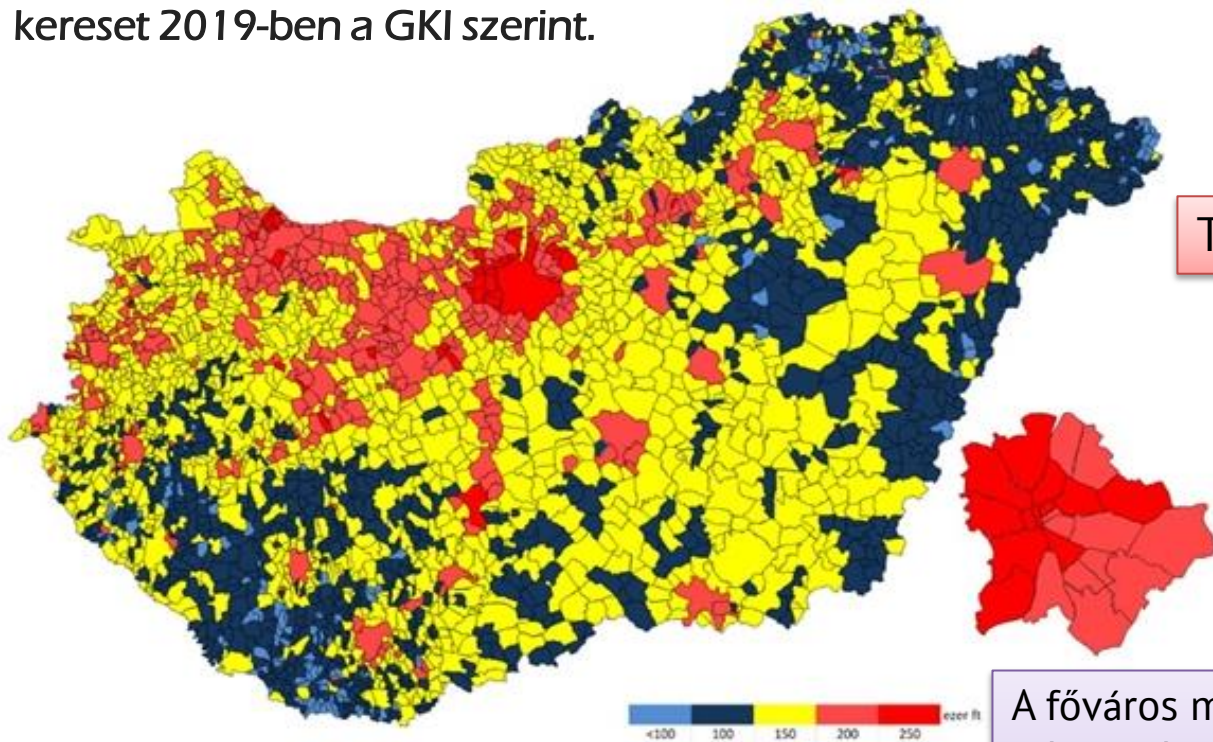

a jövedelem, a foglalkoztatottság és az iskolázottság szoros kapcsolatban állnak egymással. Minél magasabb az egyén iskolai végzettsége, annál nagyobb eséllyel tud aktív és sikeres szereplő lenni a munkaerőpiacon, és annál magasabb jövedelemmel rendelkezik.

Havi nettó átlagkereset települések szerint, ezer Ft (2019)

A 19-ből 14 megyében az országos átlag alatti volt a nettó kereset 2019-ben a GKI szerint.

havi nettó átlagkereset:

Budapesten 260 ezer forint,
a megyei jogú városokban 214 ezer forint
a többi városban 186 ezer,
a községekben pedig 161 ezer forint

Települési szintre lebontva:

legmagasabb érték: Telki, átlagosan 390 ezer forint,
ezután következik a listán Budapest XII. és II. kerülete, 383, illetve
376 ezer forinttal.

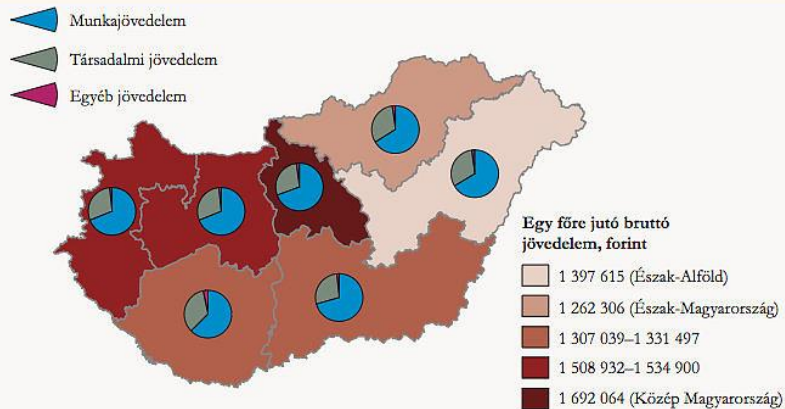
A legalacsonyabb átlagkeresetet Csenyétén mérték, ott havi 31 ezer forint az átlag.

A fővároson belül a budaiak átlagosan 110 ezer forinttal kerestek többet a pestieknél.

Megyei bontásban:

A főváros mellett Pest és Győr-Moson-Sopron megye húzta fel leginkább az átlagos, havi 223 ezer forintos átlagkeresettel. Szintén magas eredmények születettek még Fejér (220 ezer forint), Komárom-Esztergom (216 ezer forint) és Vas megyében (208 ezer forint). A legalacsonyabb kereseteket Nógrád (172 ezer forint), Békés (170 ezer forint) illetve Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (157 ezer forint) érték el.

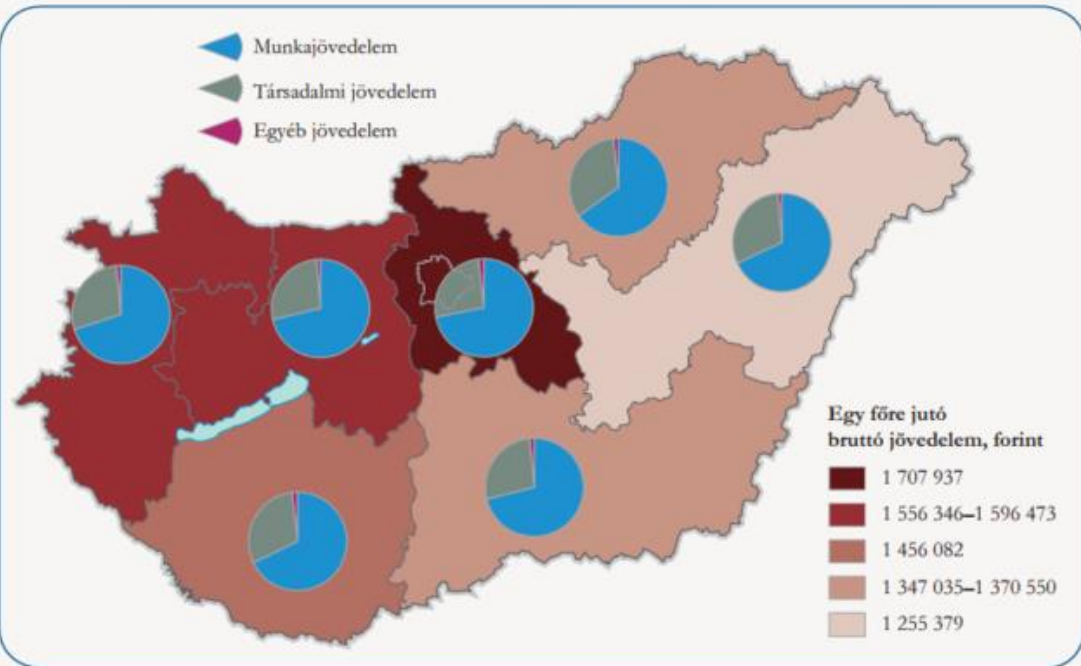
Az egy főre jutó éves bruttó jövedelem és megoszlása régióinként, 2015

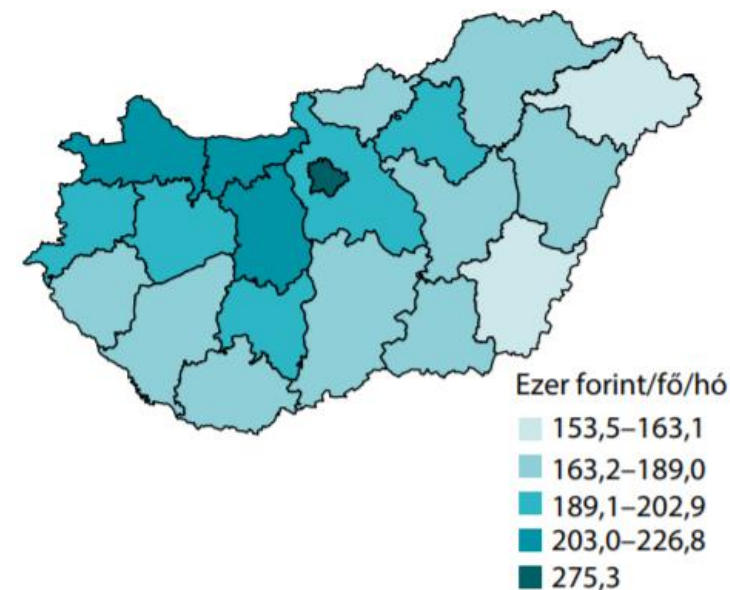
A legjobb helyzetben továbbra is Közép-Magyarország volt, ahol az egy főre jutó éves átlagos bruttó jövedelem 1 millió 338 ezer forint, ami 16 százalékkal magasabb, mint az országos átlag. Legkevesebb éves átlagos jövedelemmel az Észak-Alföld régióban rendelkeztek a háztartások, egy főre vetítve 917 ezer forinttal.

A több mint 10%-os éves jövedelemnövekedés ellenére a legkevesebb éves átlagos bruttó jövedelemmel az Észak-Alföld régióban rendelkeztek a háztartások, egy főre vetítve 1 millió 255 ezer forinttal. A kedvezőtlenebb anyagi helyzet oka elsősorban a szűkebb munkalehetőség. A legtöbb inaktív Észak-Magyarországon (11%), valamint Észak-Alföldön (10%) élt 2016-ban.

Az egy főre jutó éves bruttó jövedelem nagysága és megoszlása régióinként, 2016

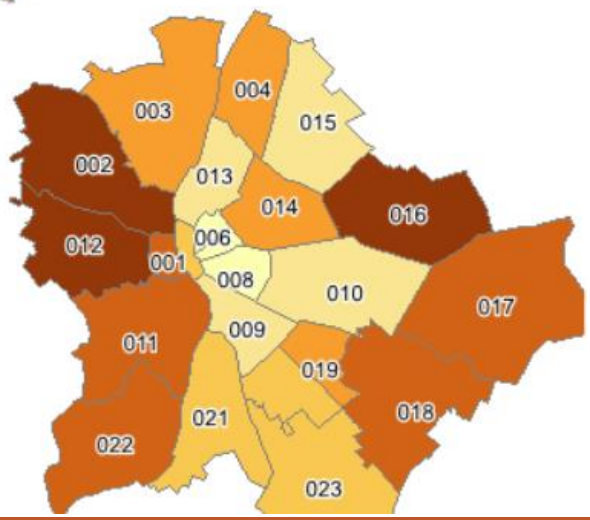
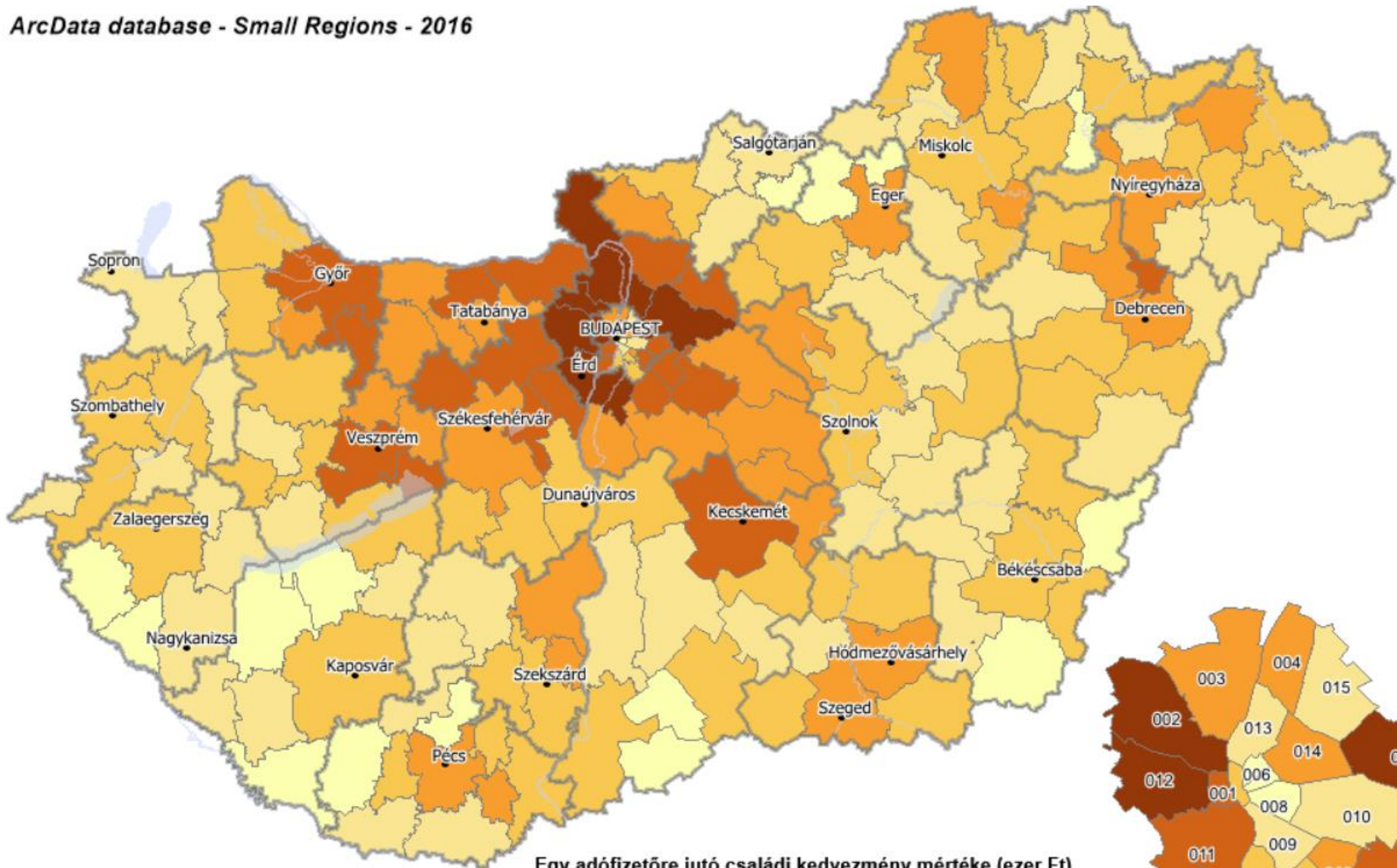
A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete megyénként, 2018

* Kedvezmények nélkül számítva.

Háttérinformáció
Nem tananyag

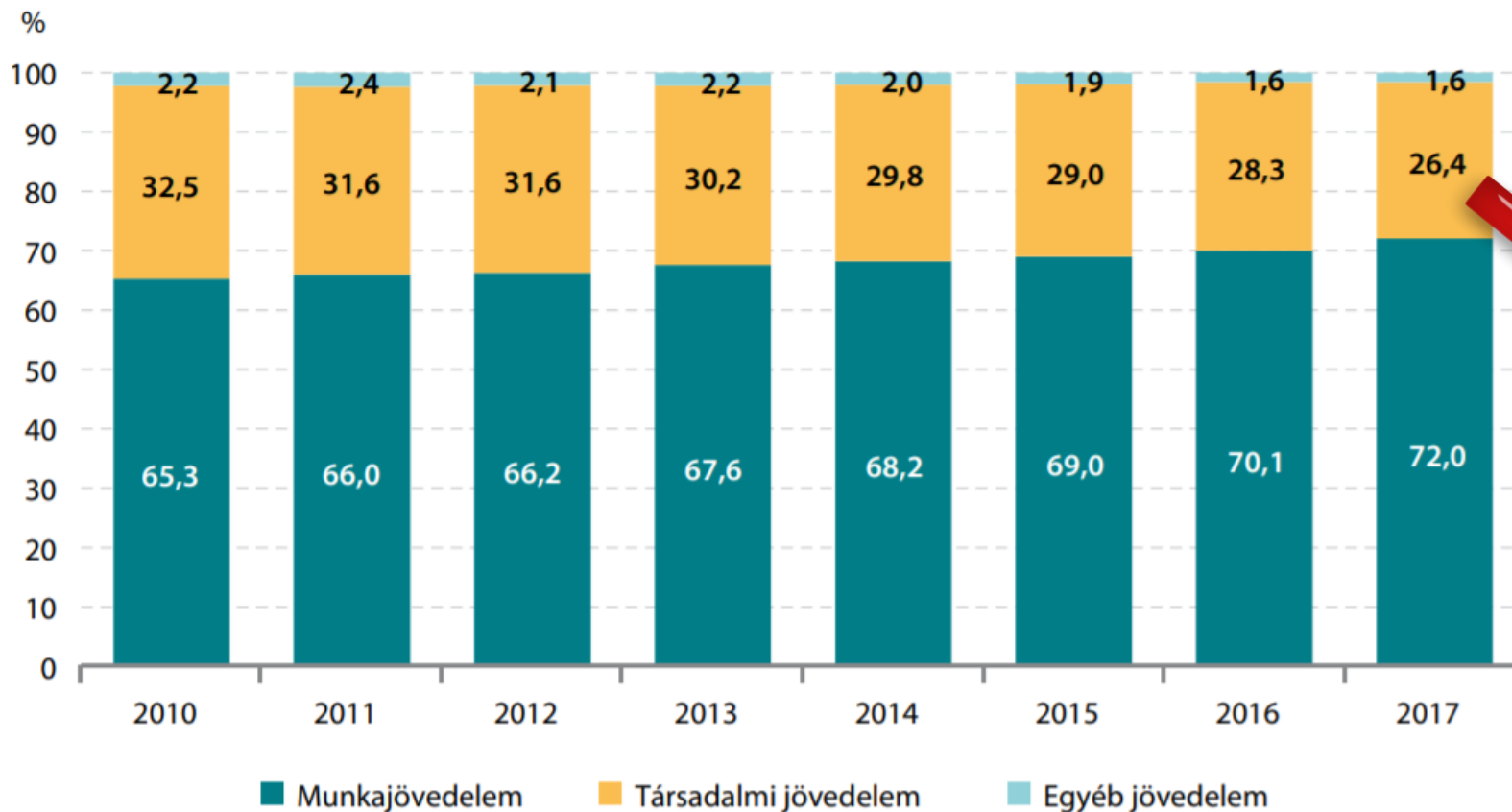

Egy adófizetőre jutó családi kedvezmény mértéke (ezer Ft)
Family tax benefit per tax payer (thousand HUF)

> 350	275 - 300	225 - 250
300 - 350	250 - 275	< 225

Az egy főre jutó havi bruttó jövedelmek megoszlása a jövedelmek típusa szerint

Háttérinformáció
Nem tananyag

2017-ben az egy főre jutó havi bruttó munkajövedelem 98,7 ezer forint

- A társadalmi jövedelmek legnagyobb részét (82%-át) 2017-ben is a nyugdíjak, nyugdíjszerű ellátások tették ki,
- A társadalmi jövedelmek másik nagy csoportját (15%-át) a gyermekneveléssel összefüggő ellátások alkották

Mediánbér – a hiányzó adat

átlagkereset

Mutatja, hogy a KSH-hoz összes beérkező kereseti adatnak (legalább 5 főt foglalkoztató vállalatok, költségvetési szervek, nonprofit szervezetek) mennyi az átlaga. (csak a teljes munkaidőben alkalmazásban állók keresete számít be az adatokba)

DE: egy 11 fős cégnél 10 munkavállaló minimálbért keresett 2019-ben (bruttó 149 ezer forint), míg a vezérigazgató havi 2 millió forintot, akkor az átlagkereset 317 ezer forint volt a cégnél.

A dolgozók nagy része nem érti, hogyan lehet ilyen magas ez az összeg, hiszen fele ennyi pénzt sem keresnek. A valóságban ilyen nagy torzítások nincsenek, de az átlagbér problémáját jól szemlélteti a fenti példa.

Mediánbér:

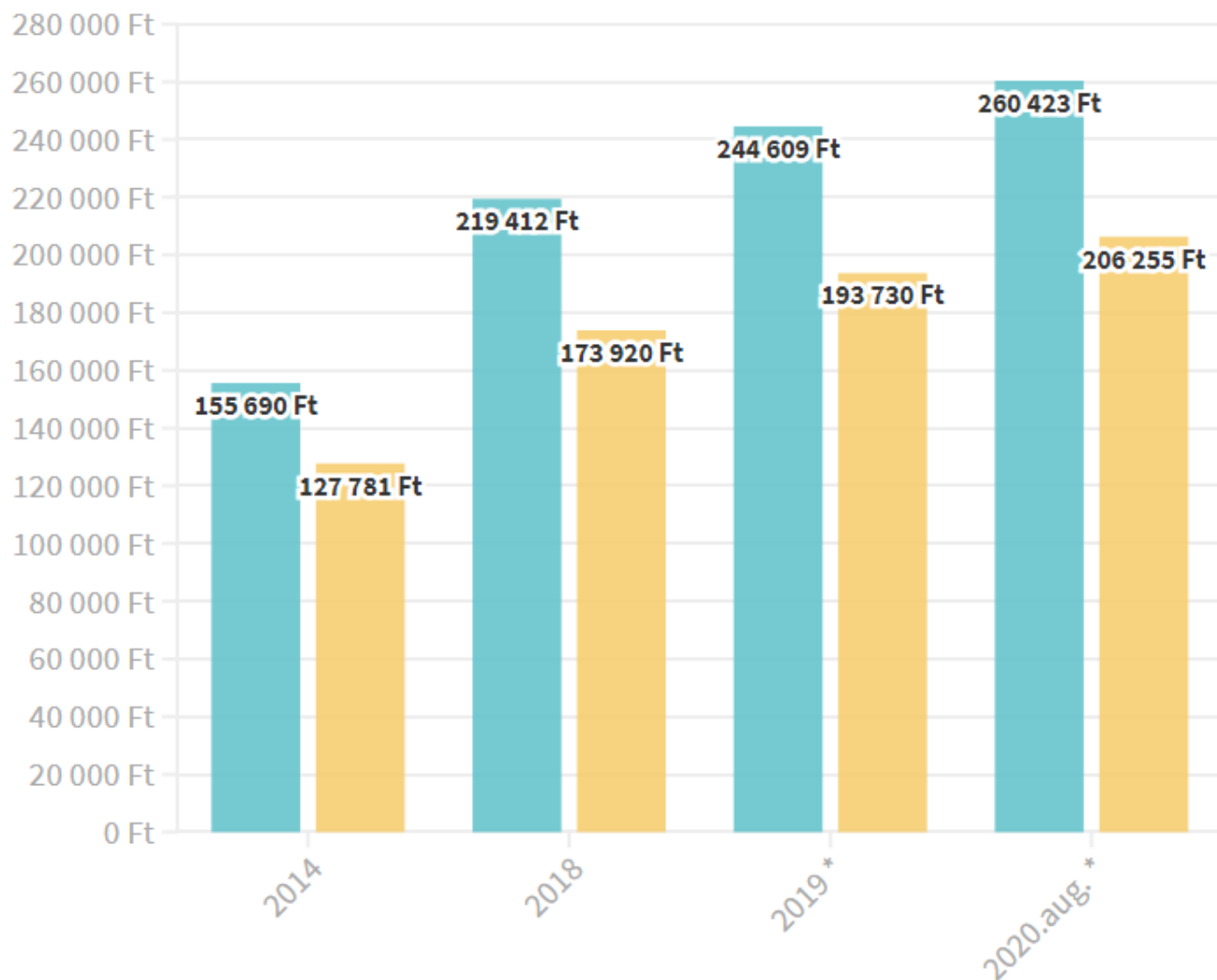
Ezzel szemben a mediánbér a hipotetikus cégnél 149 ezer forint lenne (a béreket a legalacsonyabbtól a legmagasabbig sorba rendezve, és végül kiválasztva a középső értéket).

Az átlagos nettó bér és a medián nettó alakulása

Forrás: Eurostat, KSH, mfor-becslés

* a 2018-as különbségből becsült értékek

■ Átlagos nettó bér ■ Medián nettó bér

Minél nagyobb az olló az átlagbér és a mediánbér között, annál igazságtalanabb egy országban a bérstruktúra.

a KSH által közölt 260 423 forintos átlaggal szemben a medián nettó bér 206 255 forint lehetett 2020 augusztusában. Vagyis ez az az összeg, ami pont a bérskála közepén helyezkedik el, és a dolgozók fele keres ennél többet és pont ugyanannyian ennél kevesebbet.

A bérszerkezet akkor egészséges, ha a medián bér közelít az átlaghoz. Magyarországon ez 80 százalék alatt áll, a skandináv országokban pedig 90 százalék felett van.

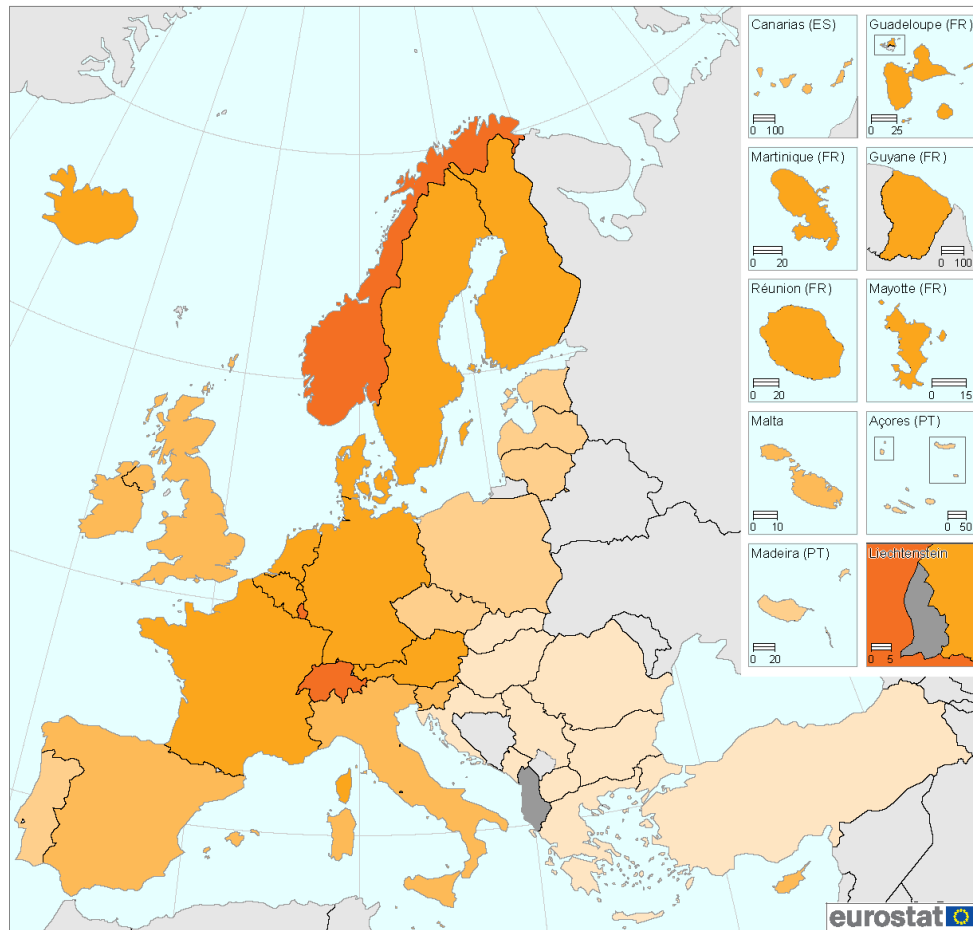
A KSH felmérése alapján a különböző megélhetési szintekhez az alábbi jövedelmek voltak szükségesek 2019-ben:

- **nagyon szűkös: 72 500 forint,**
- **szűkös: 95 300 forint,**
- **átlagos: 131 800 forint,**
- **jó: 181 300 forint,**
- **nagyon jó: 274 300 forint.**

Median equivalised disposable income, 2018

(PPS per inhabitant)

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat
Cartography: Eurostat – IMAGE, 05/2020

EU-27 = 16 938

- < 10 000
- 10 000 – < 15 000
- 15 000 – < 20 000
- 20 000 – < 25 000
- >= 25 000
- Data not available

(vásárlóerő paritáson számolva / lakos)

Note: EU-27, estimate. Iceland: 2016. Montenegro and Turkey: 2017.
Source: Eurostat (online data code: ilc_di03)

Háttérinformáció
Nem tananyag

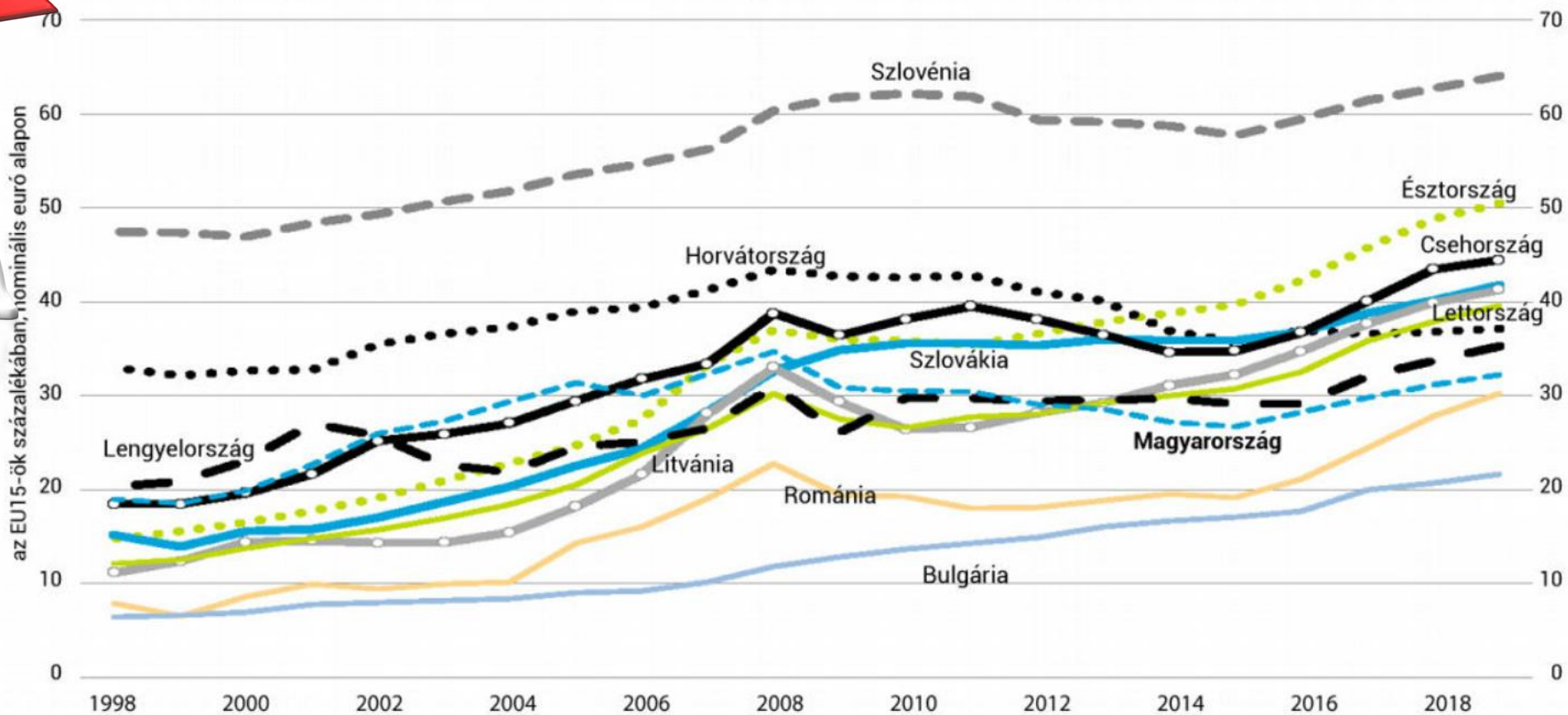
A rendelkezésre álló jövedelem mediánja, 2018

A bér-színvonal alakulása a kelet-európai országokban (1998-2019, az EU15-ök százalékában, nominális euró alapon)

A szegénység-konceptió újabb értelmezése és mérése -

AROPE indikátor - társadalmi kirekesztődés mérésének összetett mutatója
(At Risk Of Poverty or social Exclusion)

- ❑ Az Európa 2020 stratégia keretében az Európai Unió szakbizottsága dolgozta ki
- ❑ egységes, valamennyi tagállamra vonatkozó összetett mutató
- ❑ **Alapelv: a szegénység mérése ne szorítkozzon kizárólag a jövedelmi viszonyok vizsgálatára.**

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata komplex mutatószám (AROPE-mutató)

Három kockázati elem együttesét jelenti:

- 1. Relatív jövedelmi szegénység:** a medián ekvivalens jövedelem 60%-ánál, azaz a szegénységi küszöbnél kevesebb jövedelemmel rendelkező háztartásokban élő személyek aránya.
- 2. Súlyos anyagi depriváció:** alapvető javakhoz való elégtelen hozzáférést, anyagi nélkülözést jelent.
Akikre az alábbi kilenc tétel közül legalább négy vonatkozik:
  - 1) hiteltörlesztéssel vagy lakással kapcsolatos fizetési hátraléka van;
  - 2) lakás megfelelő fűtésének hiánya;
  - 3) váratlan kiadások fedezetének hiánya;
  - 4) kétnaponta hús, hal, vagy azzal egyenértékű tápanyag fogyasztásának hiánya;
  - 5) évi egyhetes, nem otthon töltött üdülés hiánya,
  - 6) anyagi okból nem rendelkezik személygépkocsival;
  - 7) anyagi okból nem rendelkezik mosógéppel;
  - 8) anyagi okból nem rendelkezik színes televízióval;
  - 9) anyagi okból nem rendelkezik telefonnal.
- 3. Nagyon alacsony munkaintenzitás (munkaszegénység):** a munkaképes korú háztartástagok a megelőző évben a lehetséges munkaidejüknek legfeljebb egyötödét töltötték munkával.

A 2016-ban a magyar lakosság 26,3%-át (2 millió 541 ezer embert) érinti a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata (legalább egy dim.).

Azok a személyek vannak kitéve a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának, akik a fenti három fő dimenzió közül egyben vagy többen érintettek.

MAGYARÁN:

„Társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek” kritériumai

olyan háztartásban élnek, ahol a nettó jövedelem nem éri el az országos medián jövedelem 60%-át,

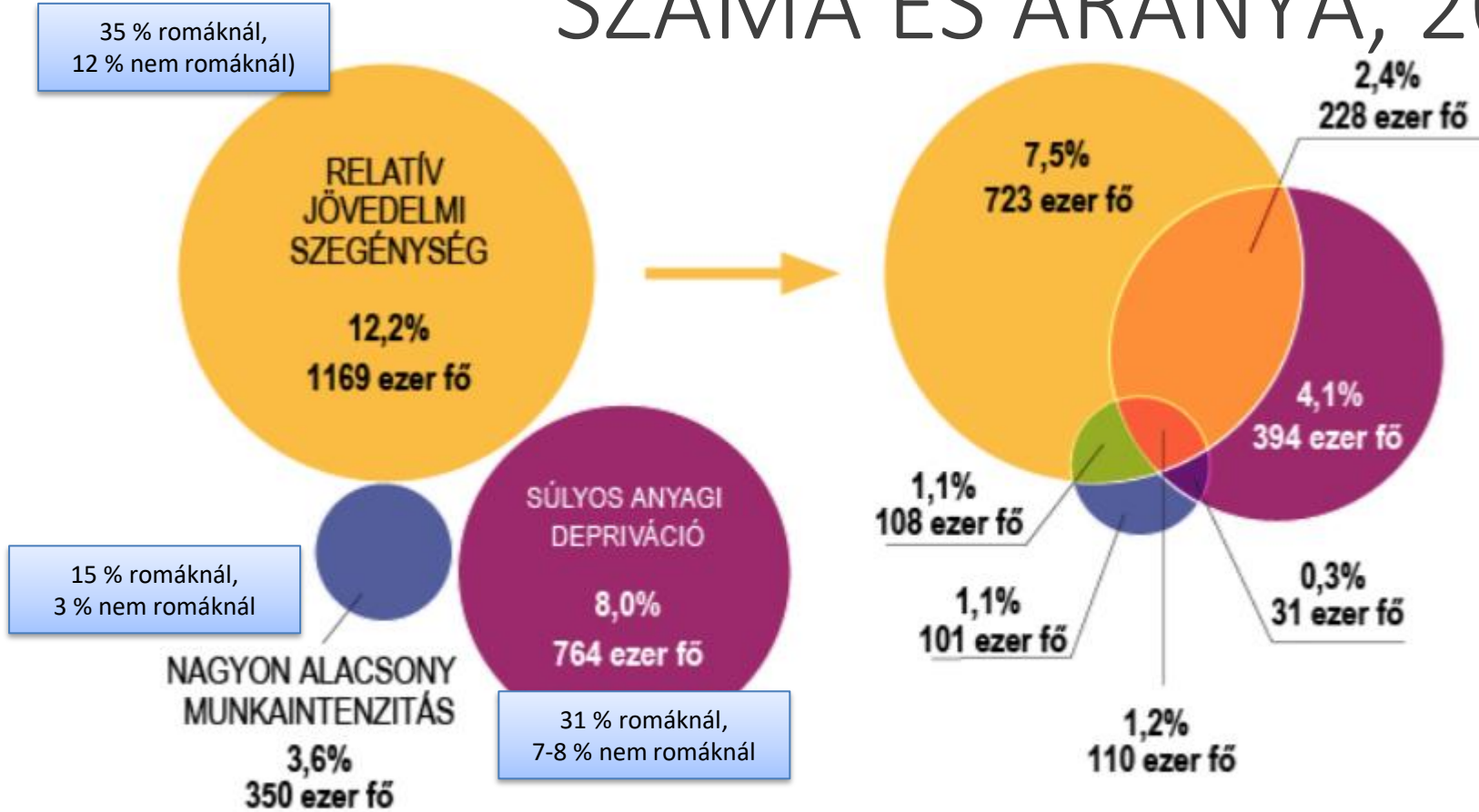
akik nélkülözik az anyagi javak egy jó részét (pl. nincs kocsijuk, nem tudnak nyaralni évente egyszer, nincs elegendő hús az asztalon, nem megfelelően fűtött a lakásuk, kifizetetlen számláik vannak),

Ha már valamelyik kategóriának nem felelnek meg, akkor őket nem érinti a szegénység mindhárom dimenziója, vagyis nem számítanak a leginkább veszélyeztetett és kirekesztett csoportba.

keveset dolgoznak. Vagyis olyan háztartásban élnek, amelyekben az emberek a lehetséges munkaidejüknek csak kevesebb mint ötödét töltik munkavégzéssel.

A SZEGÉNYYSÉG VAGY TÁRSADALMI KIREKESZTŐDÉS KOCKÁZATÁNAK KITETTEK SZÁMA ÉS ARÁNYA, 2019

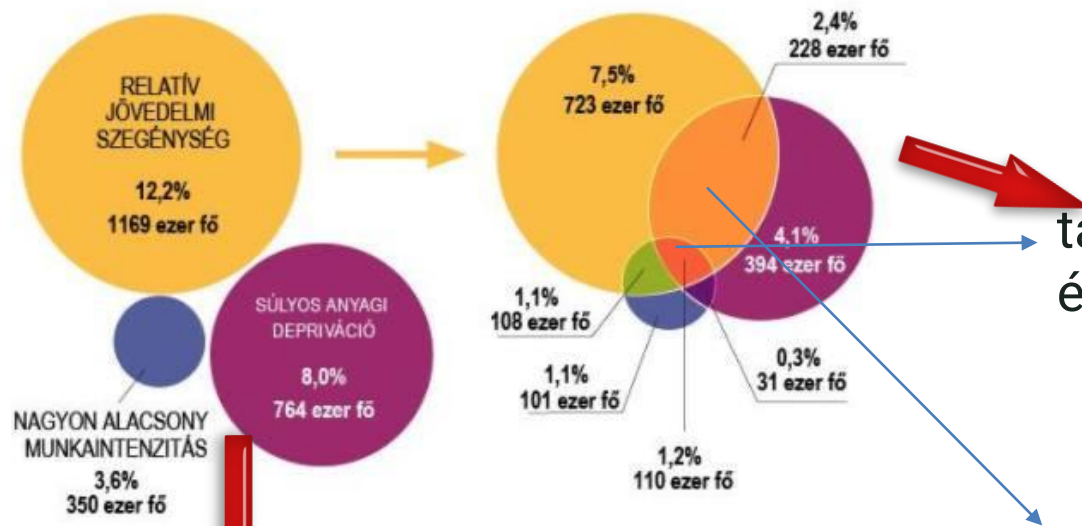
35 % romáknál,
12 % nem romáknál)

15 % romáknál,
3 % nem romáknál

31 % romáknál,
7-8 % nem romáknál

1 millió 695 ezer főt érintett a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata, a teljes népesség 17,7 százalékát.

Forrás: KSH

1 millió 170 ezer ember élt a mediánjövedelem 60%-a alatt, 760 ezer nélkülözte az anyagi javak egy jó részét, illetve 350 ezer túlságosan keveset dolgozott.

ÉRTELMEZZÜNK!

tavaly 110 ezer embert, vagyis a társadalom 1,2%-át érintette mindhárom szegénységi dimenzió.

Statisztikailag a mélyszegénység hivatalosan megszűnőben van (?)

Csalóka!

230 ezer fő, akik elegendő időt dolgoztak ahhoz, hogy ne számítsanak alacsony munkaintenzitásúnak, de nagyon alacsony a jövedelmük.

Ebből kb. 90 ezer fő közfoglalkoztatott. azért, mert valaki közmunkás, még valójában továbbra is mélyszegénységben él, hiszen nincs elegendő jövedelme ahhoz, hogy a szegénység egyéb dimenzióiból kikerüljön ezzel, csak statisztikailag nem számít annak.

A 2017 óta változatlan, bruttó 81 ezres közfoglalkoztatotti bér az átlagkereset alig több mint 20%-a, és habár a medián alacsonyabb, mint az átlag (előbbit nem közlik), nagyjából a mediánnak is csak a 25%-a lehet. Vagyis nem igazán van esély a medián 60%-ának elérésére, innen pedig egyértelműen látszik, hogy az anyagi javak megvásárlására sincs lehetőség.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztés által veszélyeztetett teljes népesség

Összesen
18.9%

Hungary, 2019

Nem szerint

Nők
19.6%

Férfiak
18.0%

Kor szerint

18 évnél fiatalabb
22.4%

65 éves vagy
14.4%¹feletti

Háztartási összetétel szerint

Gyermekek nélkül
17.3%

Gyermekekkel
20.0%

Tevékenységi állapot szerint¹

Foglalkoztatott
12.4%

Munkanélküliek
69.4%

¹ 18 éves vagy annál idősebb népesség

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztés által veszélyeztetett teljes népesség

Összesen
31.2%

Romania, 2019

Nem szerint

Nők
32.1%

Férfiak
30.3%

Kor szerint

18 évnél fiatalabb
35.8%

65 éves vagy
33.9%¹feletti

Háztartási összetétel szerint

Gyermekek nélkül
30.4%

Gyermekekkel
31.8%

Tevékenységi állapot szerint¹

Foglalkoztatott
21.9%

Munkanélküliek
60.0%

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztés által veszélyeztetett teljes népesség

Összesen
14.4%

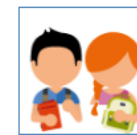
Nem szerint

Nők
15.6%

Férfiak
13.2%

18 évnél fiatalabb
11.7%

65 éves vagy
20.5%¹feletti

Slovenia, 2019

Háztartási összetétel szerint

Gyermekek nélkül
19.2%

Gyermekekkel
10.2%

Tevékenységi állapot szerint¹

Foglalkoztatott
5.5%

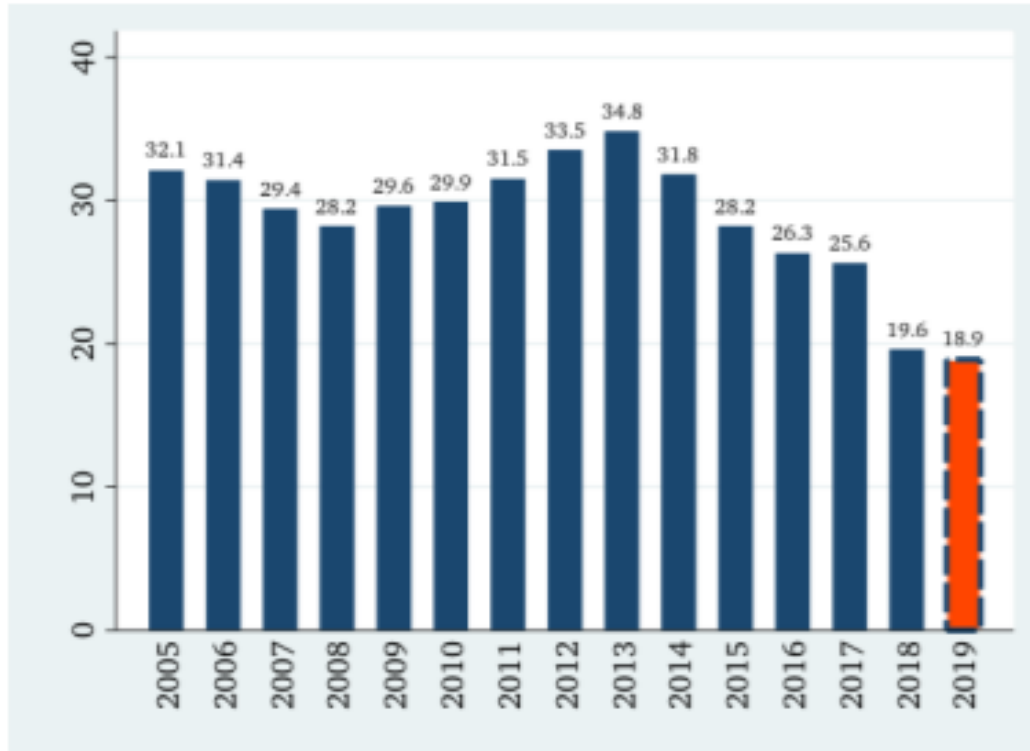
Munkanélküliek
54.3%

¹ 18 éves vagy annál idősebb népesség

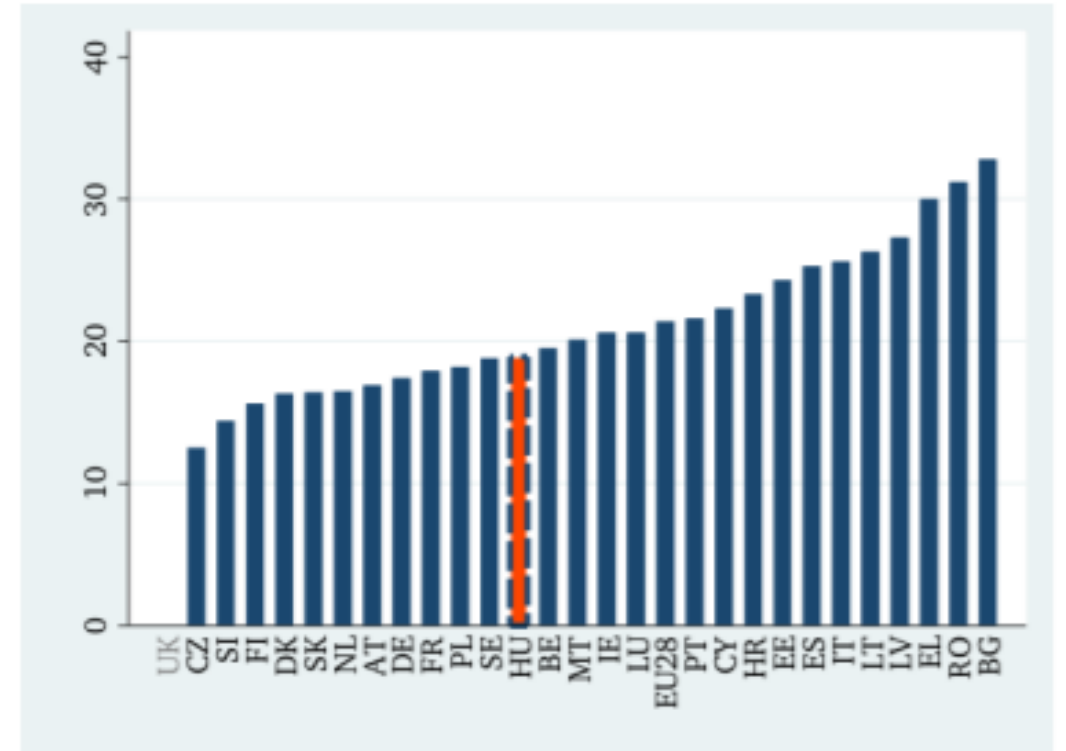

A szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők aránya Magyarországon és az EU tagállamaiban (a teljes népesség %-ában)

Magyarországon 2005-2019

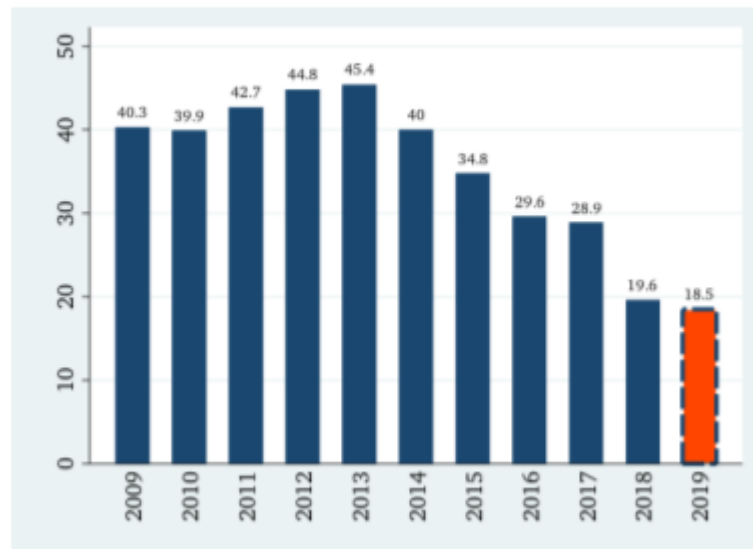
Az EU 28 tagállamában, 2019

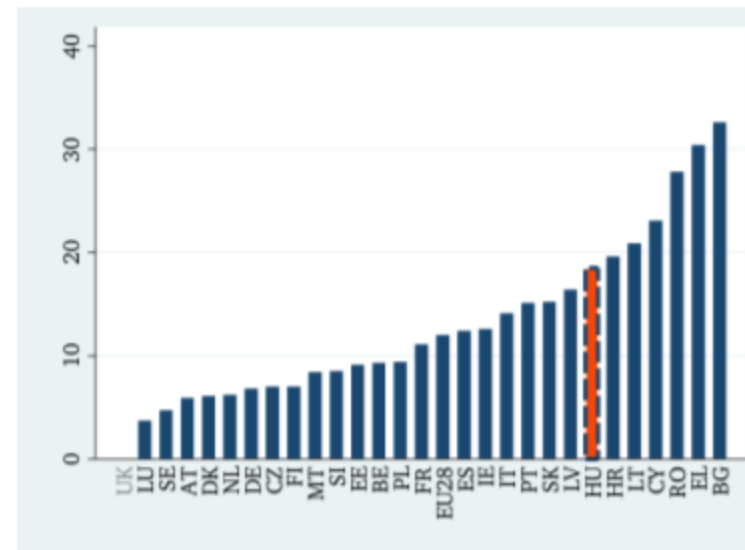
Forrás: Eurostat (t2020_50 jelű tábla). Jövedelmi szegénységben, vagy társadalmi kirekesztettségben (súlyos anyagi deprivációban), vagy munkaszegénységben (alacsony munkaintenzitású háztartásban) élő személyek százalékos aránya.

Az anyagi deprivációval sújtott népesség aránya Magyarországon és az EU-ban (%)

Magyarországon 2005-2019

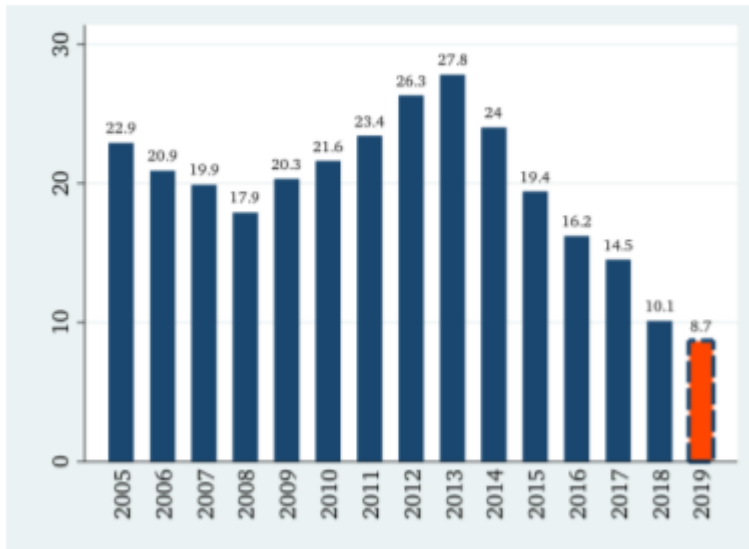
Az EU 28 tagállamában, 2019

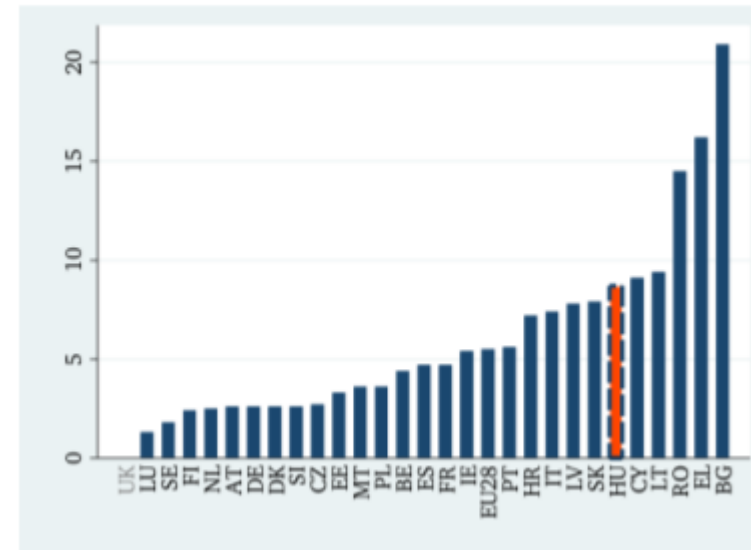
Forrás: Eurostat (tessi080 jelű tábla). Azon népesség aránya, akik anyagi okokból nem rendelkeznek, avagy nem jutnak hozzá legalább három tartós fogyasztási cikkhez vagy szolgáltatáshoz a megadott kilenc tételből.

A súlyos anyagi deprivációval sújtott népesség százalékos aránya Magyarországon és az EU-ban (%)

Magyarországon 2005-2019

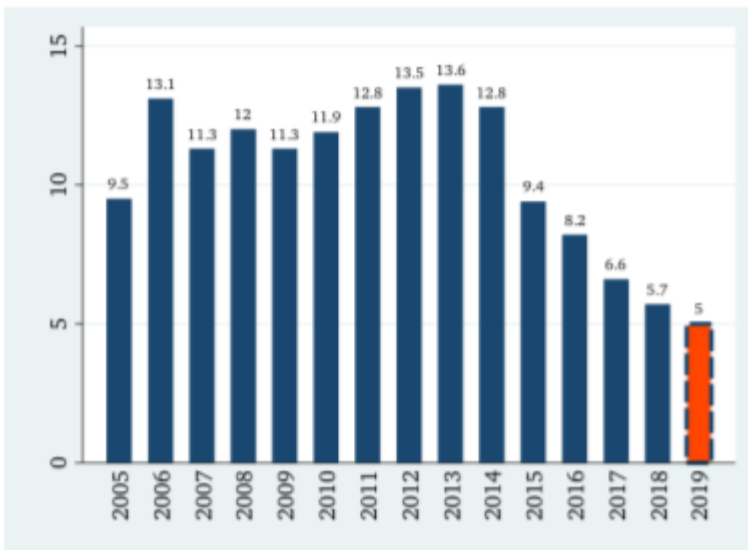
Az EU 28 tagállamában, 2019

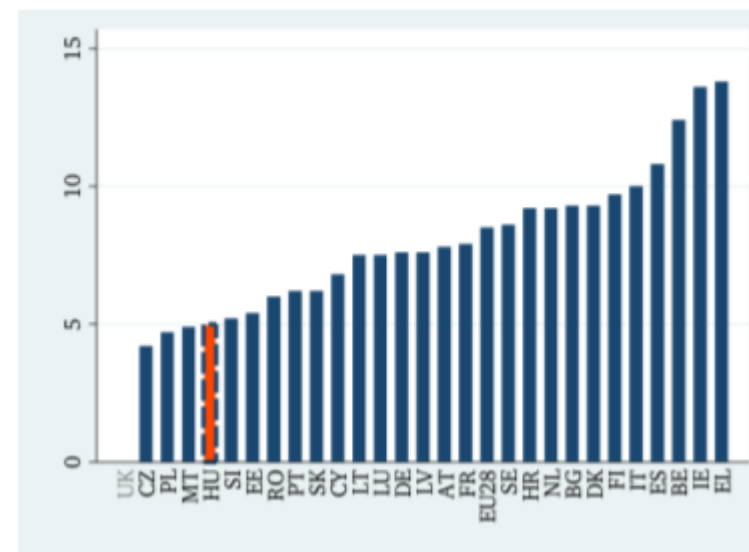
Forrás: Eurostat (tepsr_lm420 jelű tábla). Azon népesség aránya, akik anyagi okokból nem rendelkeznek, avagy nem jutnak hozzá legalább négy tartós fogyasztási cikkhez vagy szolgáltatáshoz a megadott kilenc tételből.

Nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élő 0-59 éves személyek aránya Magyarországon és az Európai Unióban (%)

Magyarországon 2005-2019

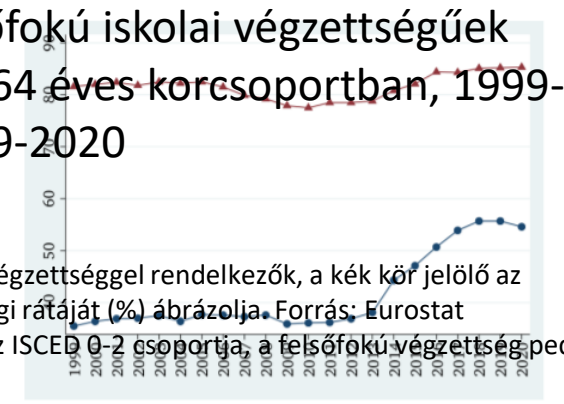
Az EU 28 tagállamában, 2019

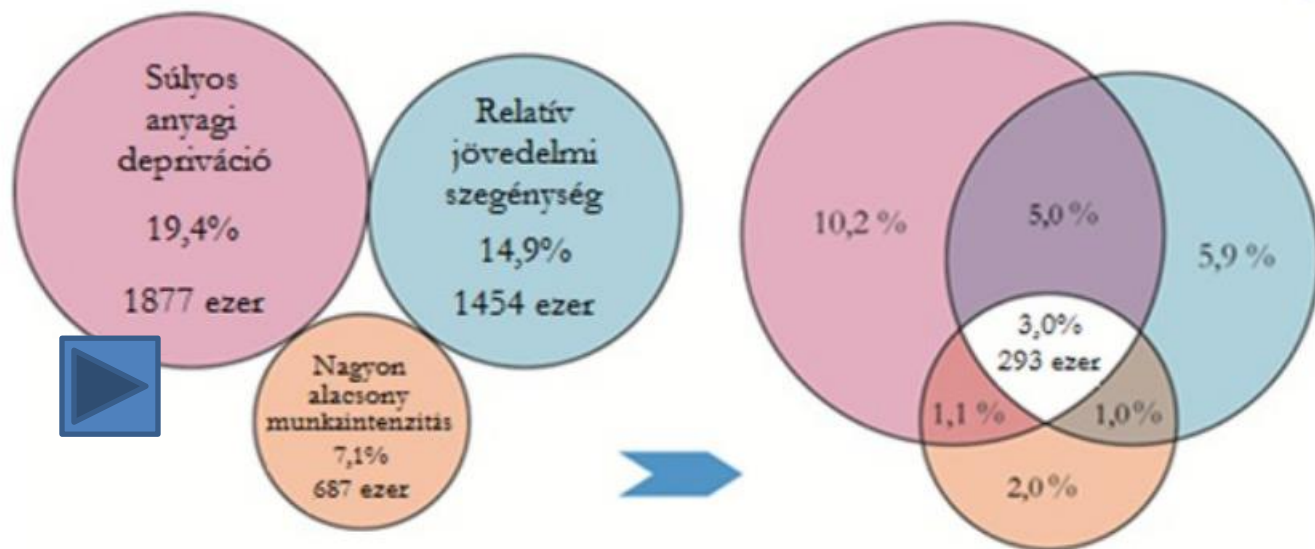
Forrás: Eurostat (t2020_51 jelű tábla). Azon 0-59 éves személyek aránya, akik olyan háztartásban élnek, ahol a felnőttek a lehetséges munkapotenciáljuknak kevesebb, mint 20 százalékában dolgoztak az elmúlt egy év folyamán.

A maximum alapfokú és a felsőfokú iskolai végzettségűek foglalkoztatottsági rátája a 20-64 éves korcsoportban, 1999-2020 (%) Magyarországon 1999-2020

Jelmagyarázat: a piros háromszög jelölő a felsőfokú végzettséggel rendelkezők, a kék kör jelölő az alapfokú végzettséggel rendelkezők foglalkoztatottsági rátáját (%) ábrázolja. Forrás: Eurostat (Ifsa_ergaed jelű tábla). Alapfokú iskolai végzettség az ISCED 0-2 csoportja, a felsőfokú végzettség pedig az ISCED 5-8 kategóriáit tartalmazza.

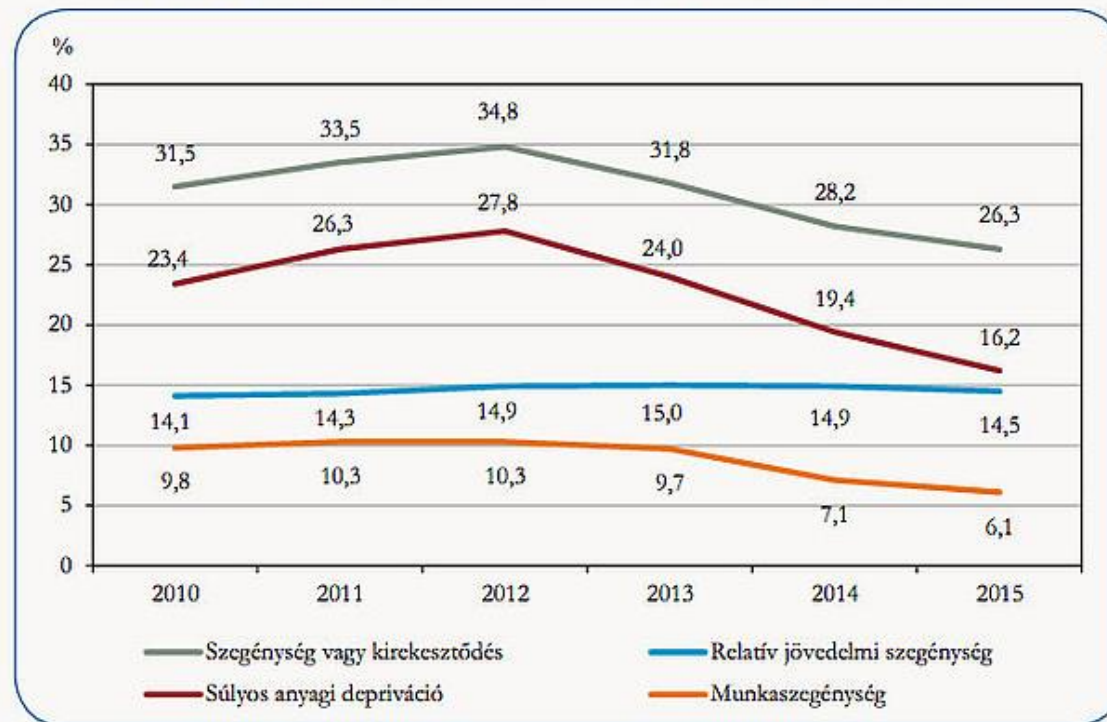

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma dimenzióként, 2014

AROPE: 2 millió 738 ezer fő
Magyarország teljes lakosságának 28,2%-a

Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya

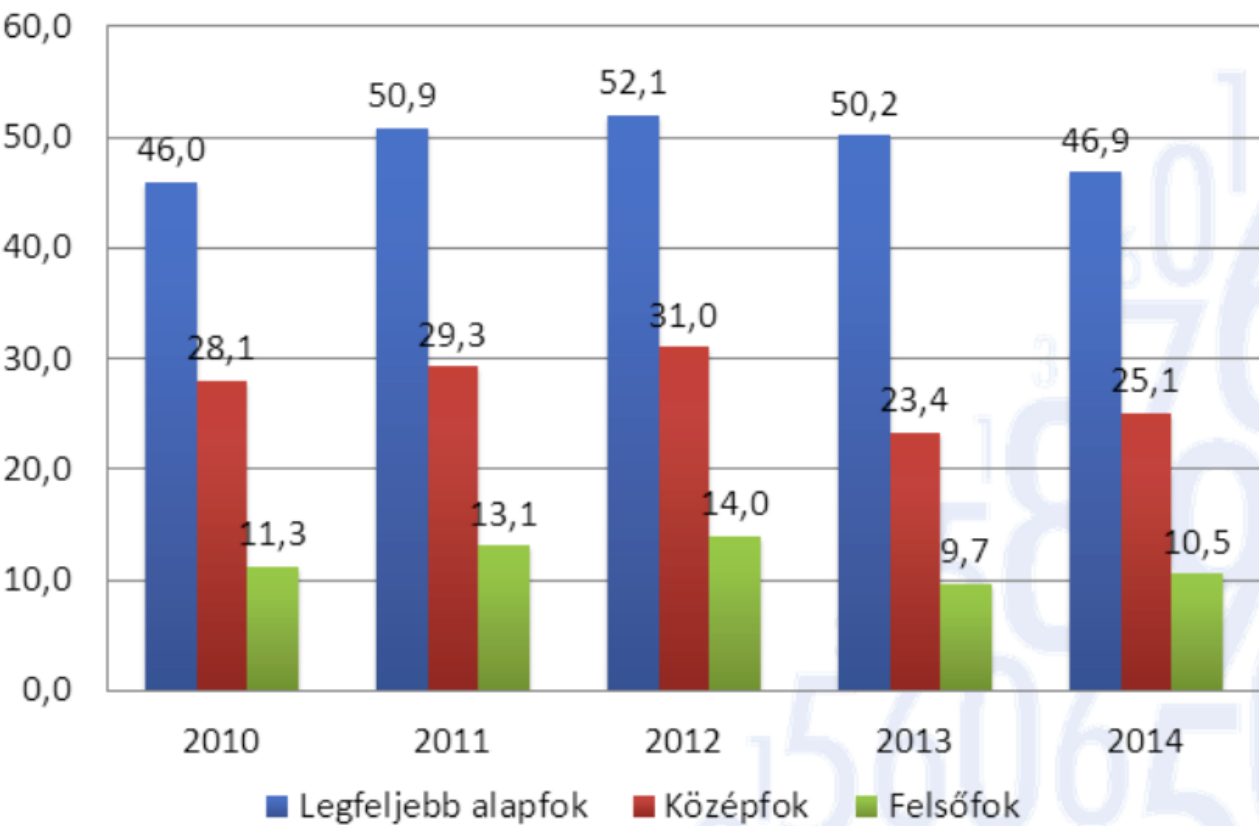

A súlyos anyagi depriváció elemi indikátorai Magyarországon 2015-2020 (%)

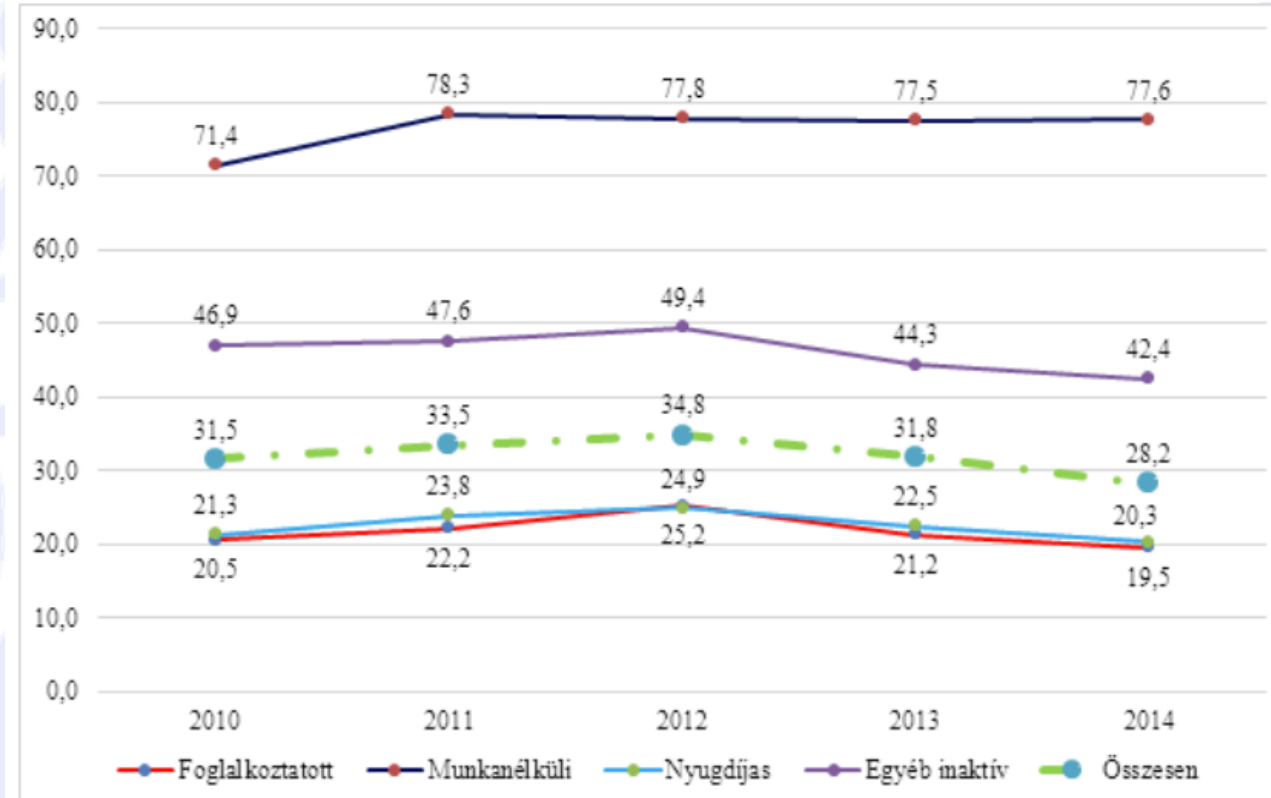
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hiteltörlesztéssel vagy lakással kapcsolatos fizetési hátralék	21,6	19	15,7	12,8	11,4	11,7
Váratlan kiadások fedezetének hiánya	70,7	50,7	31,5	33,3	33,2	35,7
Anyagi okból nincs telefonja	1,4	1,3	1,1	1,2	0,4	0,9
Anyagi okból nincs színes televíziója	0,4	0,6	0,6	0,6	0,4	0,4
Anyagi okból nincs mosógépe	1,0	1,0	0,7	0,7	0,4	0,6
Anyagi okból nincs személygépkocsija	19,8	20,6	20,1	17,4	13,6	12,2
Évi egyhetes üdülés hiánya	55,1	50,6	48,2	43,0	41,7	38,8
Kétnaponta húsfelfogyasztás hiánya	23,7	19,1	16,4	12,4	12,9	12,9
Lakás megfelelő fűtésének hiánya	9,6	9,1	6,8	6,0	5,4	4,2
Súlyos anyagi depriváció (minimum 4 tétel)	19,4	16,2	14,5	10,1	8,7	8,0

Források: KSH: A háztartások életszínvonal. 2014., 2017. 2019.

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya iskolai végzettség szerint, 2014

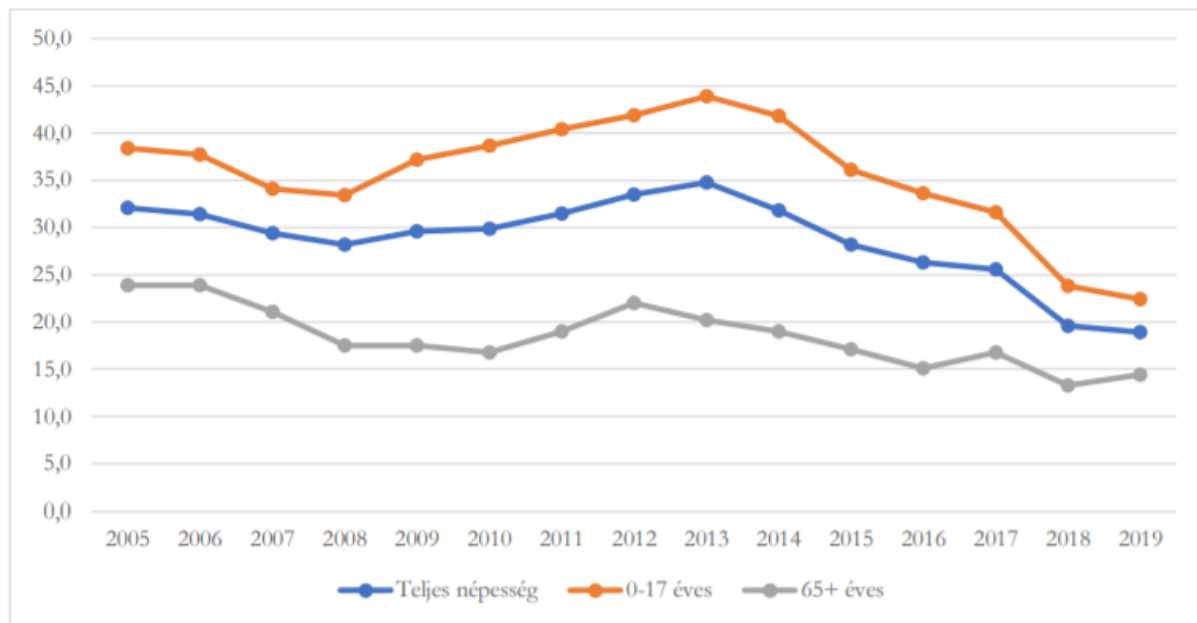

Szegénység vagy kirekesztődés kockázatának kitettek aránya gazdasági aktivitás szerint, (%)

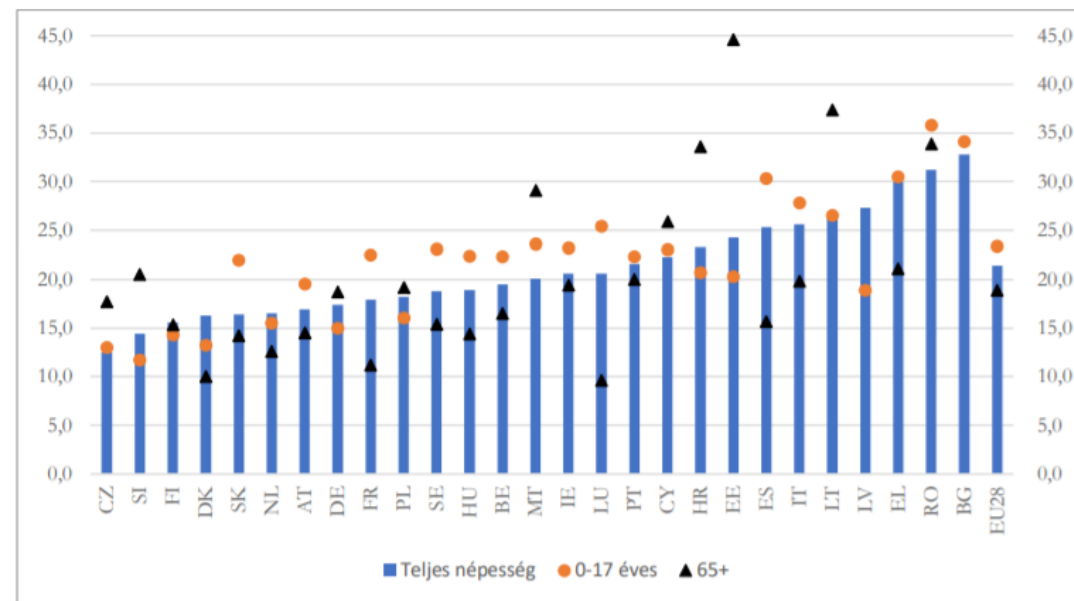

A szegénységben vagy társadalmi kirekesztésben érintettek aránya a gyermekek, az idősek és a teljes népesség körében (%)

Forrás: Eurostat adatbázis, ilc_peps01 tábla

A szegénységben vagy társadalmi kirekesztésben érintettek aránya az EU tagországokban, 2017 (%)

Forrás: Eurostat adatbázis, ilc_peps01 tábla

Az anyagi depriváció egyes tételeiben érintettek aránya, 2010-2014 (%)

A depriváció mérésére szolgáló tételek	2010	2011	2012	2013	2014
1) Hiteltörlesztéssel vagy lakással kapcsolatos hátralék	24,4	26,3	26,4	24,5	21,6
2) Váratlan kiadások fedezetének hiánya	74,4	75,0	74,8	75,0	70,7
3) Anyagi okból nincs telefonja	1,9	1,7	2,3	1,9	1,4
4) Anyagi okból nincs színes televíziója	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4
5) Anyagi okból nincs mosógépe	0,7	0,7	1,2	1,0	1,0
6) Anyagi okból nincs személygépkocsija	23,4	23,5	25,7	24,1	19,8
7) Évi egyhetes üdülés hiánya	66,3	67,3	67,2	59,4	55,1
8) Kétnaponta húsfogyasztás hiánya	29,2	32,4	34,0	27,6	23,7
9) Lakás megfelelő fűtésének hiánya	12,2	15,0	14,6	11,6	9,6
Súlyos anyagi deprivációs ráta (minimum 4 tétel)	23,4	26,3	27,8	24,0	19,4

Az anyagi depriváció elemi indikátorai	2009	2012	2014
Anyagi okból nincs autó	28,6	28,6	24,8
Anyagi okból nincs színes tévé	0,6	0,4	0,5
Anyagi okból nincs automata mosógép	10,1	7,5	5,9
Anyagi okból nincs telefon	13,5	3,5	3,1
Nem engedhetnek meg maguknak - egy hét nyaralást	75,7	77,1	65,2
Nem engedhetnek meg maguknak - húsfogyasztást kétnaponta	41,3	44,7	37,1
Nem engedhetnek meg maguknak - a lakás rendes fűtését	19,8	27,4	18,9
Képtelenek váratlan kiadás fedezésére	76,8	80,9	72,9
Előfordult fizetési elmaradás pénzhiány miatt	20,8	24,3	14,1
Az anyagi depriváció összetett indikátorai			
Egyetlen elemi indikátor szerint sem deprivált	11,2	9,7	19,1
Legalább 2 elemi indikátor szerint deprivált	75,2	75,8	62,9
Legalább 3 elemi indikátor szerint deprivált	53,2	56,1	44,5
Legalább 4 elemi indikátor szerint deprivált (EU2020)	33,7	37,3	28,3
Legalább 5 elemi indikátor szerint deprivált	18,9	21,0	14,7

Adat számítások a TÁRKI Háztartás Monitor alapján.

Depriváció dimenziói

16,2

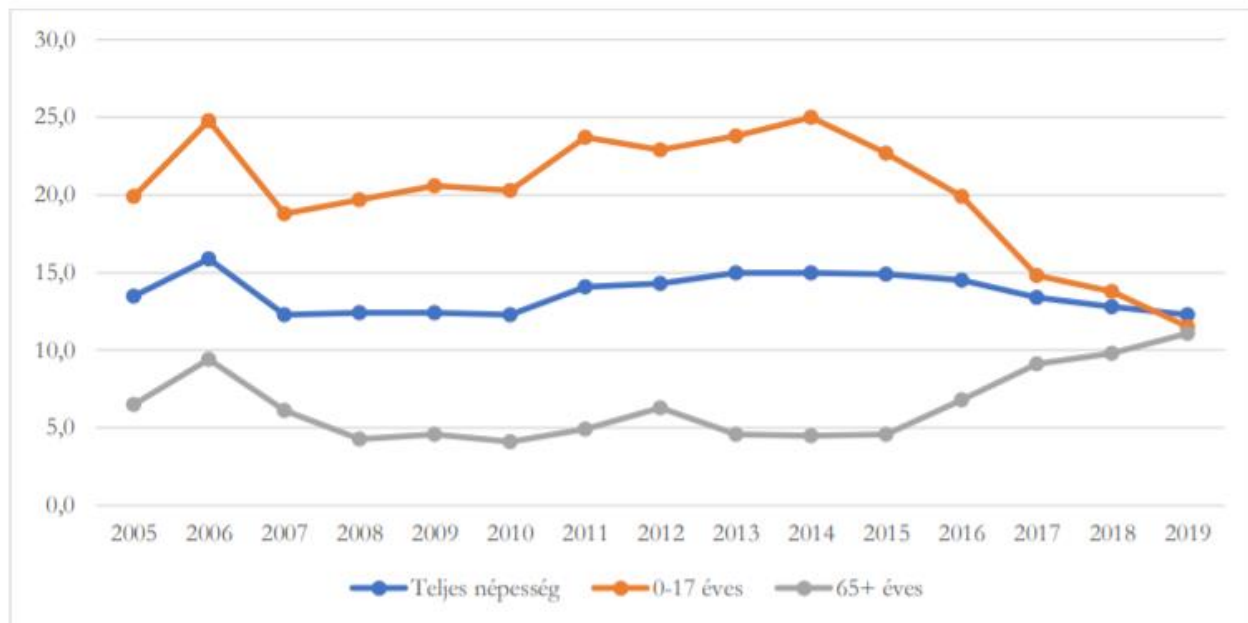
2.2.2.1. A szegénységgel vagy társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos fontosabb indikátorok, felvétel éve 2011–2016 (referencia év 2010–2015)

Indikátor	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	referencia év					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	felvétel év					
Szegénységi küszöb						
Egyszemélyes háztartás						
Forint	742 662	787 200	772 200	803 748	843 941	886 803
EUR	2 696	2 818	2 670	2 707	2 734	2 861
PPS	4 281	4 563	4 364	4 535	4 751	4 997
2 felnőtt, 2 gyermekes háztartás						
Forint	1 559 589	1 653 120	1 621 620	1 687 870	1 772 275	1 862 287
EUR	5 661	5 917	5 606	5 686	5 741	6 007
PPS	8 990	9 581	9 165	9 524	9 978	10 495
Relatív jövedelmi szegénységi arány						
Összes	14,1	14,3	15,0	15,0	14,9	14,5
Férfi	14,5	14,8	15,5	15,5	15,6	14,4
Nő	13,7	14,0	14,5	14,5	14,4	14,5
0–17 év	23,7	22,9	23,8	25,0	22,7	19,9
18–64 év	13,8	14,0	15,2	14,9	15,5	15,0
Férfi	13,7	14,3	15,3	15,2	15,9	14,7
Nő	13,8	13,7	15,0	14,7	15,1	15,3
65+ év	4,9	6,3	4,6	4,5	4,6	6,8
Férfi	4,1	5,4	3,3	3,8	4,1	5,9
Nő	5,4	6,8	5,4	4,9	4,8	7,3
Relatív jövedelmi szegénységi arány a roma és a nem roma népesség körében						
roma	..	..	..	67,9	63,6	54,7
nem roma	..	..	..	13,1	13,7	13,2

Indikátor	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2018	2019
	referencia év							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016		
	felvétel év							
Relatív jövedelmi szegénységi arány a legjellemzőbb gazdasági aktivitás, kor és nem szerint								
Foglalkoztatott	6,2	5,7	7,0	6,7	9,3	9,6	8,4	7,8
Férfi	6,9	6,6	7,7	7,4	9,7	9,4	8,1	8,1
Nő	5,4	4,7	6,2	5,9	8,7	9,9	8,7	7,3
Munkanélküli	47,1	49,6	53,2	54,0	54,4	48,5	55,9	45,1
Férfi	49,2	51,5	56,4	55,1	57,3	50,1	63,4	49,9
Nő	44,4	47,4	49,5	52,7	50,5	46,1	48,4	40,4
Nyugdíjas	4,6	5,5	5,6	4,8	5,0	7,1	10,9	14,3
Férfi	4,0	4,8	4,6	4,7	4,8	5,8	7,9	14,8
Nő	5,0	6,0	6,2	4,9	5,2	7,9	12,6	14
Egyéb inaktív	22,0	22,6	23,3	23,6	24,5	23,5	21,2	21,7
Férfi	20,2	22,7	22,4	22,2	23,9	23,2	23,5	22,4
Nő	23,0	22,6	23,9	24,5	24,9	23,7	19,7	21,3
Relatív jövedelmi szegénységi arány háztartástípusok szerint								
Gyermektelen háztartások	8,9	9,6	10,1	9,2	10,8	11,3	12,7	14,7
Egyszemélyes háztartás								
Férfi	22,5	23,8	20,4	19,3	21,6	20,9	22,2	25,2
Nő	12,3	12,1	11,2	9,1	11,5	15,0	22,8	16,2
<65	22,2	22,0	21,9	18,6	23,7	24,5	27,1	25,3
65+	8,6	9,6	6,2	6,3	5,5	9,0	17,3	13,9
2 felnőtt, gyermek nélkül (mindkettő < 65)	10,8	10,1	12,0	11,9	12,7	13,3	10,5	12,8
Egyéb gyermektelen háztartás	4,9	6,2	7,9	5,9	9,3	6,4		
Gyermekes háztartások	18,8	18,8	19,7	20,7	18,9	17,6	11,3	9,4
Egyszülő gyermek(ek)kel	28,1	28,2	33,2	32,4	37,5	37,5	21,6	26,7
2 felnőtt, 1 gyermekkel	12,0	12,3	12,8	13,9	13,3	13,1	10,8	10,3
2 felnőtt, 2 gyermekkel	13,9	13,3	12,3	14,1	14,3	13,7	8,2	5,2
2 felnőtt, 3 és több gyermekkel	35,4	34,4	35,6	33,0	27,6	25,2	11,4	11,5
Egyéb gyermekes háztartás	18,1	18,5	19,6	22,5	17,9	14,1		

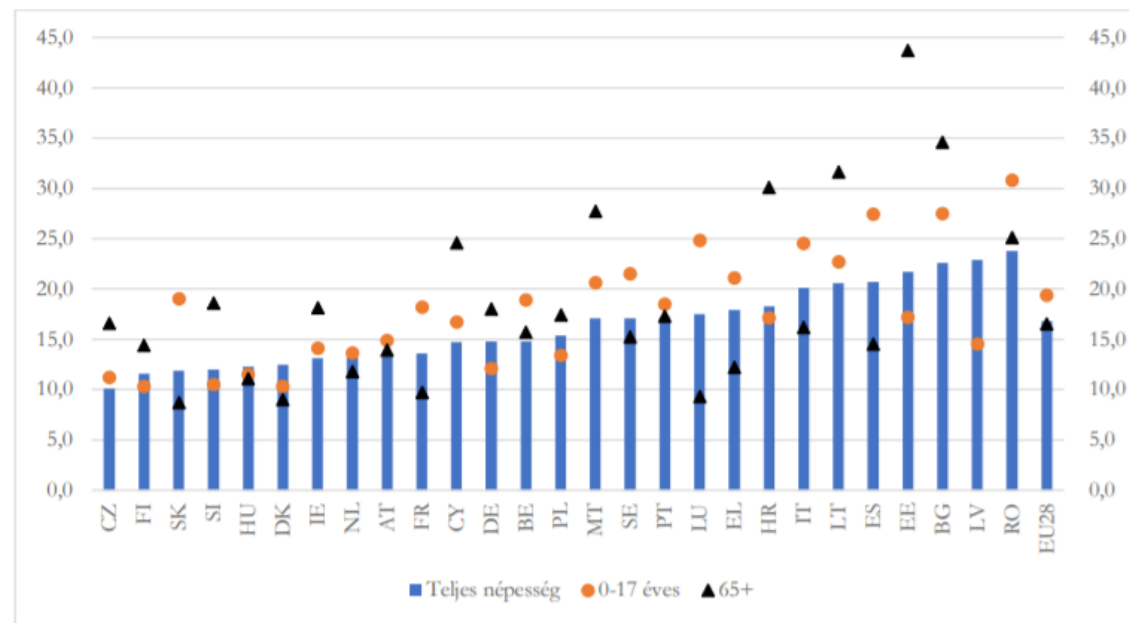
Indikátor	2010	2011	2012	2013	2014	2015				
	referencia év									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2018	2019		
	felvétel év									
Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya kor és nem szerint										
Összesen	31,5	33,5	34,8	31,8	28,2	26,3	25,6	19,6	18,9	17,7
Férfi	31,1	32,9	34,4	31,4	28	26,0	24,9	18,9	18,0	17,7
Nő	32,0	34,0	35,2	32,3	28,4	26,5	26,1	20,3	19,6	17,7
0-17	40,4	41,9	43,9	41,8	36,1	33,6	31,6	23,8	22,4	17,7
18-64	32,2	34,0	36,0	32,4	28,9	27,2	26,3	20,4	19,1	17,4
Férfi	31,5	33,3	35,2	31,5	28,6	26,7	25,8	19,8	18,7	17,1
Nő	32,9	34,6	36,8	33,2	29,2	27,7	26,9	20,9	19,5	17,6
65+	19,0	22,0	20,2	19,0	17,1	15,1	16,8	13,3	14,4	18,8
Férfi	13,8	16,7	14,7	15,5	13,1	11,8	13,9	9,6	10,5	18,2
Nő	22,0	25,0	23,4	21,0	19,5	17,0	18,6	15,6	16,8	19,1
Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya háztartástípusok szerint										
Gyermektelen háztartások	27,4	29,5	30,5	27,3	25,2	23,0	23,1	17,6	17,3	19,0
Egyszemélyes háztartás	38,9	40,2	38,0	34,7	32,0	30,0	29,1	26,6	27,5	25,7
2 felnőtt, gyermek nélkül (mindkettő < 65)	30,1	30,9	33,6	30,1	26,6	24,8	25,2	17,4	16,7	16,8
Gyermekes háztartások	35,3	37,1	39,1	36,3	31,1	29,6	27,9	20,6	20,0	16,1
Egyszülő gyermek(ek)kel	57,4	57,7	61,3	63,2	56,0	62,3	52,8	40,0	31,5	38,9
Szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya a legjellemzőbb gazdasági aktivitás szerint										
Foglalkoztatott	19,5	20,9	23,6	20,3	18,7	18,4	19,0	12,9	12,4	10,9
Munkanélküli	71,3	78,3	77,8	77,4	77,5	70,4	73,1	70,0	69,4	61,8
Nyugdíjas	21,3	23,8	24,8	22,5	20,3	18,0	19,0	14,9	15,5	19,1

Relatív jövedelmi szegénységi ráta alakulása a gyermekek, az idősek és a teljes népesség körében (%)

Megjegyzés: a szegénységi küszöb az ekvivalens háztartási jövedelem mediánjának 60%-a. Forrás: Eurostat adatbázis, ilc_lio2 tábla

Relatív jövedelmi szegénységi ráta a gyermekek, az idősek és a teljes népesség körében az EU tagországokban, 2019 (%)

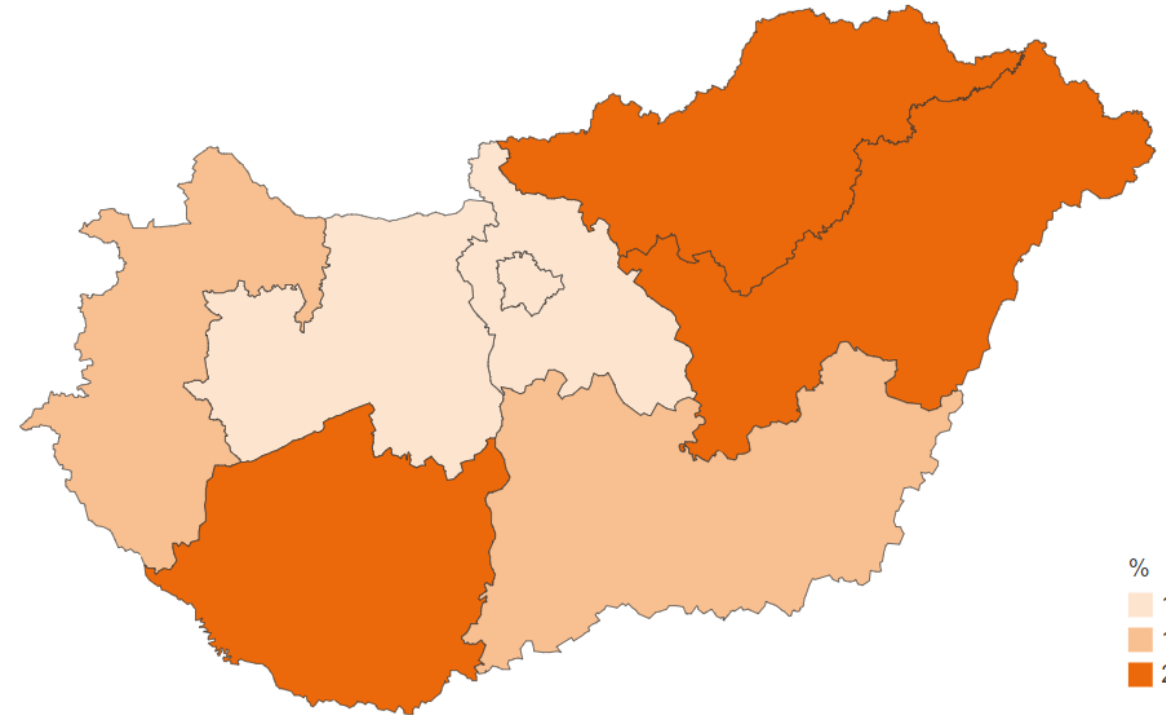

Forrás: Eurostat adatbázis, ilc_lio2 tábla

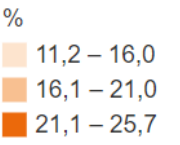
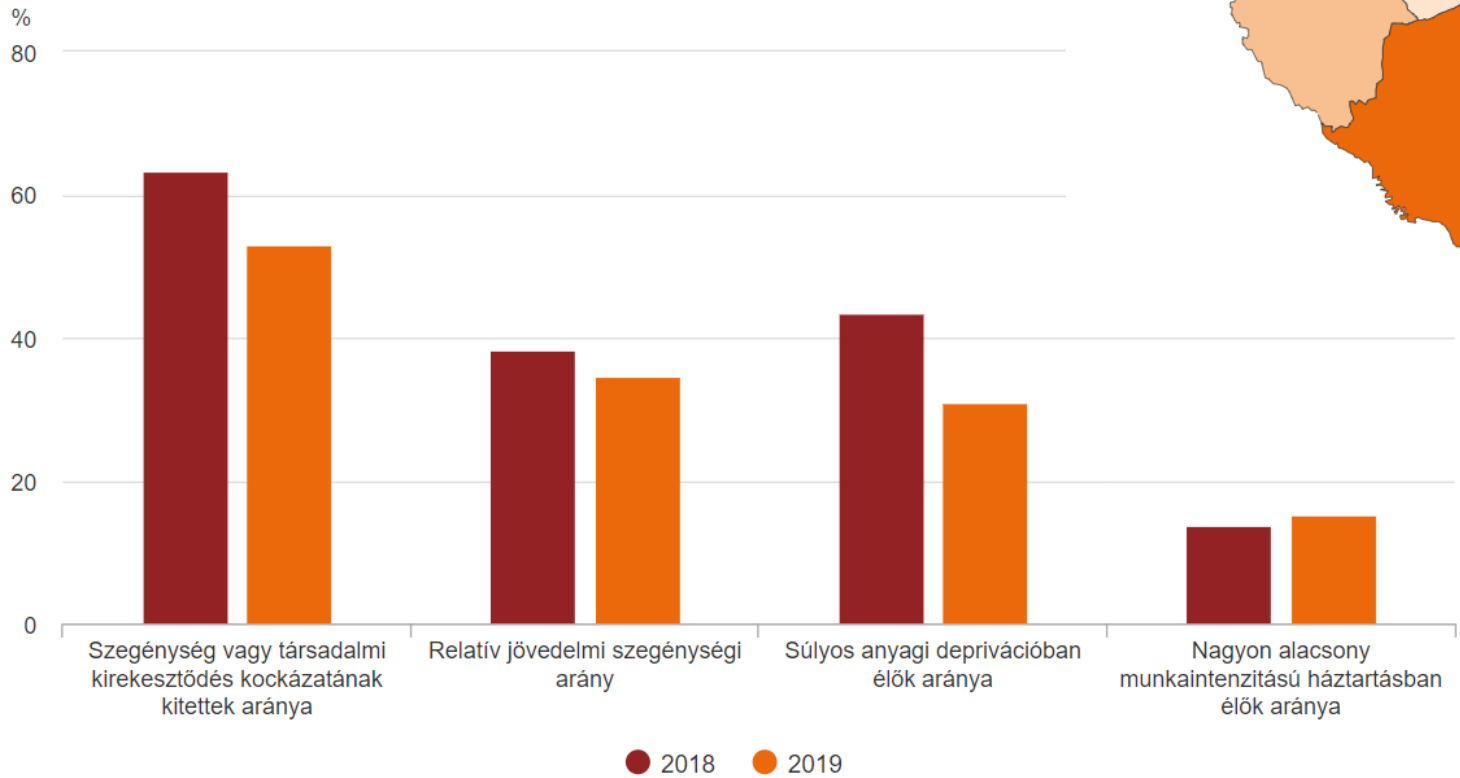
A jövedelmi szegénységnek a kilencvenes évek elejétől jellemző életkori mintázata tehát mára módosult és szinte eltűnt a gyermekek és idősek szegénységi rátája közötti különbség.

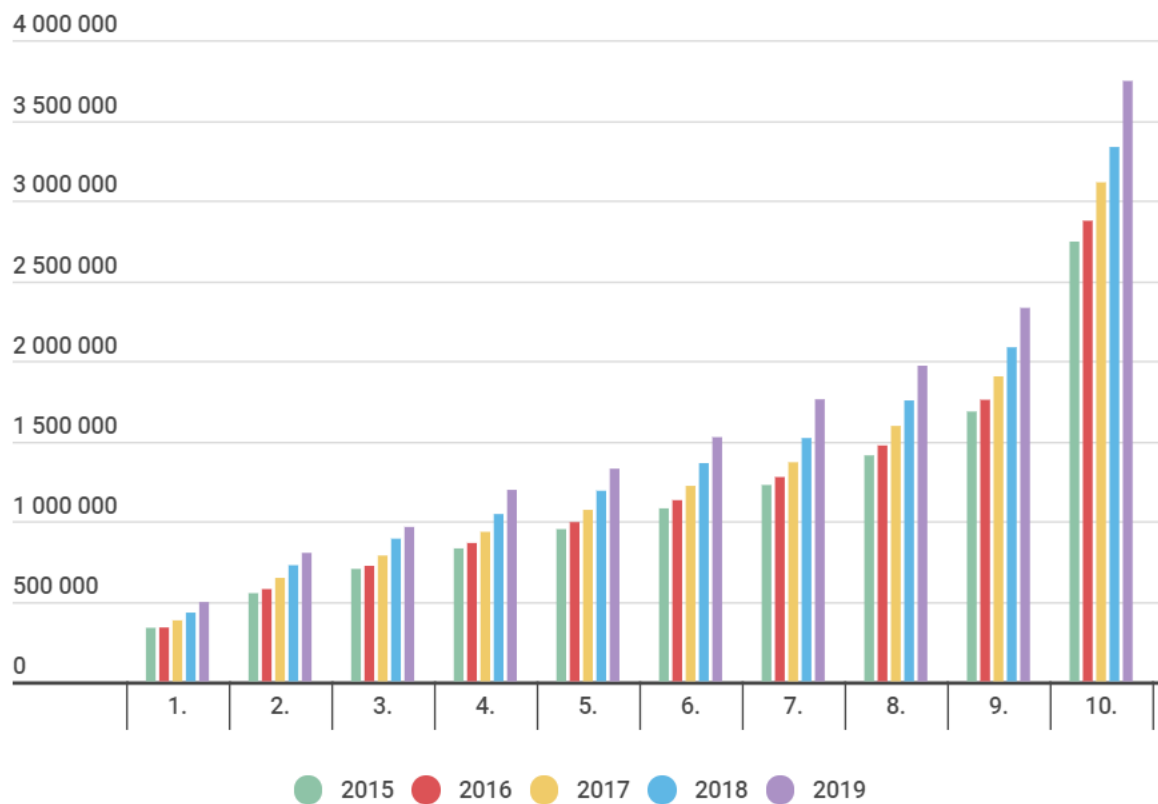
A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya régióként, 2019

A roma népesség szegénységmutatóinak alakulása

Az egy főre jutó éves nettó jövedelem változása jövedelmi tizedek szerint

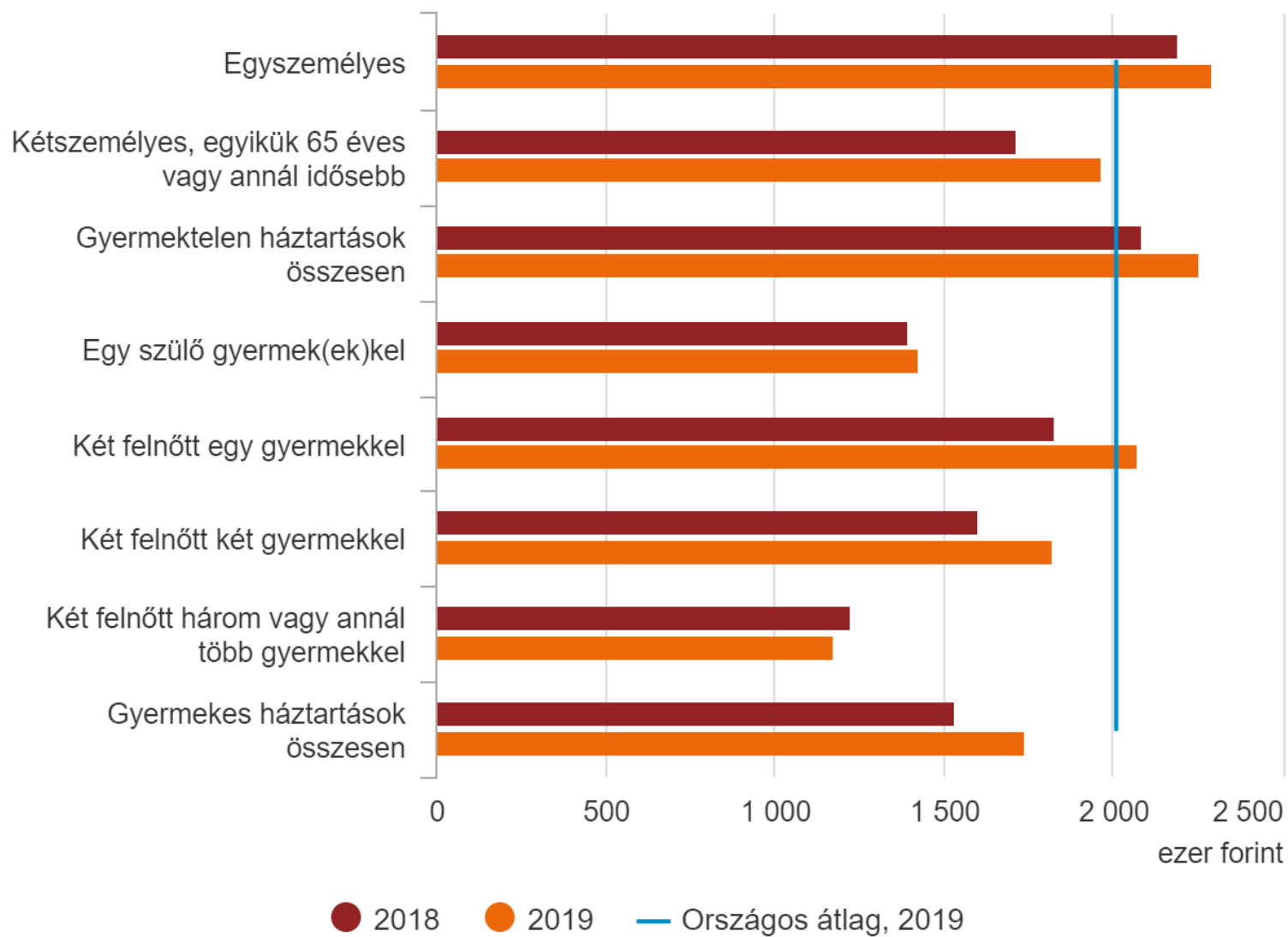

Forrás: KSH

A (jövedelmi szempontból) legszegényebbek és a leggazdagabbak közti különbség óriási, a nettó jövedelmeket nézve 7,6-szoros. (2016-os 8,6-szoros).

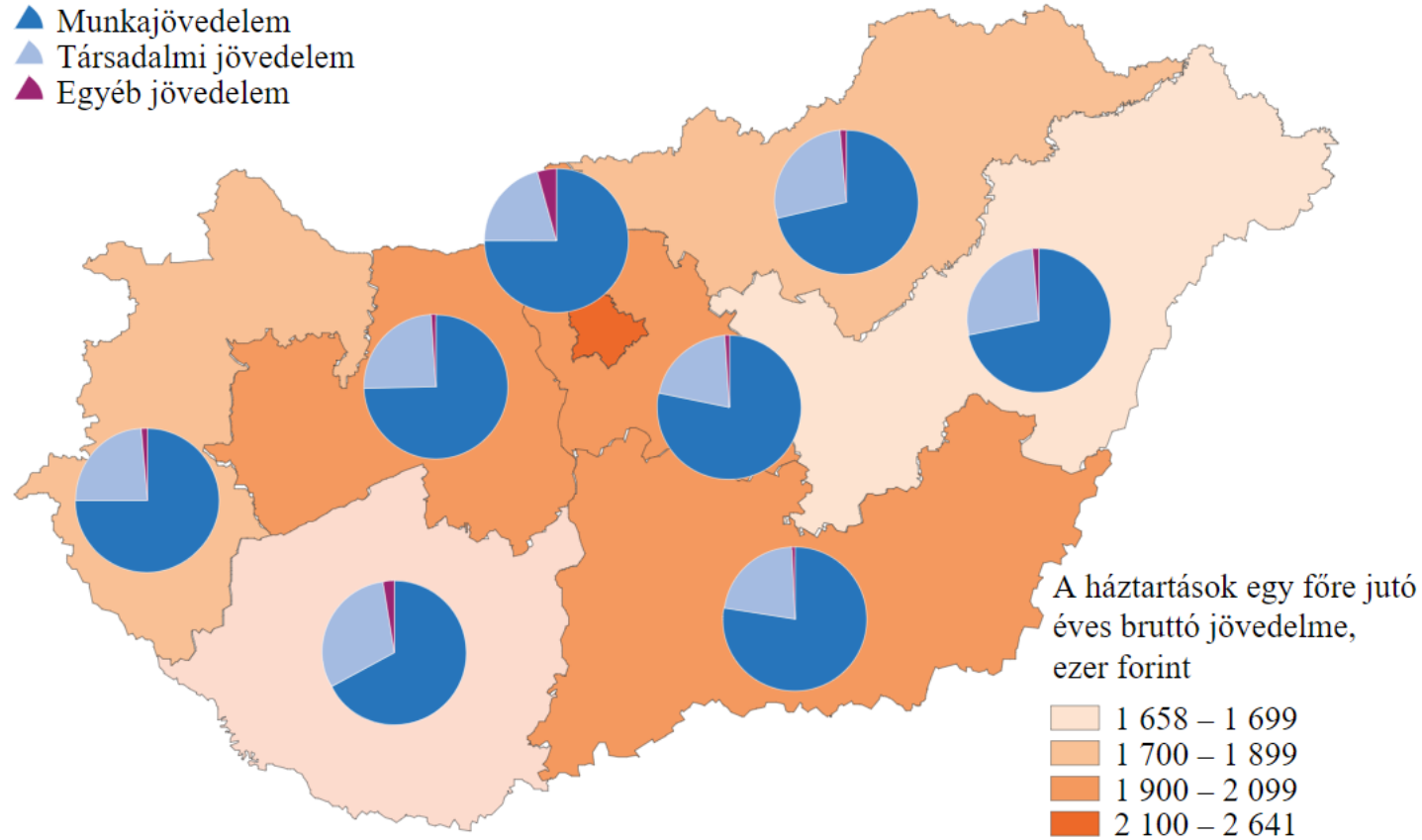
Számszerűen nézve a legszegényebb háztartásokban havi 41 ezer forintból éltek az emberek, míg a leggazdagabbakban havi 312 ezer forintból.

Az egy főre jutó éves bruttó jövedelmek egyes háztartástípusok szerint

A háztartások egy főre jutó éves bruttó jövedelmének nagysága és megoszlása régiónként, 2019

- ▲ Munkajövedelem
- ▲ Társadalmi jövedelem
- ▲ Egyéb jövedelem

CSALÁDOK VÁLTSÁG UTÁN

– szegénységi kockázatok alakulása –

HÓNAPRÓL HÓNAPRA ANYAGI GONDOKKAL KÜZDŐK:
2012
26%

HÓNAPRÓL HÓNAPRA ANYAGI GONDOKKAL KÜZDŐK:
2014
17%

REÁLJÖVEDELMEK VÁLTOZÁSA
2012–2014
+16%

A JÖVEDELMKÜLÖNBSEGEK ALAKULÁSA
(a társadalom legszegényebb és leg-gazdagabb tizede között)
2012 2014
9-szeres 8-szoros

A SÚLYOSAN NÉLKÜLÖZŐK ARÁNYA
2012 2014
37% 28%

A BANKI HITELLEL RENDELKEZŐ HÁZTARTÁSOK ARÁNYA
2010 2012 2014
35% 25% 18%

Akik nem tudják rendszeren fűteni a lakást
27% 19%

Akik nem tudják feladni a csekket
24% 14%

Akik nem tudnak nyaralni
77% 65%

2014-BEN A JÖVEDELMÜK MEKKORA RÉSZÉT FORDÍTJÁK TÖRLESZTÉSRE?
A legszegényebb ötöd:
54%
A legmagasabb jövedelmű ötöd:
19%

Forrás: TÁRKI

Átlag: **28%** (55 ezer Ft)

A SZEGÉNYSÉGI KOCKÁZAT – akihez viszonyítunk

- 25x** ha a háztartásfő munkanélküli – van a családban két foglalkoztatott
- 12x** ha a háztartásfő alapfokú képzettséggel rendelkezik – diplomás
- 6x** ha roma – nem roma
- 5x** ha három vagy több gyermekük van – gyermektelen pár
- 4x** ha szakmunkás – diplomás
- 3x** ha falusi vagy kisvárosi – fővárosi
- 2x** ha egyedülálló szülő – gyermektelen pár

Szegénység, kirekesztettség Magyarországon 2015 körül

Jövedelmi szegénység (HM 2014) alapján: ekvivalens jövedelem középső értékének (medián jövedelem) 60 százaléka alatti érték (medián=az az összeg, amelynél ugyanannyi embernek van több jövedelme, mint kevesebb)

2016-ban mintegy 123 ezer forint - ennek 60 százaléka 73 800 forint

- Magyarországon a népesség **16,6%-a**, 1,6–1,7 millió ember
- **Gyermekek vagy fiatalok aránya: 34%**
- **nyugdíjasok aránya: 13 %**

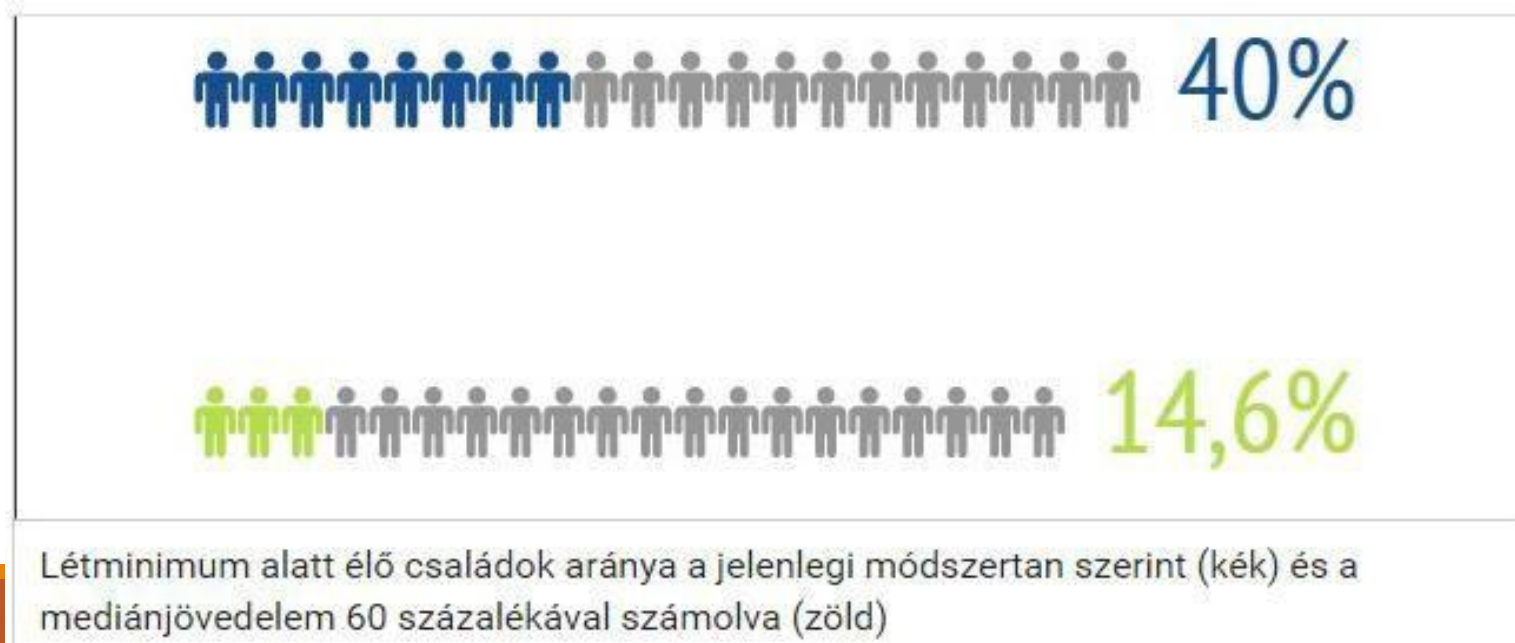

Szegénység, kirekesztettség Magyarországon 2015 körül

Létminimum alatt élők (KSH módszertan 2014-ig)

- 2015 (Policy Agenda) : a létminimum egy fogyasztási egységre számított átlagos értéke havonta 88 ezer forint (a minimálbér 73 800 forint)
- A lakosság 40 %-a a létminimum alatt él

2018. Első félév: a bruttó átlagkereset 324 700 forint, a nettó átlagkereset 216 000 forint volt

az átlagos – családi kedvezmény nélkül számított – nettó kereset 216 000 forint volt. A kedvezményt is figyelembe véve a nettó kereseti átlag 224 500 forintra becsülhető

Szegénység, kirekesztettség Magyarországon 2019 körül

Az Európai Unió egységes szegénységi és társadalmi kirekesztési módszertana:

- súlyos anyagi nélkülözés (az alapvető anyagi javak kilenc tételéből négyhez nem jutnak hozzá): 16 %
- anyagi deprivációs ráta (a kilenc tételből hármat nélkülöznek): 35 %
- alacsony munkaintenzitású háztartások aránya: 4 %
- Relatív jövedelmi szegénység: 12 %

össességében a teljes magyar lakosság 26 %-a a szegénység, társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett (legalább egy mutató szerint érintett)

Jövedelmi decilisek alapján:

- Alsó decilisben a lakosság 9 %-a (2014)

SEGÍTSÉG (?)

Szociális kiadások:

- Nyugdíj
- Családtámogatás rendszere (családi pótlék, Gyes...)
- Táppénz
- Álláskeresési támogatás (volt munkanélk. járadék)
- Közfoglalkoztatás
- Szociális segélyek: Önkormányzati és járási segély (2017-ig RSZS) RÁT, majd FHT
- Eg.ügyi ellátás, gyógyszer-támogatás
- Oktatás
- Lakáspolitiká (kedv.hitelek, közüzemi díj,, albérleti hozzájárulás...)

Nem állami szervezetek szerepvállalása

egyházak, egyesületek, civilek, önszolgálat, család, mint természetes támaszrendszer erősítése

- Bocsánat, váltott ki most Trentalt vagy Xalatant?... Nem?...
Akkor elnézést a zavarásért!

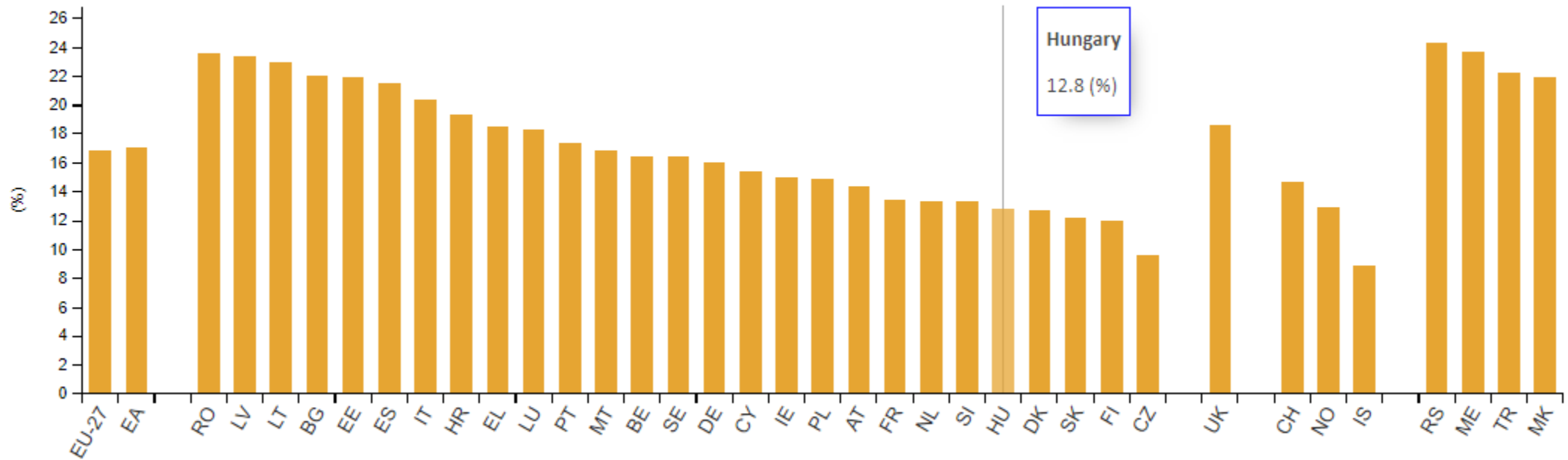

Magyarország helyzete az Európai Unióban

(EUROSTAT adatok alapján)

A szegénységi ráta az Európai Unió országában 2018 (%)

Szegénységi arány, 2018

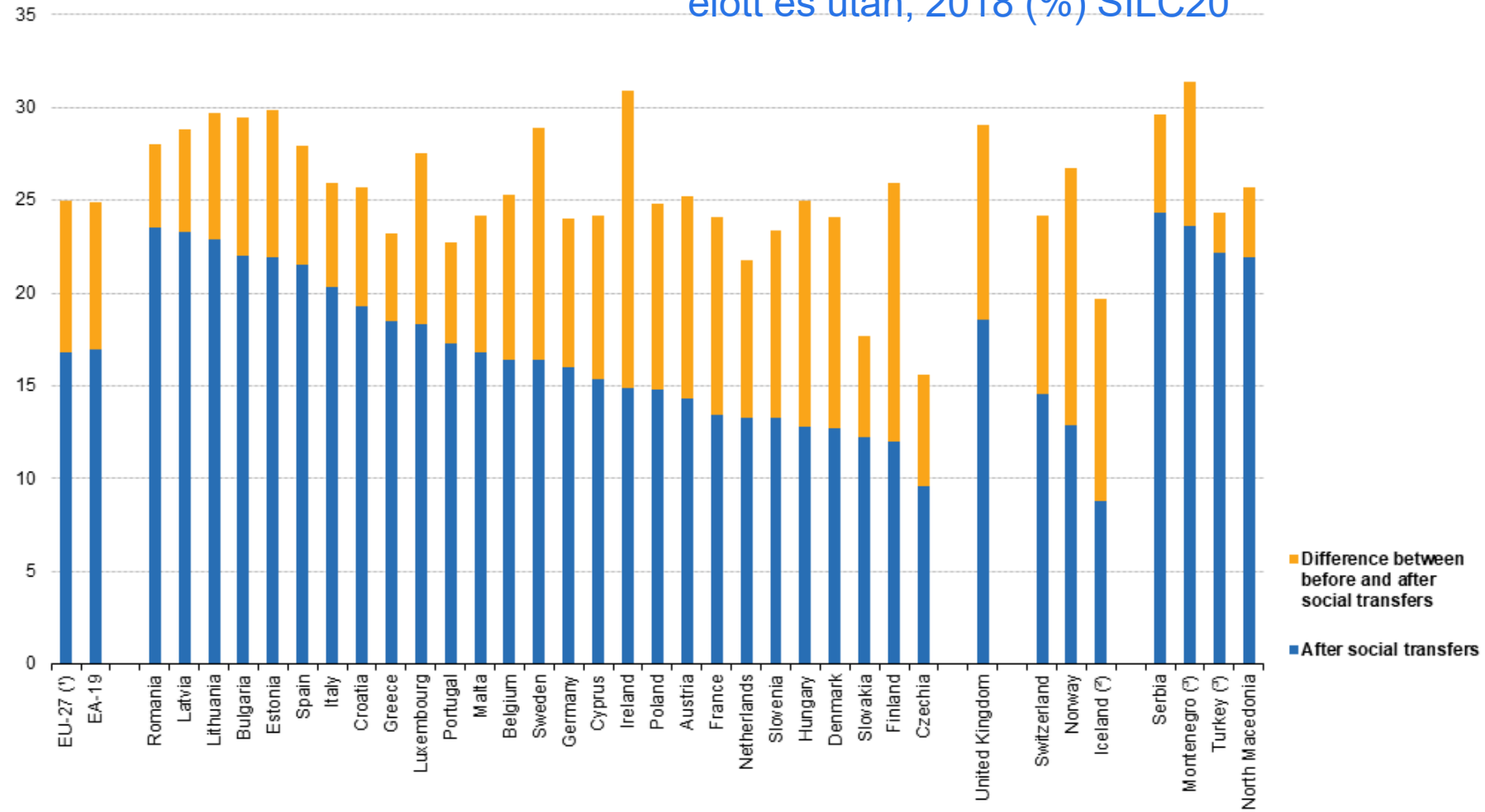

Forrás: Eurostat

At-risk-of-poverty rate before and after social transfers, 2018
(%)

A szegénység kockázatának aránya a szociális transzferek előtt és után, 2018 (%) SILC20

Note: ranked on the rate after social transfers.

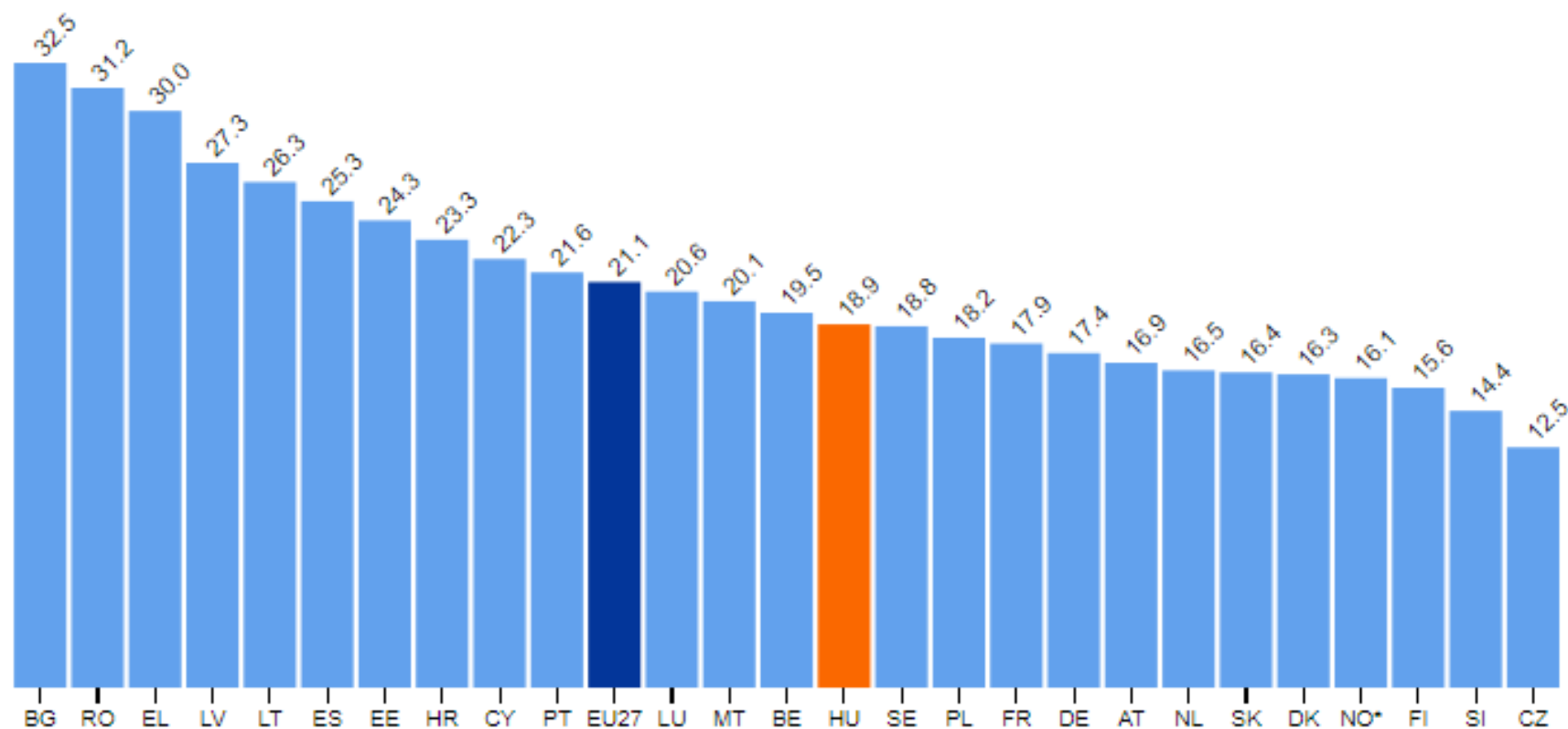
(*) Estimates.

(*) 2016.

(*) 2017.

Source: Eurostat (online data codes: ilc_li02 and ilc_li10)

A szegénység vagy társadalmi kirekesztés által veszélyeztetett teljes népesség aránya országoként, 2019 (%)

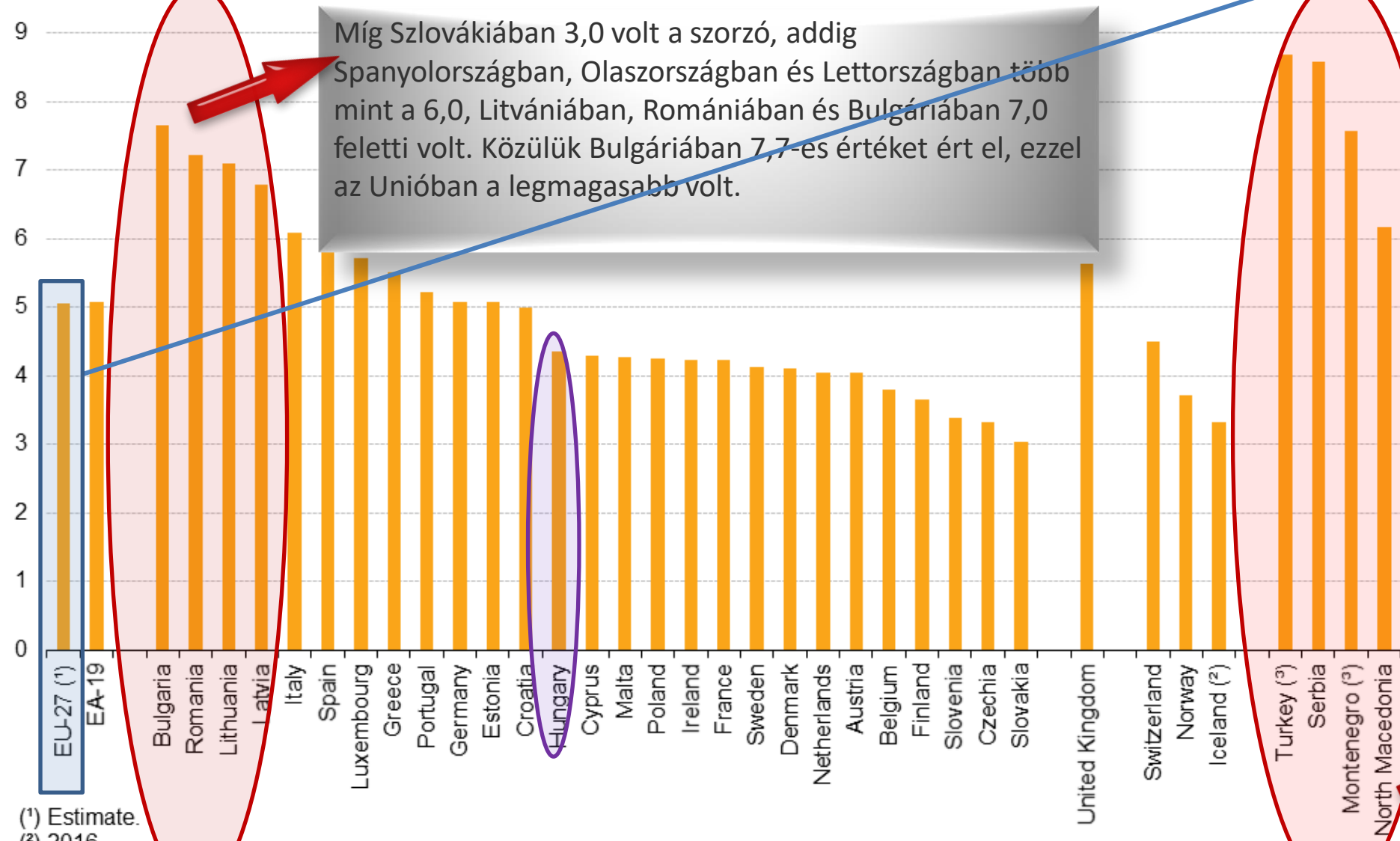
Forrás: Eurostat, [EU-statisztikák a jövedelemről és az életkörülményekről \(EU-SILC\)](#).

Becsült adatok az EU27-re vonatkozóan.

A * -gal jelölt harmadik országok nem járulnak hozzá az EU átlagához.

A jövedelemeloszlás egyenlőtlensége – a jövedelmi ötödök aránya, 2018

Inequality of income distribution — income quintile share ratio, 2018

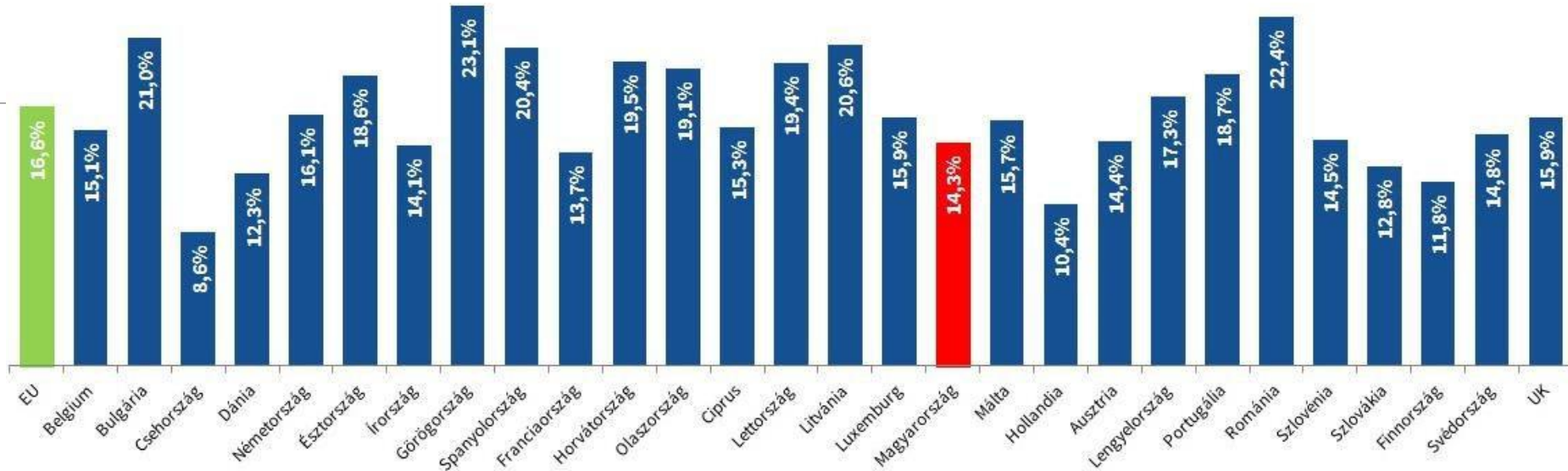
Míg Szlovákiában 3,0 volt a szorzó, addig Spanyolországban, Olaszországban és Lettországban több mint a 6,0, Litvániában, Romániában és Bulgáriában 7,0 feletti volt. Közülük Bulgáriában 7,7-es értéket ért el, ezzel az Unióban a legmagasabb volt.

Az EU-27 tagállamai lakosságának a felső 20%-ba tartozó része 5-ször akkora jövedelmet élvezhetett, mint a legalsó 20%-ba tartozók.

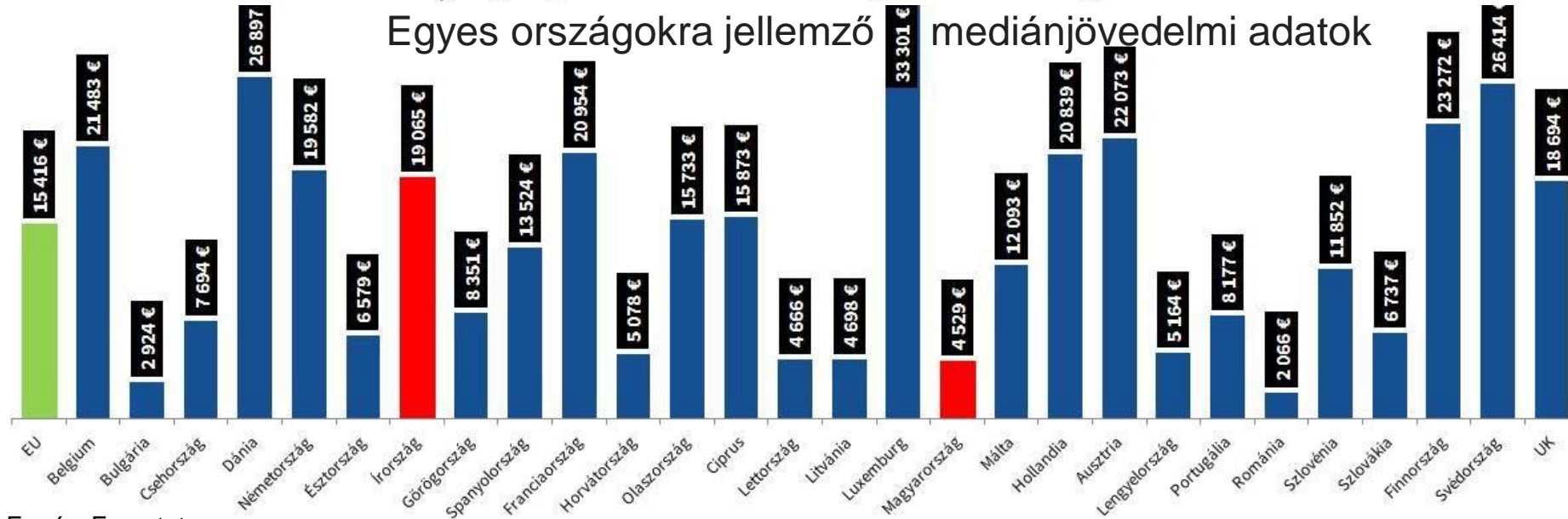
ezek az arányok magasabbak voltak, mint bármelyik uniós tagállamban.

(1) Estimate.
(2) 2016.
(3) 2017.

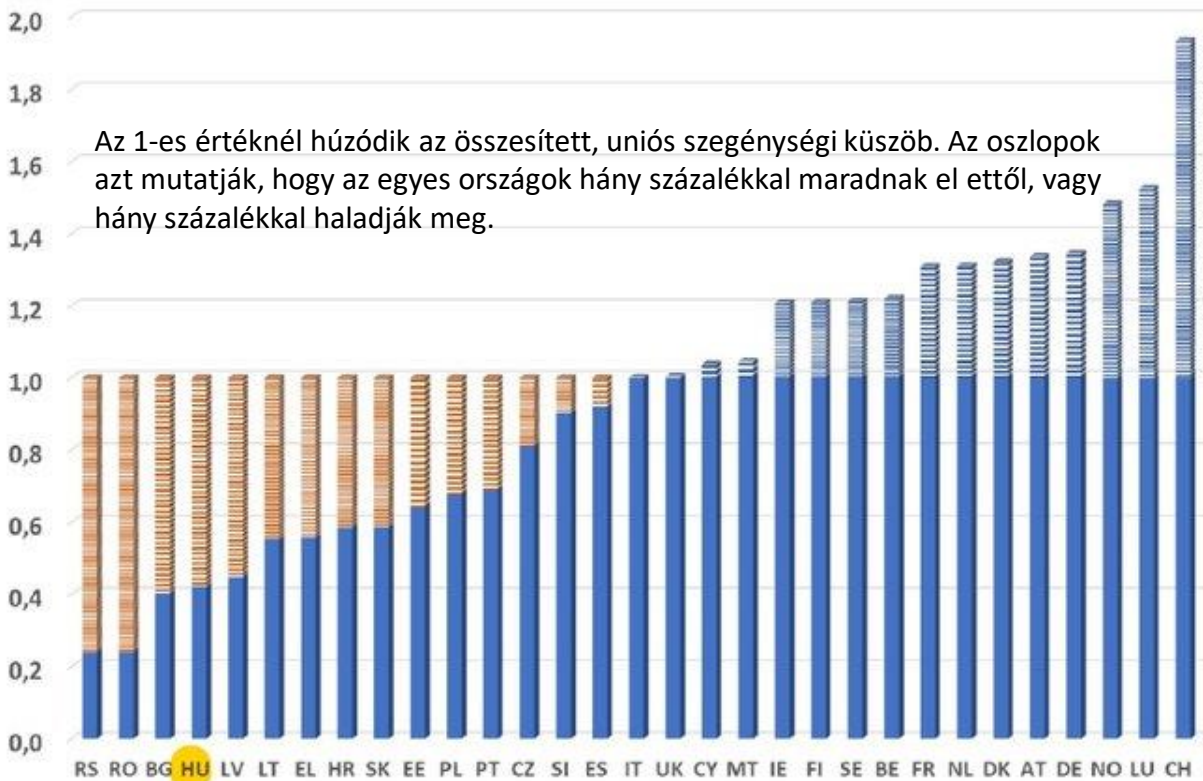
Az országos mediánjövedelem 60 százalékánál kevesebből élő háztartások aránya 2013-ban

Egyes országokra jellemző mediánjövedelmi adatok

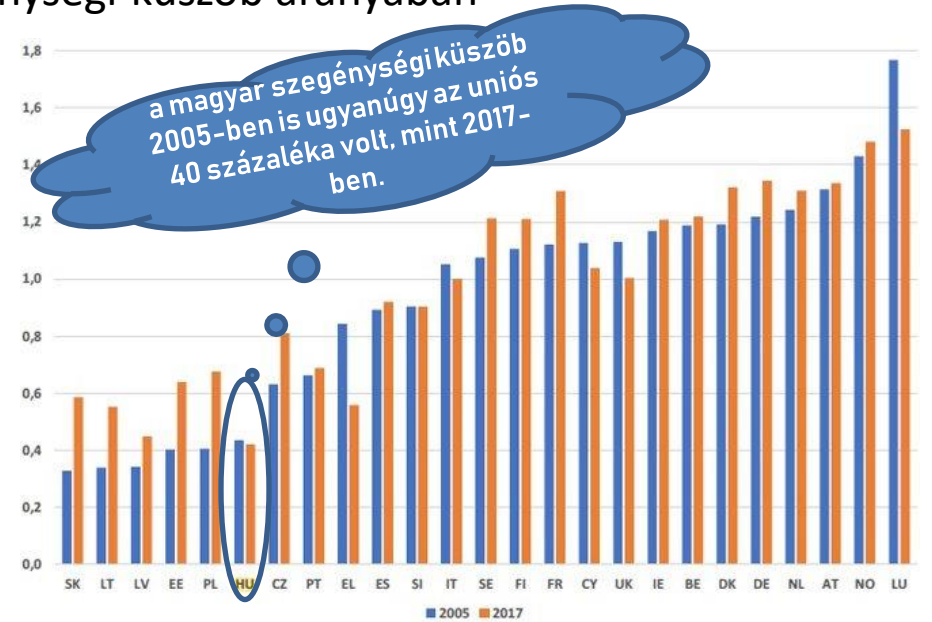

Ha mind a 28 uniós tagállamot egyetlen nagy országgént képzeljük el, meghúzhatjuk mindnyájunk közös szegénységi küszöbét az összesített jövedelmi közép 60 százalékánál. Innen már csak egy lépés megnézni, mekkora a távolság az uniós szegénységi küszöb és az egyes országok szegénységi küszöbei között.

Source: calculations based on EU-SILC database (released on 1/9/2019).

Az uniós országok jövedelmi küszöbe az összesített, uniós szegénységi küszöb arányában

A **narancssárga oszlopok** azt mutatják, hogy az egyes országokban a társadalom hány százaléka él az uniós szegénységi küszöb alatt.

A **kék oszlopok** azt mutatják, mennyien élnek a nemzeti szegénységi küszöb alatt.

EZT
NÉZZÉTEK

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/youineu/index_en.html

EGY KIS JÁTÉK

Hasonlítsd össze magad más európaiakkal!

Ez a „Te az EU-ban” megjelenítő eszköz lehetővé teszi, hogy könnyedén összehasonlíthasd saját életkörülményeidet az országodban és az EU-ban élő más emberekkel.

Vásárlóerő-paritás

(purchasing power parity – PPP)

Vásárlóerő-paritás (PPP)

A **vásárlóerő-paritás** (angolul „purchasing power parity”, rövidítve PPP) egy közgazdasági módszer egy alternatív árfolyam kiszámítására két valuta között. A vásárlóerő-paritás méri, hogy mennyi terméket és szolgáltatást lehet vásárolni egy valutában egy másik valutához mérve, ezzel figyelembe véve a különböző országokban eltérő árakat.

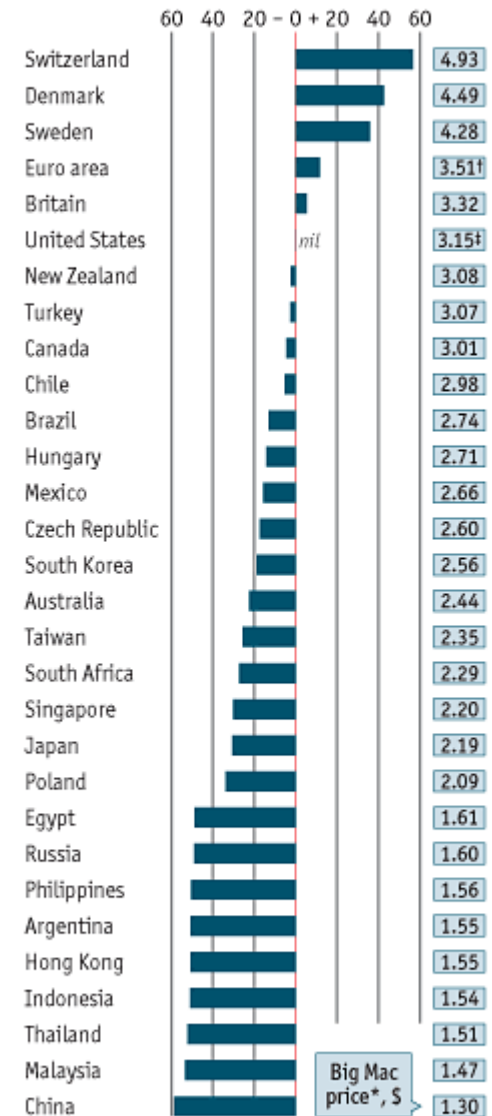
A referenciavaluta általában az amerikai dollár egy adott évre.

Az egy főre jutó magyar hazai össztermék (GDP) 40 százaléka az uniós átlagnak vásárlóerő-paritáson számolva (2010-es évek)

A vásárlóerő-paritás árfolyamát mindenekelőtt nemzetközi életszínvonal mérésére használják. A nemzetközi GDP nem veszi figyelembe, hogy egyes országokban különböznek az árak (például 2006 januárjában egy Big Macet Kínában 1 dollár 30 centnek megfelelő jüanért lehetett venni, míg Dániában 4 dollár 49 centnek megfelelő koronáért.) A piaci árfolyam és a PPP árfolyam közti különbség jelentős eltérést is mutathat. Például Mexikóban a piaci árfolyamon számolt GDP per fő 6100 amerikai dollár, míg a vásárlóerő-paritáson számolt GDP per fő 9000 dollár.

Big Mac index

Local currency under (-)/over (+) valuation against the dollar, %

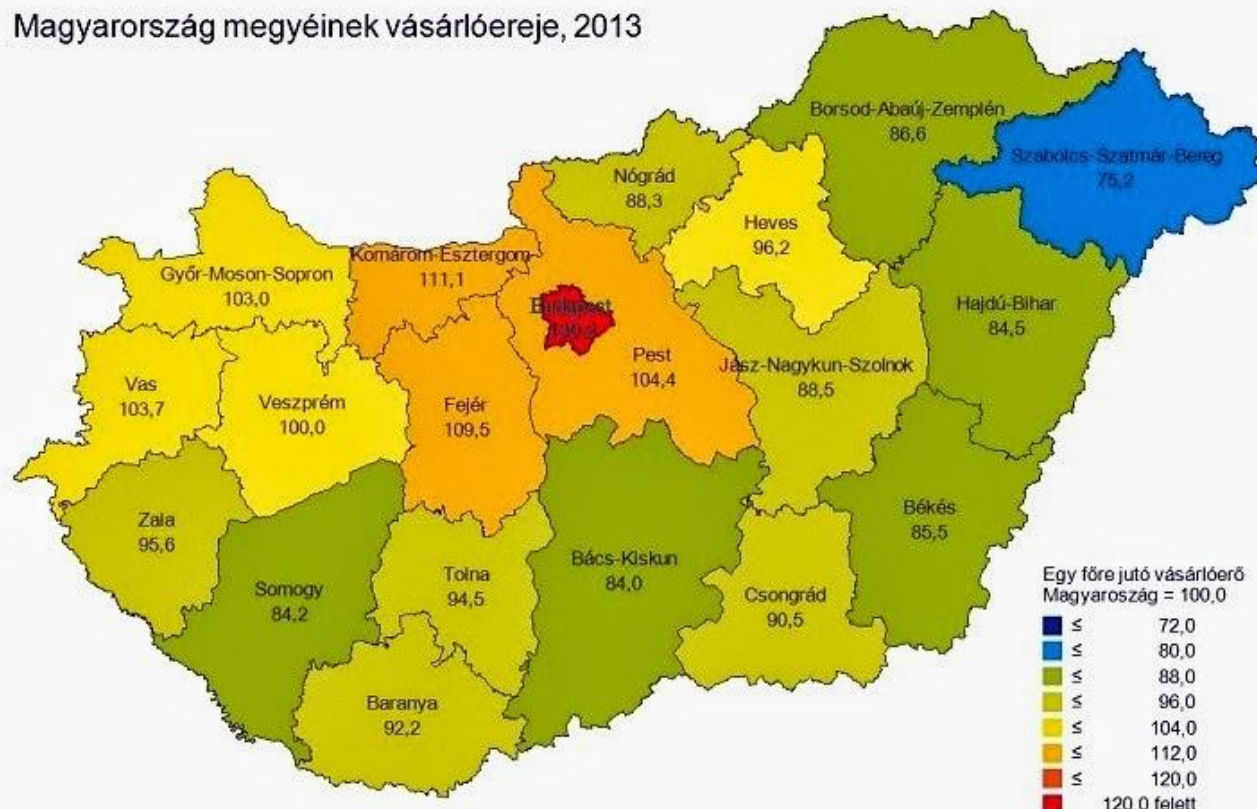

*At market exchange rate (January 9th)
†Weighted average of member countries
‡Average of four cities

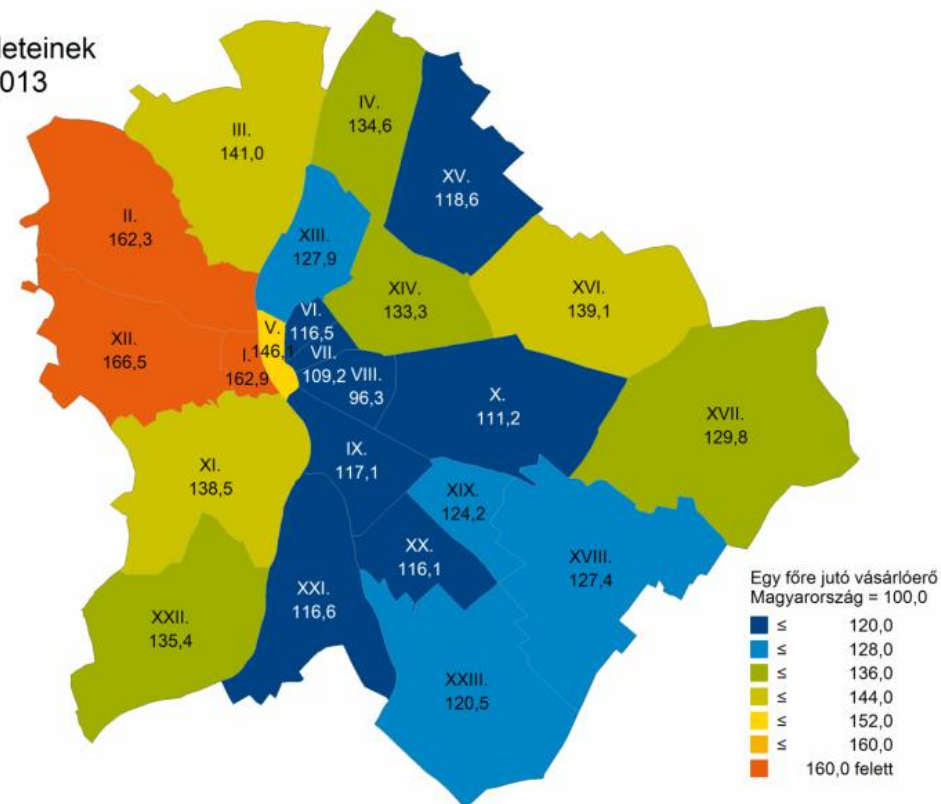
Source: *The Economist* using McDonald's price data

Magyarország általános vásárlóerő-térképe (2013)

Magyarország megyéinek vásárlóereje, 2013

Budapest kerületeinek vásárlóereje, 2013

Forrás: GfK Vásárlóerő Magyarország 2013, © GfK GeoMarketing

Budapest egy főre jutó 6.520 eurós vásárlóereje 30 százalékkal magasabb, mint a nemzeti átlag.

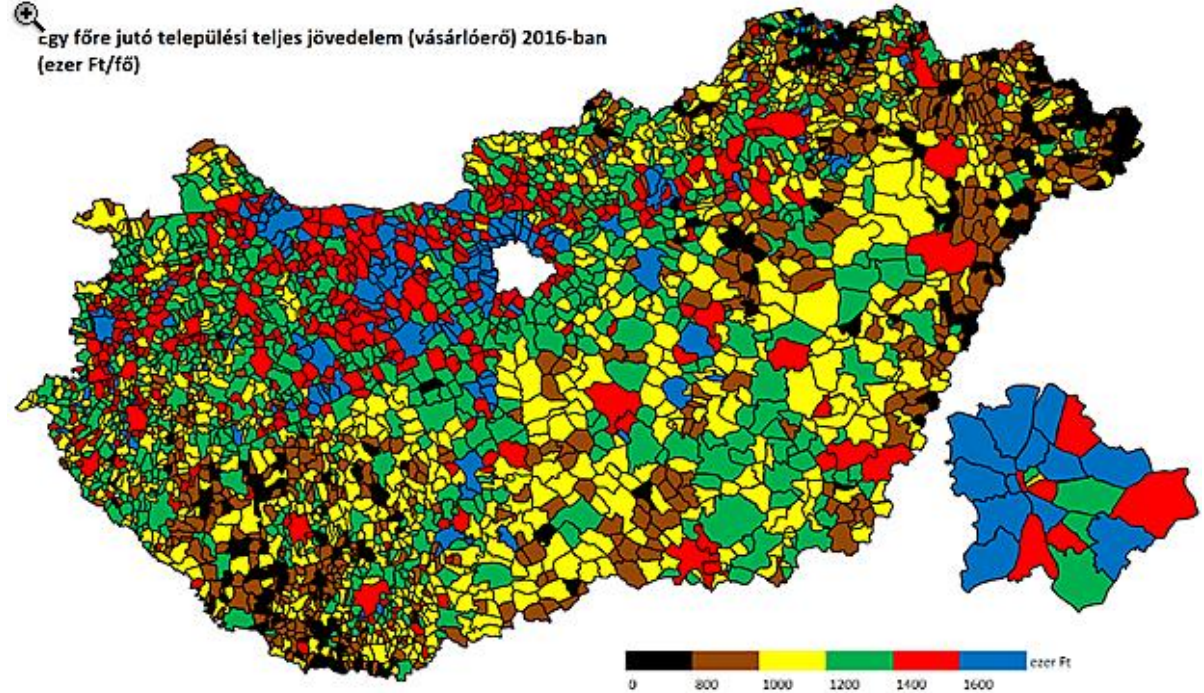
Magyarország járásainak vásárlóereje, 2013

© GfK 2013 | GfK Vásárlóerő Tanulmány 2013/2014

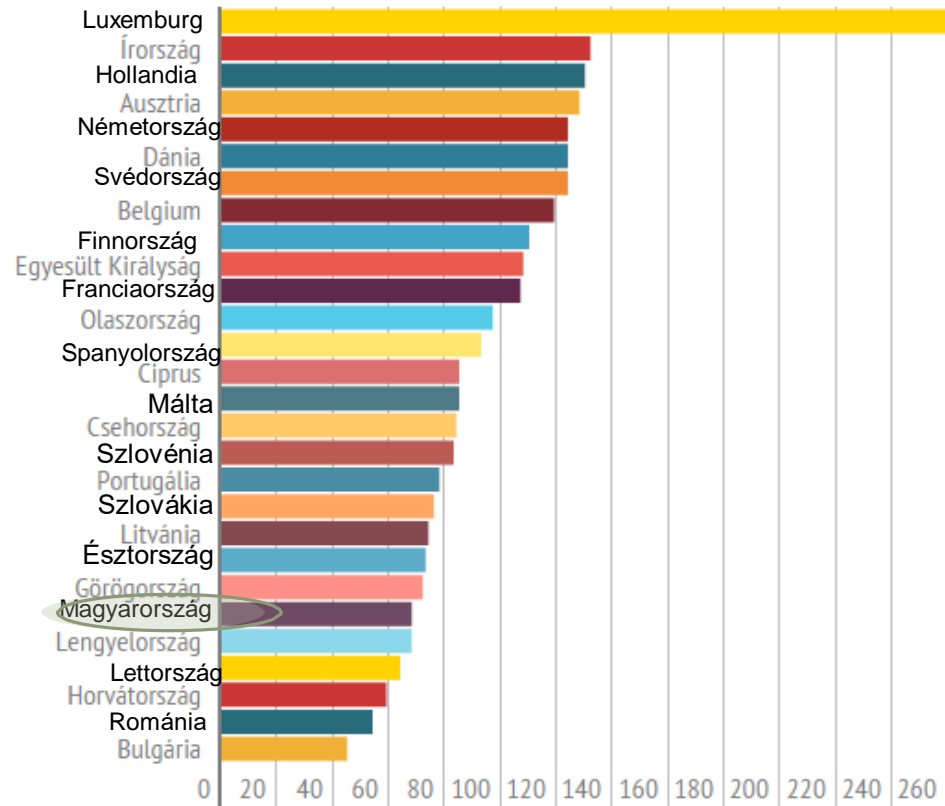
Egy főre jutó települési teljes jövedelem (vásárlóerő) 2016-ban (ezer Ft/fő)

Forrás: NAV és KSH adatok alapján GfK számítás

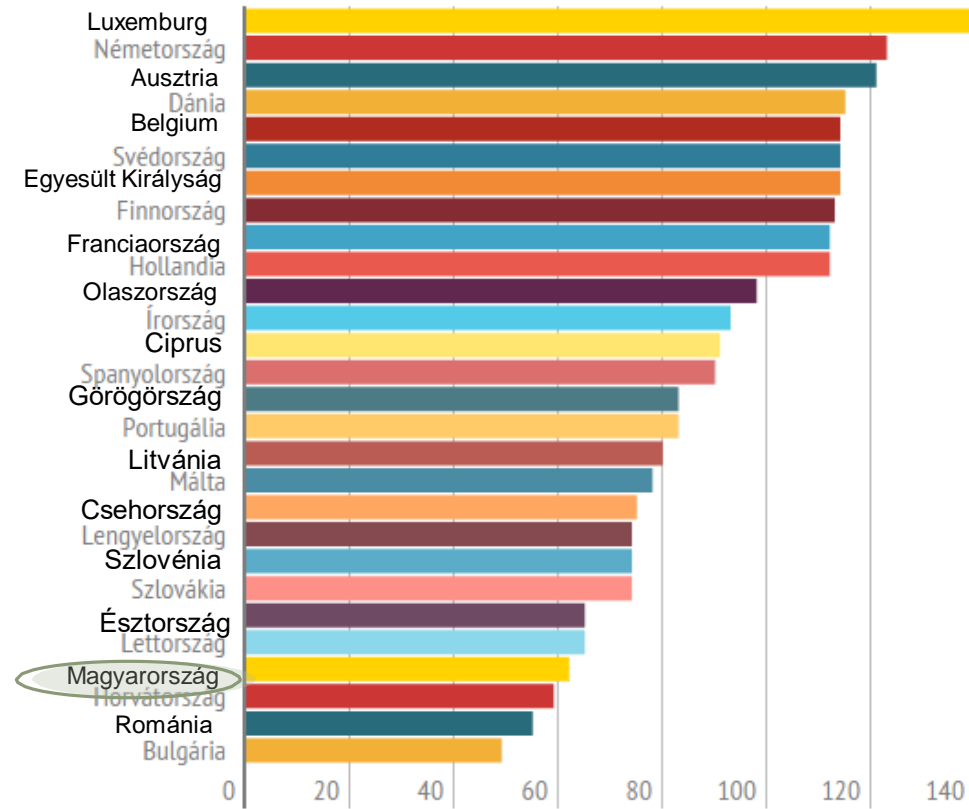
Egy főre jutó vásárlóerő euróban néhány európai országban 2007-ben: [Ausztria](#): 17.050, [Magyarország](#): 4200, [Szlovákia](#): 3700, [Lengyelország](#): 3400, [Oroszország](#): 2400, [Ukrajna](#): 660.
Forrás: RegioData Research GmbH, Wien

GDP/fő vásárlóerő-paritáson 2014, EU = 100

Forrás: Eurostat

Személyes fogyasztás vásárlóerő- paritáson, 2014, EU = 100

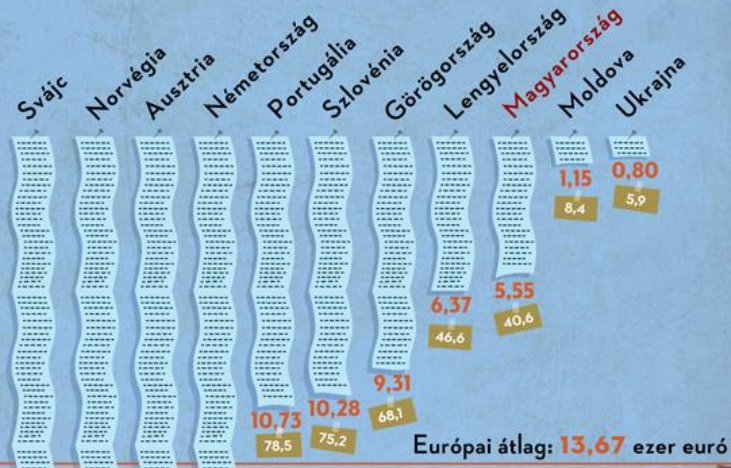

Forrás: Eurostat

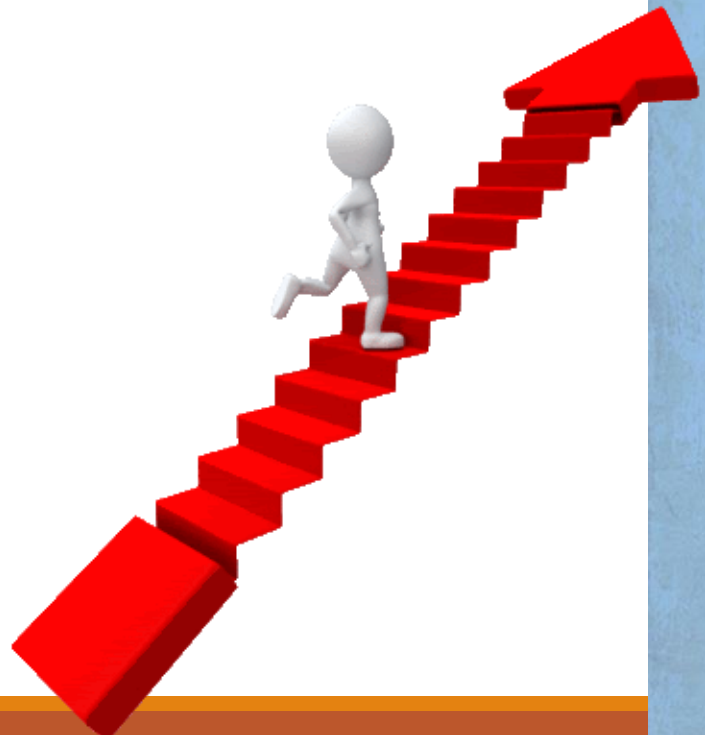

EGY FŐRE JUTÓ VÁSÁRLÓERŐ NÉHÁNY EURÓPAI ORSZÁGBAN, 2016

(Ezer euró/év)

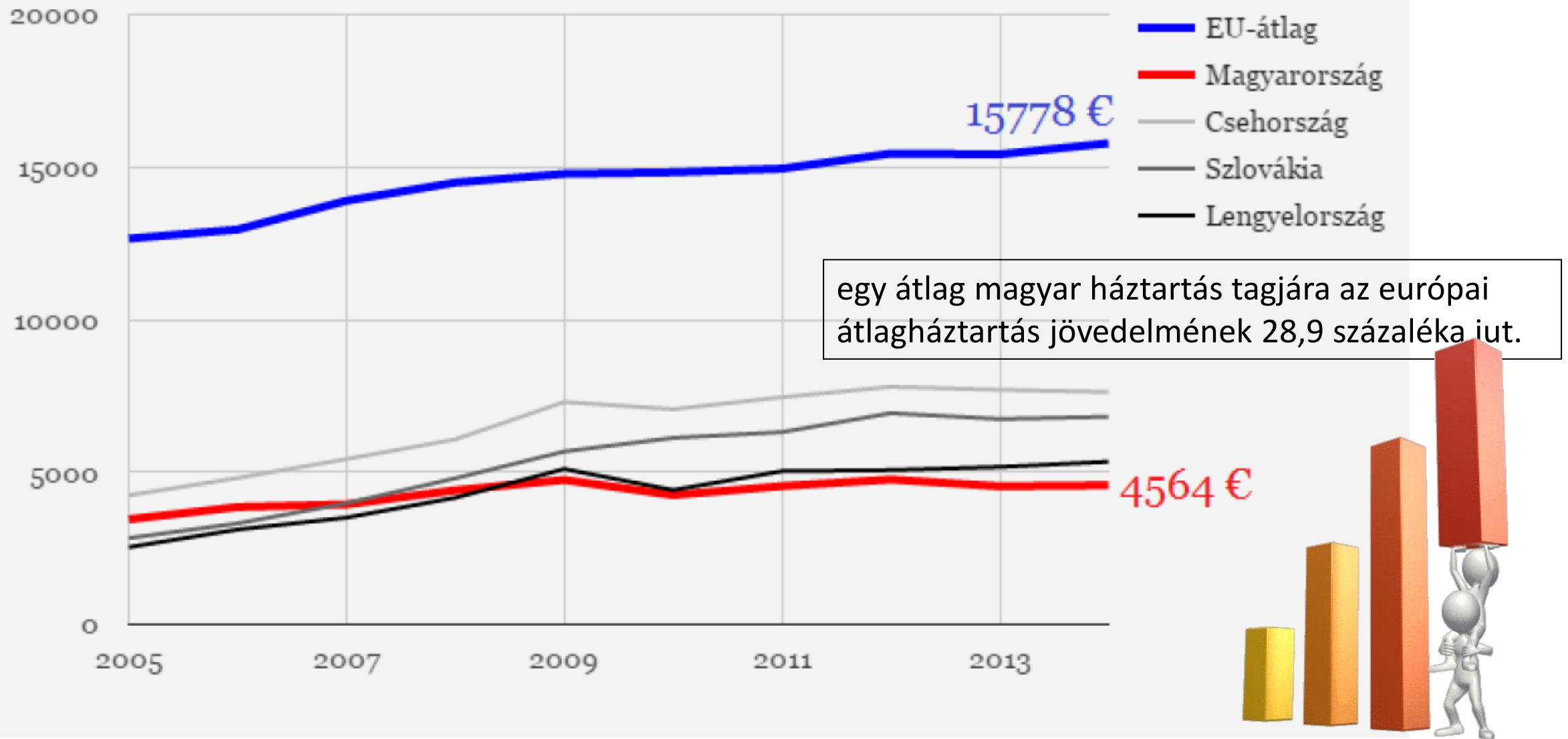
10,10 Vásárlóerő
10,1 Relatív vásárlóerő
 (európai átlag=100,0)

Háttérinformáció
 Nem tananyag

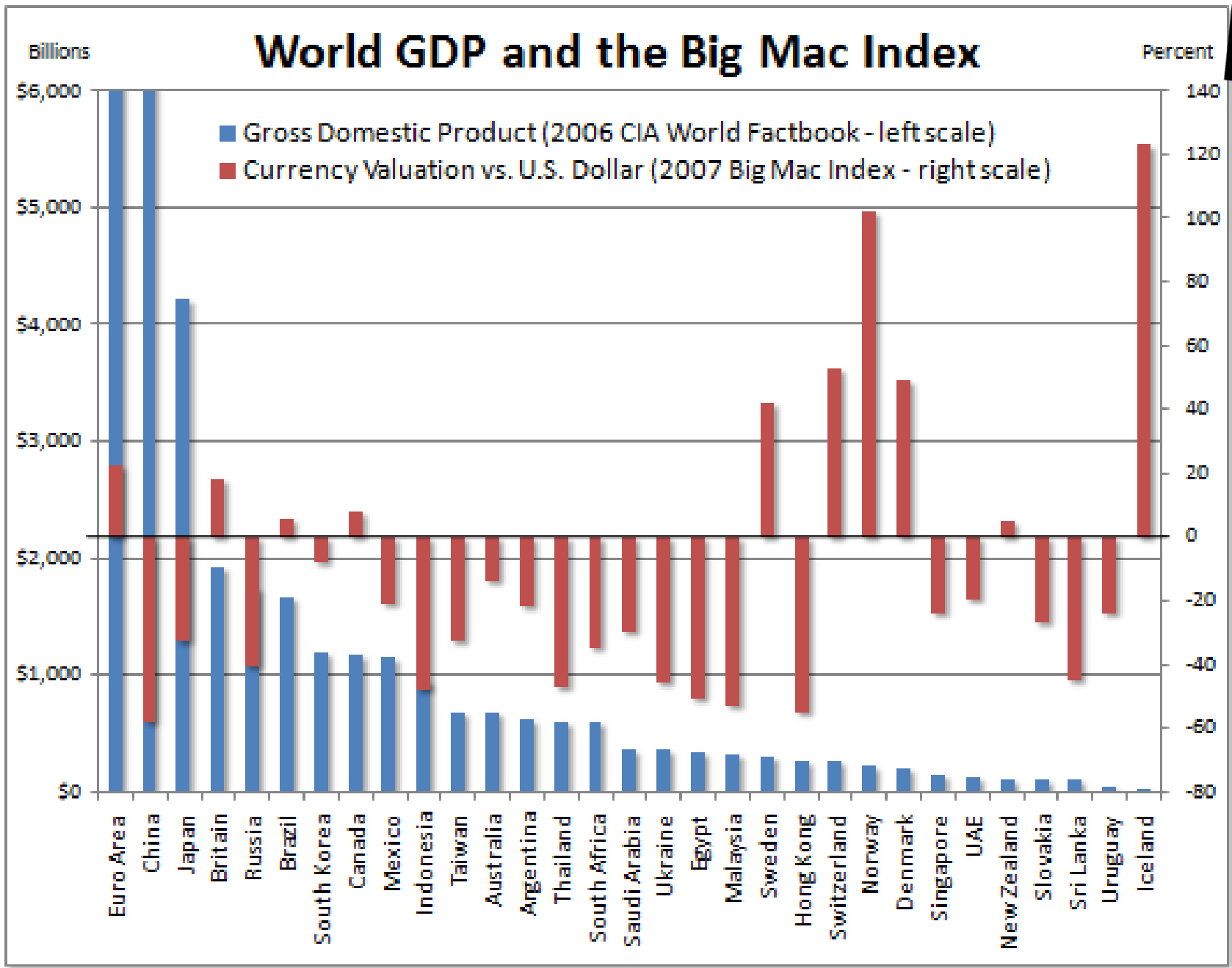

Medián éves jövedelmek euróban

Vásárlóerő-paritással kiigazítva sem sokkal jobb a helyzet, úgy 7645 euró-PPS a magyar kereset, szemben a 15778-as európai átlaggal.

Háttérinformáció
Nem tananyag

THE BIG MAC INDEX

Coined 'Burgernomics,' the Big Mac Index has become a global standard of determining purchasing power between two currencies by comparing the cost of the McDonald's burger in any two countries.

Háttérinformáció
Nem tananyag

1 OVERVIEW

The average price of a Big Mac is compared to demonstrate the value of a currency. For example, a Big Mac costs \$4.07 in the U.S. compared to \$2.27 in China. The burger is 44% cheaper in China, which suggests the yuan is 44% undervalued against the dollar.

HOW WAS IT CREATED?

The Big Mac Index was introduced in The Economist in September 1986 as an illustration demonstrating exchange-rate theory.

WHAT IS IT?

An informal way of measuring the Purchasing Power Parity (PPP) between two currencies - a comparison of currency value.

VARIANTS

In 2004, the Tall Latte index featured a Starbucks Coffee. In 2007, the iPod Index was considered more consistent, but criticized for ignoring shipping costs. IKEA also made an appearance in 2009 with Bloomberg's Billy Index.

2 HOW IT IS CALCULATED

1 Divide the price of a Big Mac in one country (in its local currency) by the price of a Big Mac in another country (in its local currency).

2 Compare this value with the current exchange rate. The implied PPP of the Brazilian Real was \$2.34. The actual exchange was \$1.54.

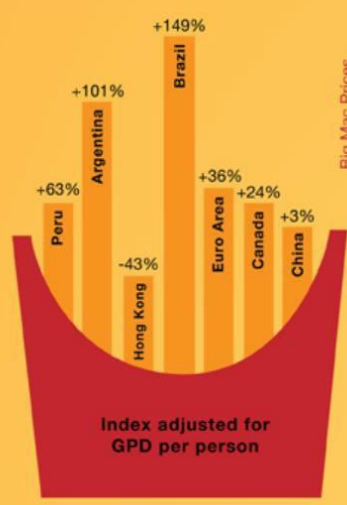
The Big Mac Index suggests most emerging-market currencies are significantly undervalued.

3 A lower value indicates the first currency has been undervalued; a higher value indicates the first currency is overvalued. The Brazilian Real was overvalued by 149%.

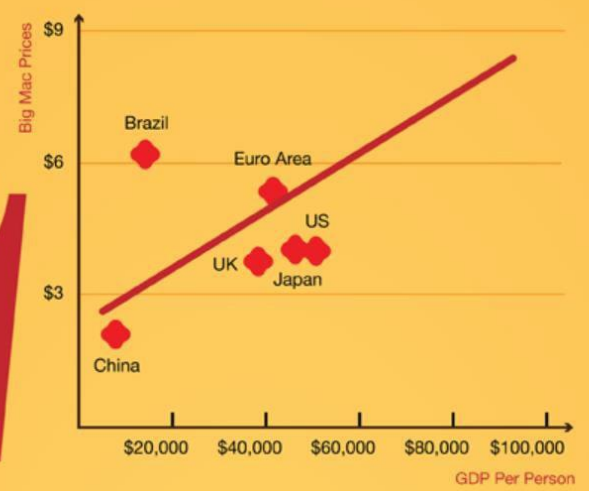

3 THE INDEX

The PPP of the hamburger standard signals where exchange rates should move in the long run. The raw index offers a predicted value compared to the adjusted GDP based on average income.

Big Mac prices vs. GDP per person

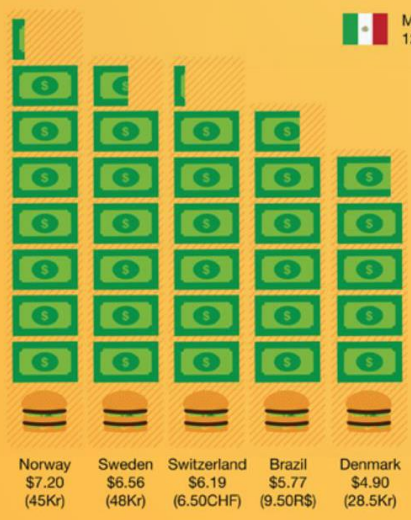
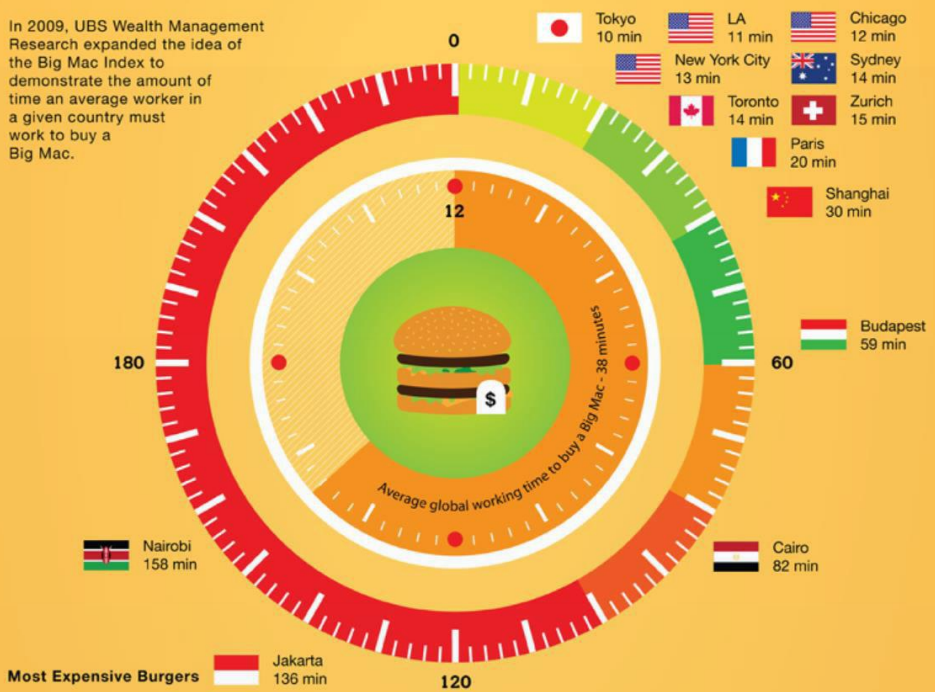
Burgernomics July 2011
 Country (red diamond)
 Line Of Best Fit (red line)
 The current fair value of a currency

Average prices should be lower in poor countries than in rich ones because labor costs are lower.

4 AN ALTERNATIVE BIG MAC INDEX

In 2009, UBS Wealth Management Research expanded the idea of the Big Mac Index to demonstrate the amount of time an average worker in a given country must work to buy a Big Mac.

(July 2010) (not considering the fact that the buyer's equivalent purchasing power is different)

Háttérinformáció
Nem tananyag

5 ISSUES & LIMITATIONS

Demand, local taxes, tourism, local competition, production and delivery costs, advertising, rent and wages vary between countries and are not always wholly representative of a country's economy.

The Big Mac varies in size, nutrition and even content from country to country.

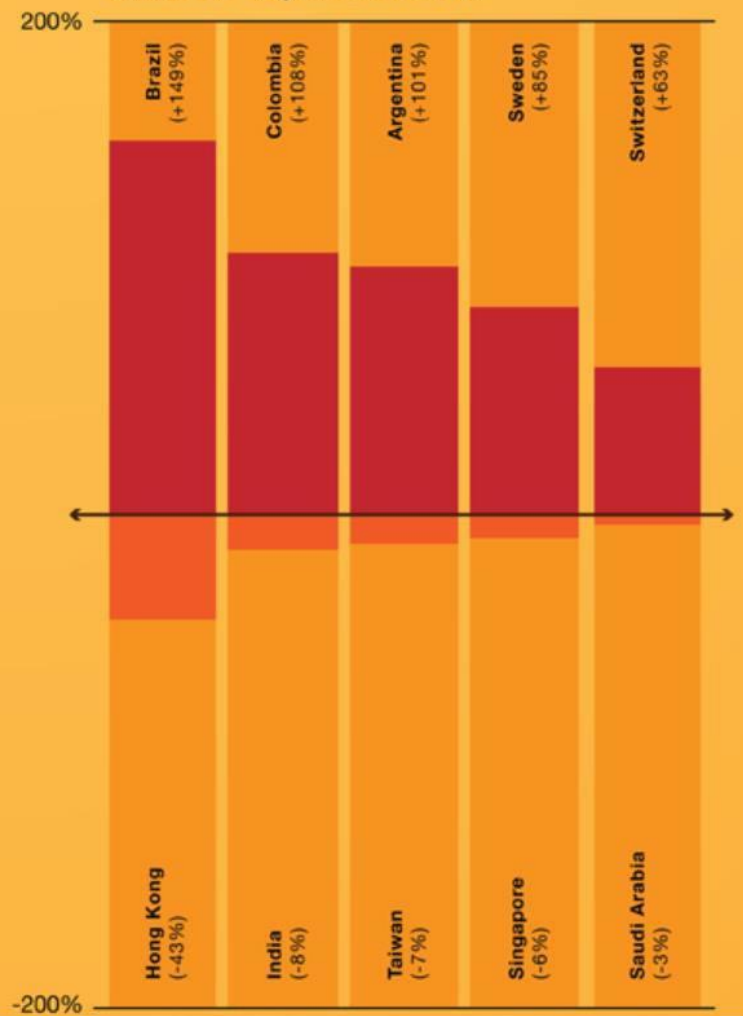

Varying markets mean that to maximize profit margins, relative prices are not just reflective of currency values, but also sale volumes. A Big Mac costs more in New York City than in Adel, Georgia.

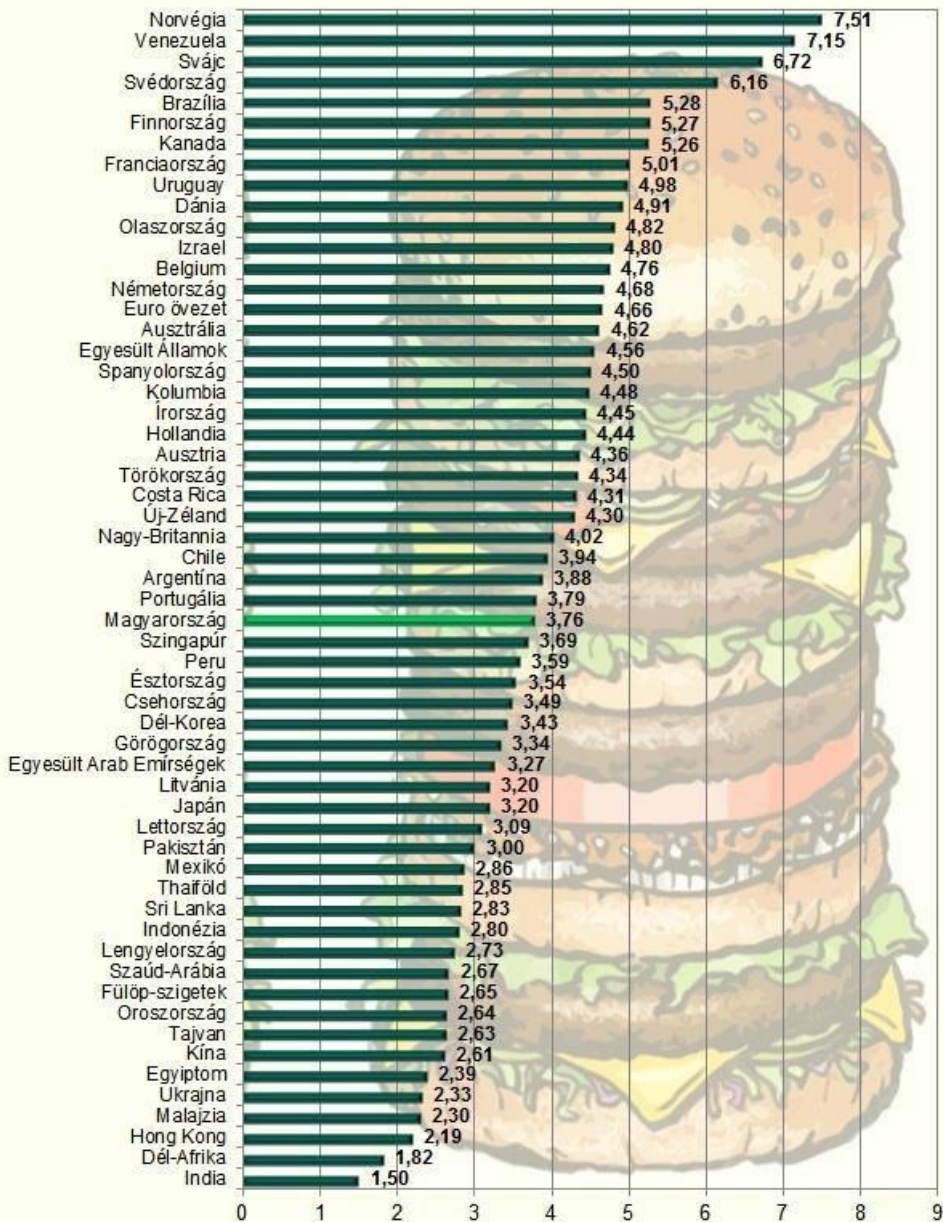

6 CURRENCY VALUES

The 5 most overvalued and 5 most undervalued currencies - Big Mac Index 2011

Egy Big Mac ára \$-ban, 2013. július

Forrás: McDonald's, Thomson Reuters, IMF, The Economist

piackutatás.blogspot.com

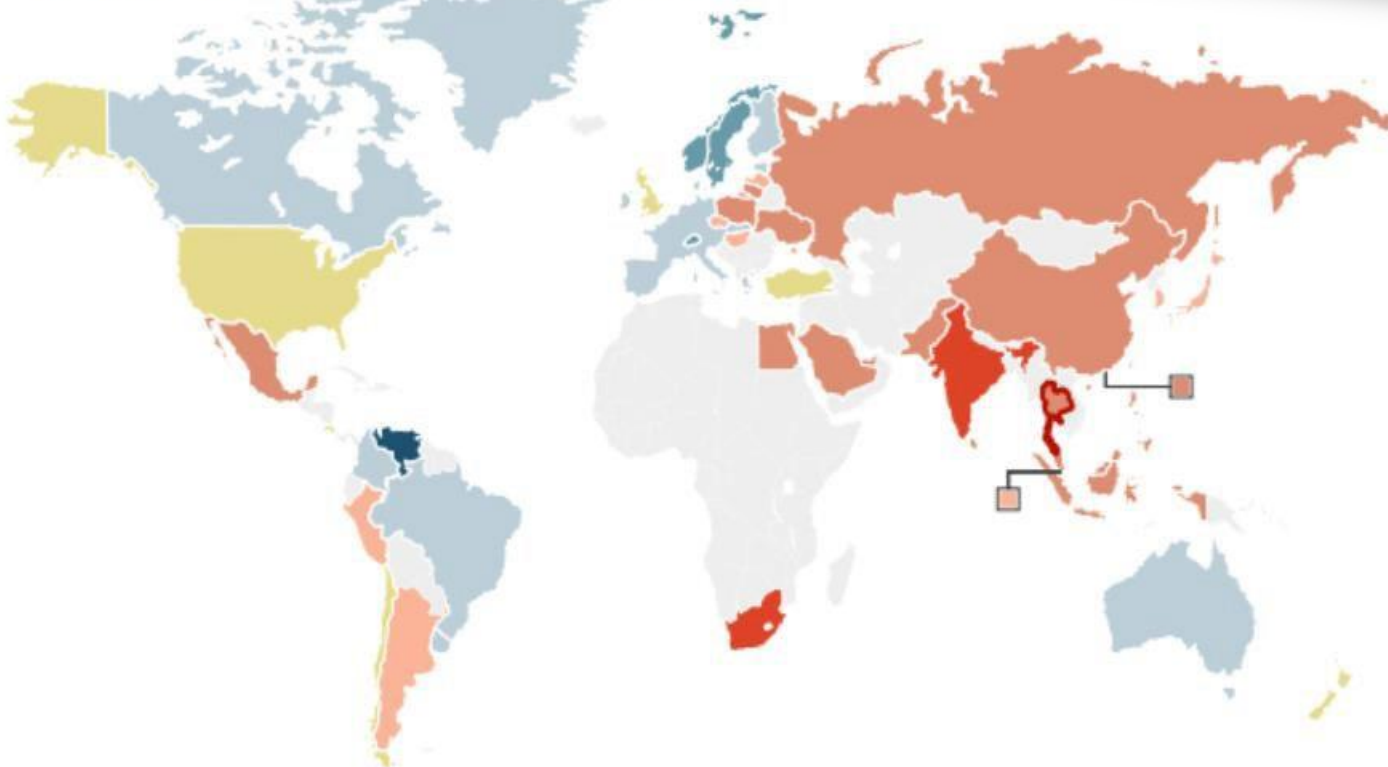

Big Mac index 2013

Háttérinformáció
Nem tananyag

Raw index

Under(-)/over(+) valuation against the dollar, %

Undervalued by:

- >50%
- 25-50%
- 10-25%

Overvalued by:

- -/+ 10%
- 10-50%
- 50-100%
- >100%

Thailand

January 2013

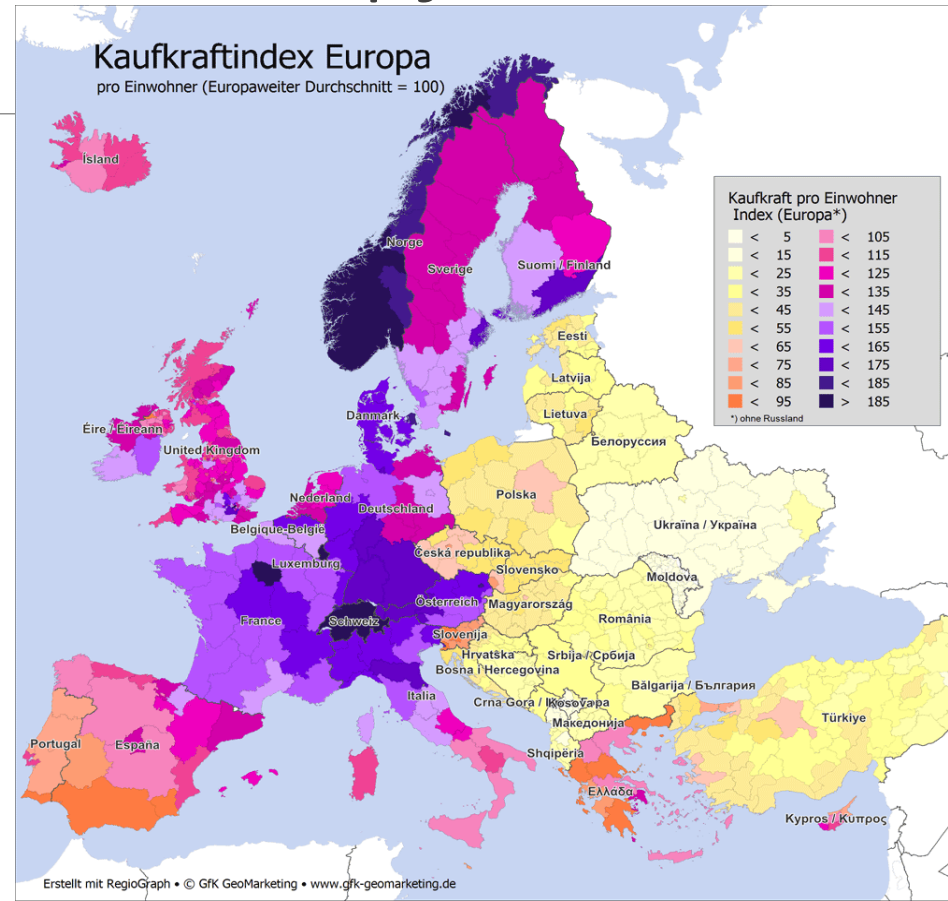
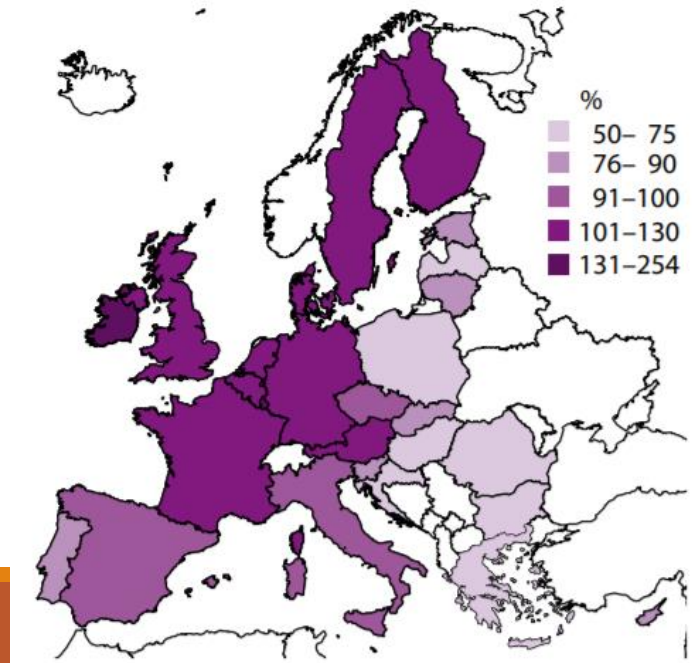
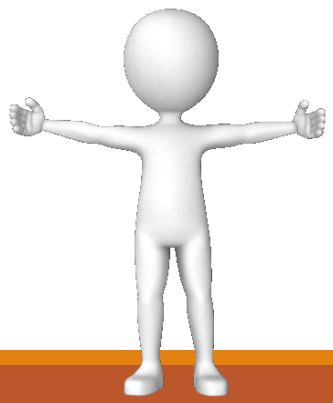
Price: \$2.92 (Baht 87.00)
Raw index: undervalued by 33.1%
Actual exchange rate: 29.75
Implied exchange rate*: 19.92

Sources: McDonald's; Thomson Reuters; IMF; The Economist

Európa a vásárlóerő alapján 2010

2014-ben Magyarország vásárlóereje (31. hely/ 42 ország, 4949 euró) alacsonyabb volt, mint Szlovénia, Szlovákia, Csehország, Lengyelország, Észtország, Lettország, Litvánia, valamint Törökország vásárlóereje. Magyarország egy főre jutó GDP-je (vásárlóerő-paritáson számítva) 2010-ben az uniós átlag 65, **2018-ban 70%-át** érte el. Ezzel a 2018. évi uniós rangsorban hazánk a 24. helyet foglalta el.

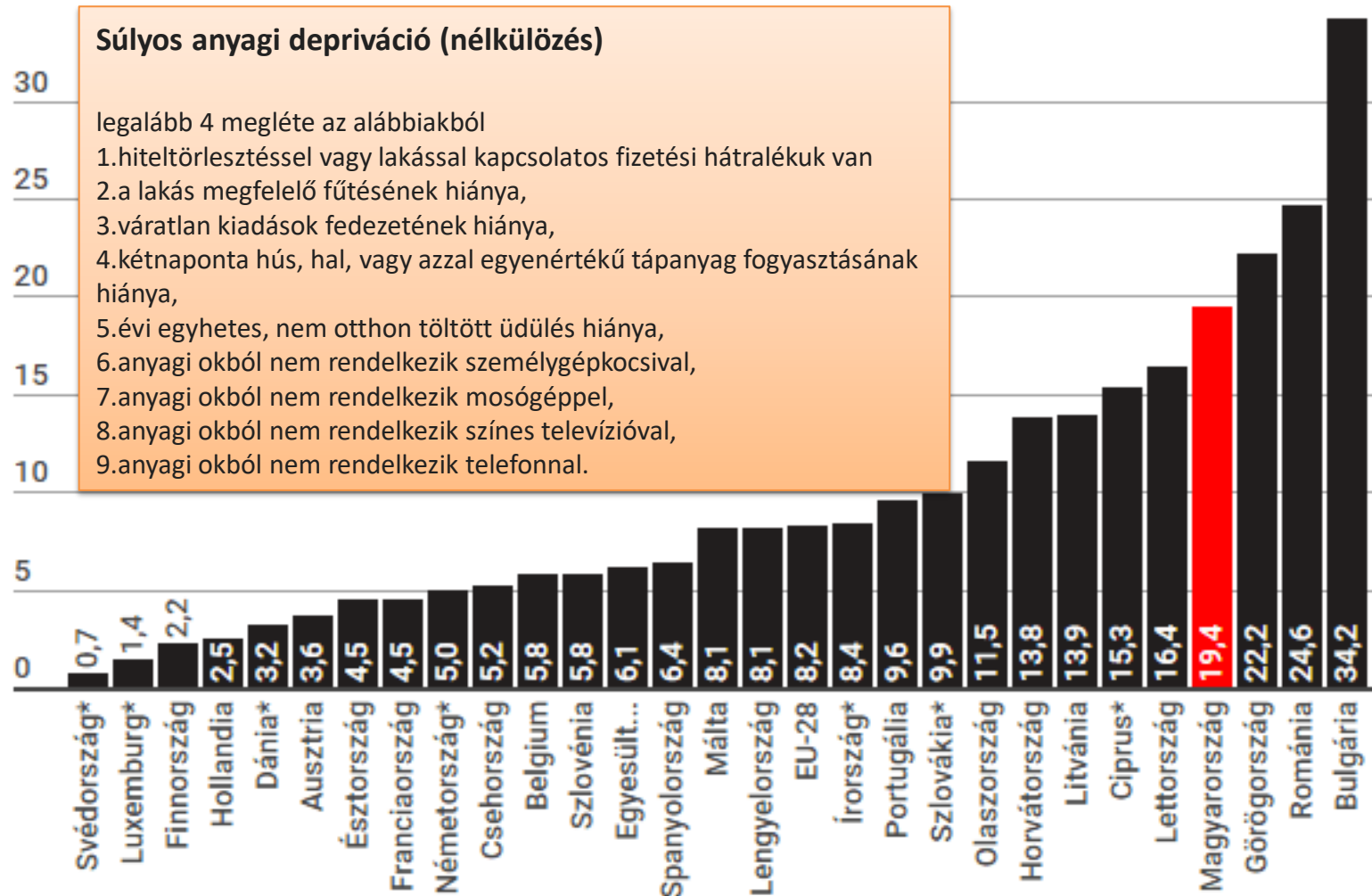

A világostól a sötétebb színek felé haladva növekszik a lakosság vásárlóereje.

Az uniós tagországok gazdasági fejlettségi szintje az EU-28 átlagában, vásárlóerő-paritáson számítva, 2018

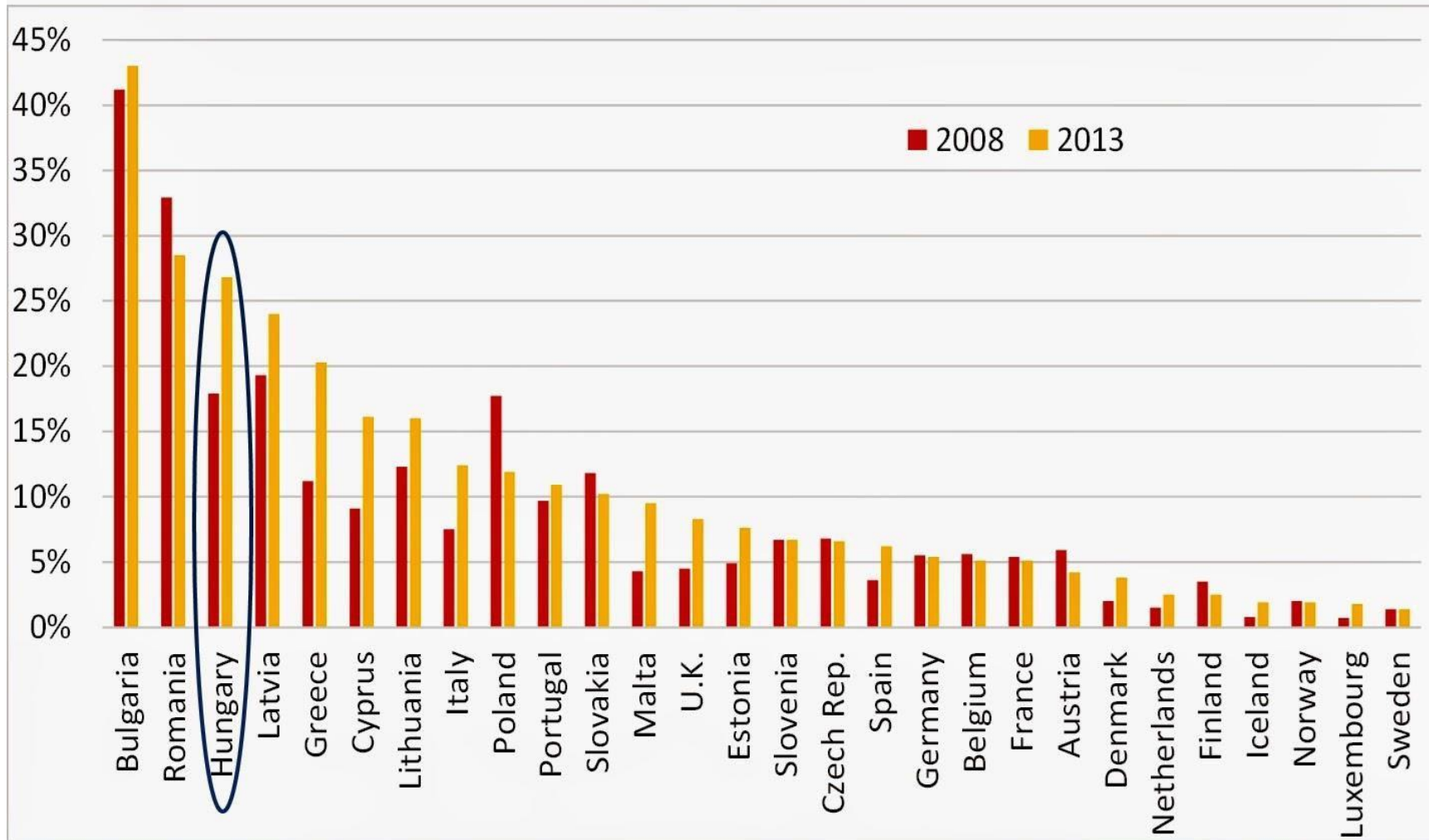
Súlyos anyagi nélkülözésben élők aránya (lakosság százaléka, 2015)

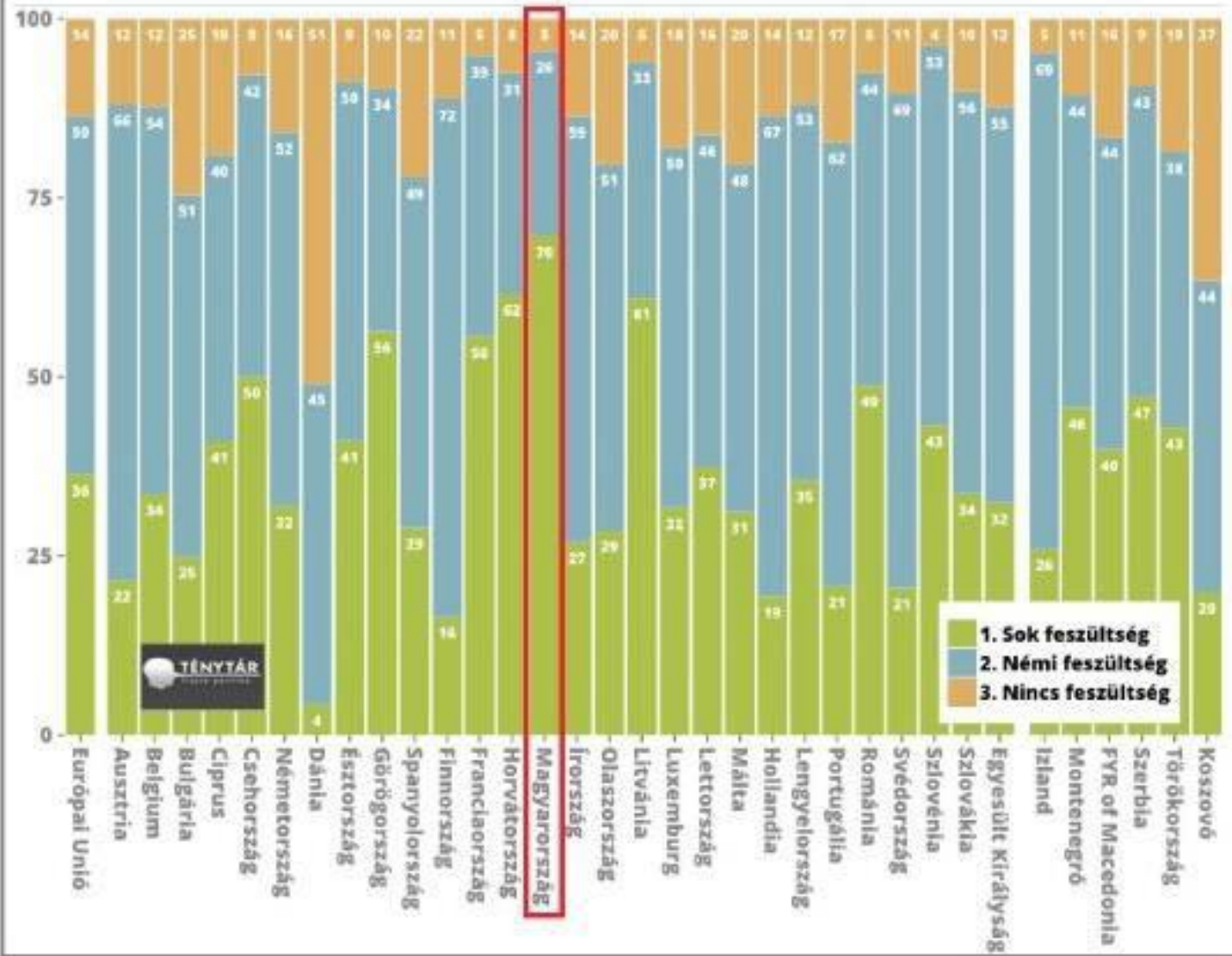
*2014-es adatok

Forrás: Eurostat

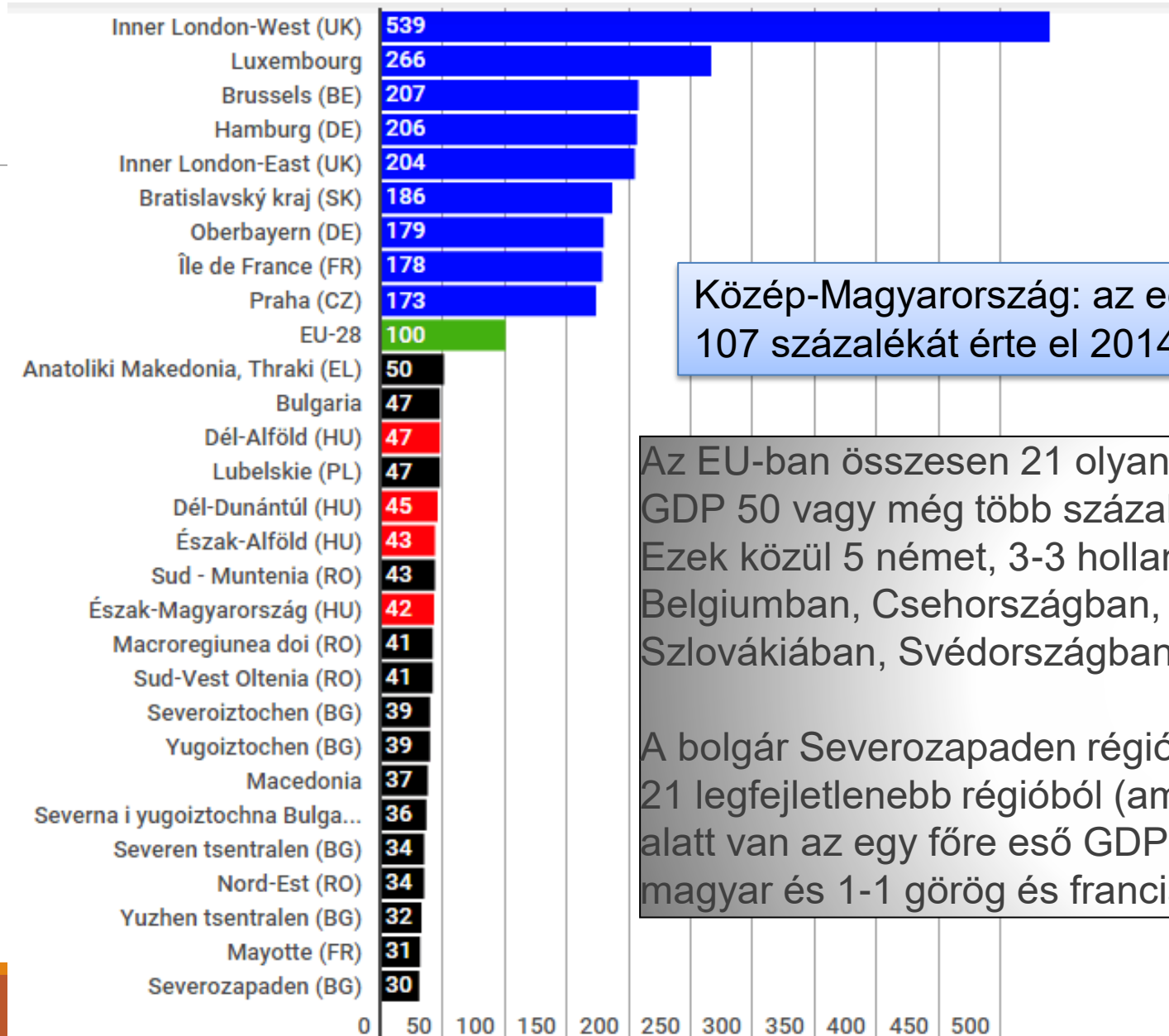
Súlyos anyagi nélkülözésben élők arányának változása az EU országokban 2008, 2013

A gazdagok és a szegények között érzékelt feszültségek

Az EU legfejlettebb és legfejletlenebb régiói* 2014

*GDP/fő vásárlóerő paritáson az EU-átlag százalékában

Közép-Magyarország: az egy főre eső GDP az EU-átlag 107 százalékát érte el 2014-ben

Az EU-ban összesen 21 olyan régió van, amelyben az egy főre eső GDP 50 vagy még több százalékkal meghaladja az EU átlagát. Ezek közül 5 német, 3-3 holland és brit, 2 osztrák, egy-egy pedig Belgiumban, Csehországban, Írországban, Franciaországban, Szlovákiában, Svédországban és Luxemburgban található.

A bolgár Severozapaden régió az EU-átlag 30 százalékát éri el. A 21 legfejletlenebb régióból (amelyben az EU-átlag 50 százaléka alatt van az egy főre eső GDP) 5 bolgár, 5 lengyel, 5 román, 4 magyar és 1-1 görög és francia.

A szegénység fogalmát napjainkban egyre inkább a **társadalmi kirekesztés, kirekesztődés** fogalomköre váltja fel.

A társadalmi kirekesztés elleni tevékenységnek sokoldalúnak kell lennie, fel kell ölelnie a munkához, foglalkoztatáshoz szorosan nem kapcsolódó területeket:

- a lakáshelyzetet,
- az egészségügy,
- az oktatás és képzés,
- a közlekedés,
- a kommunikáció,
- a szociális ellátórendszer és
- a társadalmi segítségnyújtás kérdéseit.

A használt dolgok kultusza

Szegény gazdagok

